

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут _____ Навчально-науковий інститут економіки і управління

Кафедра _____ економіки і права

«До захисту в ЕК»

Директор інституту

_____ Шеремет О. О.
(підпис) (прізвище та ініціали)

« ____ » _____ 20__ р.

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри

_____ Заїнчковський А. О.
(підпис) (прізвище та ініціали)

« ____ » _____ 20__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА

зі спеціальності _____ 051 «Економіка»
(код та назва спеціальності)

освітньо-професійної програми _____ «Економіка підприємства»

на тему: «Шляхи підвищення фінансових результатів діяльності підприємства»

Виконав: здобувач 4 курсу, групи ЕП-4-1

_____ Кулікова Карина Дмитрівна
(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

_____ (підпис)

Керівник _____ Труш Юлія Леонідівна
(прізвище, ім'я та по батькові повністю)

_____ (підпис)

Рецензент _____ Кудренко Наталія Володимирівна
(прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

Засвідчую, що в цій кваліфікаційній роботі немає запозичень із праць інших авторів без відповідних посилань.

Здобувач _____ (підпис)

Київ – 2021 р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут Навчально-науковий інститут Економіки і управління

Кафедра Економіки і права

Освітній ступінь Бакалавр

Спеціальність 051 «Економіка»

(шифр і назва)

Освітньо-професійна програма Економіка підприємства

(назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри економіки і права

Заїнчковський А.О

«27» січня 2021 року

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ

Куліковій Карині Дмитрівні

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Шляхи підвищення фінансових результатів діяльності підприємства

керівник роботи Труш Юлія Леонідівна, к.е.н., доц

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від “27” січня 2021 року № 109-КС

2. Строк подання здобувачем роботи 02 червня 2021 року

2. Вихідні дані до роботи Закони України, Постанови Кабінету Міністрів України, наукові праці вітчизняних і закордонних вчених, бухгалтерська, економічна й фінансова звітність ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат».

3. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) Вступ, Розділ 1. Теоретичні основи оцінки фінансових результатів діяльності підприємства. Розділ 2. Аналіз господарської діяльності і фінансових результатів діяльності ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат». Розділ 3. Шляхи підвищення фінансових результатів діяльності ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат».

4. Перелік графічного матеріалу

Табл. 1. Науковий підхід до визначення поняття “фінансові результати” з позиції вчених-науковців. Табл. 2. Класифікація фінансових результатів діяльності підприємства. Рис. 1. Модель формування і використання фінансових результатів діяльності підприємства. Рис.2. Розподіл фінансового результату діяльності підприємства (прибутку). Табл. 3. Основні групи показників, що використовуються при оцінці фінансових результатів діяльності підприємства.

Табл. 4. Елементи операційних витрат ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат» за 2017-2019 рр. Табл. 5. Аналіз фінансових результатів діяльності ПрАТ «ЗСК» за 2017-2019 р.

5. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

6. Дата видачі завдання 27 січня 2021 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№з/п	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Розроблення та затвердження плану роботи керівником	16.02 – 18.02. 2021	Виконано
2	Написання розділу 1	23.02 – 20.03.2021	Виконано
3	Робота над розділом 2, розділом 3	25.04 – 09.05.2021	Виконано
4	Проходження переддипломної практики (уточнення змісту розділів 2, 3). Підготовка звіту з переддипломної практики	26.04 – 05.05.2021	Виконано
5	Захист звіту з переддипломної практики	14.05.2021	Виконано
6	Завершення написання розділів 2, 3	10.05 – 24.05.2021	Виконано
7	Остаточне оформлення роботи. Формування висновків і пропозицій, проекту доповіді, ілюстративного матеріалу. Погодження з керівником кваліфікаційної роботи	25.05-28.05.2021	Виконано
8	Проходження перевірки на антиплагіат	01.06.2021	Виконано
9	Попередній захист кваліфікаційної роботи	02.06.2021	Виконано
10	Подання завершеної роботи на розгляд завідувача кафедри	01.06.2021	Виконано
11	Отримання зовнішньої рецензії, оформлення необхідних документів для захисту	10.06 – 14.06.2021	Виконано
12	Захист кваліфікаційної роботи	14.06.2021	Виконано

Здобувач

_____ (підпис)

Кулікова К.Д.

_____ (прізвище та ініціали)

Керівник роботи

_____ (підпис)

Груш Ю.Л.

_____ (прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Кулікова К. Д. «Шляхи підвищення фінансових результатів діяльності підприємства».

Кваліфікаційна робота на здобуття кваліфікації бакалавра зі спеціальності 051 «Економіка», освітньо-професійної програми «Економіка підприємства», Національний університет харчових технологій, Київ, 2021 р.

Робота складається зі вступу, 3 розділів, висновків, додатків і списку використаної літератури.

Предмет кваліфікаційної роботи – шляхи підвищення фінансових результатів діяльності ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат»

Досліджено теоретико-методичні основи формування фінансових результатів діяльності підприємства; досліджено поняття доходу та прибутку підприємства; проаналізовано механізм формування, використання та розподілу прибутку підприємства; досліджено методичний інструментарій оцінки фінансових результатів діяльності підприємства; проаналізовано господарську діяльність і фінансові результати діяльності ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат»; визначено основні напрямки підвищення фінансових результатів діяльності досліджуваного підприємства; оцінено вплив запропонованого заходу на економічні показники господарської діяльності та фінансові показники ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат».

Ключові слова: дохід, рентабельність, підприємство, шляхи, фінансові результати, прибуток, ефективність, показник.

АННОТАЦИЯ

Куликова К. Д. «Пути повышения финансовых результатов деятельности предприятия».

Квалификационная работа на получение квалификации бакалавра по специальности 051 «Экономика», образовательно-профессиональной программы «Экономика предприятия», Национальный университет пищевых технологий, Киев, 2021

Работа состоит из введения, 3 глав, заключения, приложений и списка использованной литературы.

Предмет квалификационной работы - пути повышения финансовых результатов деятельности ЗАО «Звенигородский сыродельный комбинат»

Исследованы теоретико-методические основы формирования финансовых результатов деятельности предприятия; исследовано понятие дохода и прибыли предприятия; проанализирован механизм формирования, использования и распределения прибыли предприятия; исследовано методический инструментарий оценки финансовых результатов деятельности предприятия; проанализированы хозяйственную деятельность и финансовые результаты деятельности ЗАО «Звенигородский сыродельный комбинат»; определены основные направления повышения финансовых результатов деятельности исследуемого предприятия; оценено влияние предлагаемой меры на экономические показатели хозяйственной деятельности и финансовые показатели ЗАО «Звенигородский сыродельный комбинат».

Ключевые слова: доход, рентабельность, предприятие, пути, финансовые результаты, прибыль, эффективность, показатель.

SUMMARY

Kulikova K.D. "Ways to increase the financial results of the enterprise".

Qualifying work for a bachelor's degree in specialty 051 "Economics", educational and professional program "Business Economics", National University of Food Technology, Kyiv, 2021 y.

The work consists of an introduction, 3 chapters, conclusions, appendices and a list of references.

The subject of qualification work - ways to increase the financial results of PJSC "Zvenigorod cheese factory".

Theoretical and methodical bases of formation of financial results of activity of the enterprise are investigated; the concept of income and profit of the enterprise is investigated; the mechanism of formation, use and distribution of the company's profit is analyzed; the methodical tools of an estimation of financial results of activity of the enterprise are investigated; the economic activity and financial results of activity of PJSC "Zvenigorod cheese factory" are analyzed; the basic directions of increase of financial results of activity of the investigated enterprise are defined; the impact of the proposed measure on the economic indicators of economic activity and financial indicators of PJSC "Zvenigorod cheese factory" was assessed.

Key words: income, profitability, enterprise, ways, financial results, profit, efficiency, indicator.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНКИ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	6
1.1. Економічна сутність фінансових результатів діяльності підприємства.....	6
1.2. Механізм формування і розподілу фінансових результатів діяльності підприємства.....	13
1.3. Методика проведення аналізу фінансових результатів діяльності підприємства.....	24
Висновки до розділу 1.....	41
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ І ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПрАТ «ЗВЕНИГОРОДСЬКИЙ СИРОРОБНИЙ КОМБІНАТ»	43
2.1. Економічна характеристика та організаційна структура ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат».....	43
2.2. Аналіз обсягів виробництва продукції і техніко-економічних показників діяльності ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат».....	48
2.3. Аналіз витрат та ресурсного забезпечення діяльності підприємства.....	55
2.4. Аналіз фінансових результатів діяльності ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат»	70
Висновки до розділу 2.....	83
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПрАТ «ЗВЕНИГОРОДСЬКИЙ СИРОРОБНИЙ КОМБІНАТ»	86
3.1. Напрямки підвищення фінансових результатів діяльності підприємства.....	86
3.2. Участь у виставках як ефективна маркетингова комунікація просування торгової марки ТМ «Звени Гора».....	92
3.3. Вплив запропонованого заходу на показники господарської діяльності та фінансові результати діяльності ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат»	110
Висновок до розділу 3.....	112
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ	115
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	119
ДОДАТКИ	126

ВСТУП

Актуальність теми. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємств є важливим результатом роботи підприємства щодо реалізації обраної стратегії бізнес-діяльності, забезпечення фінансової стійкості підприємства, а також займає вагоме місце в роботі зовнішніх для підприємства аналітиків щодо оцінки інвестиційної привабливості та платоспроможності контрагентів, а також оцінки ділових партнерів в умовах економічної невизначеності. За допомогою фінансових результатів підприємець приймає рішення щодо шляхів фінансування підприємства за рахунок власних джерел.

Про актуальність обраної теми кваліфікаційної роботи свідчить складний фінансовий стан у певних галузях економіки і значна кількість збиткових підприємств і організацій України.

Актуальність теми роботи – шляхи підвищення фінансових результатів діяльності підприємства, можна пояснити ще й тим, що фінансові результати суб'єктів господарювання відображають ефективність господарювання підприємства за всіма напрямками його діяльності: виробничою, збутовою, постачальницькою, фінансовою і інвестиційною та становлять основу економічного розвитку підприємства і зміцнення його фінансових відносин з партнерами. Зростання фінансового результату створює фінансову основу для самофінансування діяльності підприємства, здійснюючи розширене відтворення.

Широкий спектр питань з аналізу фінансових результатів діяльності підприємств та шляхи його вдосконалення досліджувалися в роботах: Ковальчук І.В., Заїнчковського А.О., Іванюти Т.М., Жебки В.В., Мочерного С.В., Вороніної О.О., Пипко В.А., Пушкар М.С., Соколового Я.В. та ін.

Але з огляду на те, що питання шляхів підвищення фінансових результатів діяльності підприємства досить багатозначне, з огляду на наукові роботи, воно потребує подальших досліджень та наукових розробок.

Метою кваліфікаційної роботи є пропозиція шляхів підвищення фінансових результатів діяльності підприємства.

Відповідно до сформованої мети в кваліфікаційній роботі поставлено та вирішено наступні **завдання**:

1. Досліджено теоретичні основи оцінки фінансових результатів діяльності підприємства та їх економічну сутність.

2. Проаналізовано процес формування і розподілу фінансових результатів діяльності на підприємстві.

3. Проведено аналіз методичних підходів до оцінки фінансових результатів діяльності підприємства.

4. Проведено аналіз господарської діяльності ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат» та оцінку фінансових результатів діяльності.

5. Визначено основні напрямки підвищення фінансових результатів діяльності ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат».

6. Запропоновано захід участі у виставках як ефективна маркетингова комунікація просування торгової марки ТМ «Звени Гора».

7. Оцінено вплив запропонованого проекту на економічні показники господарської діяльності та фінансові результати ПрАТ «ЗСК».

Об'єктом дослідження в роботі виступають фінансові результати діяльності ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат».

Предметом дослідження є розробка шляхів підвищення фінансових результатів діяльності ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат».

Теоретичну і методологічну основу дослідження склали наукові концепції й теоретичні та практичні розробки вітчизняних і закордонних науковців щодо розробки шляхів підвищення фінансових результатів діяльності ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат».

Інформаційну базу для проведення дослідження склали: фінансова, бухгалтерська, економічна і інша звітність ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат».

В кваліфікаційній роботі використанні наступні методи дослідження:

1. Системно-аналітичний – для теоретичного узагальнення наукових концепцій, розробок і пропозицій з досліджуваної проблеми;
2. Статистико-економічний – для дослідження стану, динаміки та тенденцій господарської діяльності підприємства;
3. Метод аналізу і синтезу – для деталізації об'єкта дослідження;
4. Абстрактно-логічний – для формулювання висновків дослідження.
5. Методи порівняння, групування, середніх та відносних величин – порівняння закордонного та вітчизняного досвіду участі у виставках.

Практичне значення отриманих результатів полягає в можливості застосування запропонованих шляхів підвищення фінансових результатів діяльності на українських підприємствах.

Результати даного дослідження можуть бути використанні у написанні подальших наукових праць і робіт.

Обсяг і структура кваліфікаційної роботи. Випускна кваліфікаційна робота містить вступ, основну частину, яка складається з трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, що налічують - 61 найменування.

Повний обсяг роботи викладений на 127 сторінках основного тексту, що включає 12 рисунків, 41 таблицю, 4 формули.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНКИ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність фінансових результатів діяльності підприємства

Фінансовим результатом господарської діяльності підприємства є прибуток або збиток.

Функціонування підприємства, незалежно від видів його діяльності і форм власності, визначається його здатністю приносити достатній дохід і прибуток. Прибуток є однією з основних економічних категорій, що відображає відносини, які складаються в процесі виробництва.

Прибуток в основному утворюється в результаті продажу (реалізації) готової продукції (послуг, товарів). Крім того, підприємство може продавати (реалізовувати) інші матеріальні цінності і послуги допоміжних виробництв та господарств, а також мати доходи і збитки, що збільшують або зменшують розмір прибутку від інвестиційної та фінансової діяльності.

Розглянемо семантику поняття «фінансові результати» з точки зору різних вчених (табл. 1.1).

На основі аналізу джерел нами встановлено три підходи до визначення поняття «фінансові результати» [1-3]:

- як підсумки (результат) діяльності підприємства;
- як прибуток (збиток) підприємства;
- як приріст (зменшення) капіталу.

Обчислення фінансового результату полягає у визначенні чистого прибутку (збитку) звітного періоду - з цією метою передбачається послідовне зіставлення доходів та витрат.

Таблиця 1.1

Семантика поняття «фінансові результати»

№ з/п	Автори	Сутність поняття «фінансовий результат»
1. як підсумки (результат) діяльності підприємства	Вороніна О. О.	якісна характеристика фінансово-господарської діяльності, яка в цілому характеризує результат економічних відносин підприємства
	Жуков В. Н.	зведений (інтегруючий) показник, що характеризує фінансовий результат діяльності підприємства, є балансовий (валовий) прибуток або збиток
	Грязнова А. Г.	виражені в грошовій формі економічні результати господарської діяльності комерційних організацій всіх форм власності в цілому та у розрізі підрозділів
	Калюга О. В., Калюга Є. В.	потік грошових коштів, що надходять в резерв держави, підприємства або окремої особи в процесі розподілу національного доходу
	Лебедзевич Я. В.	кінцевий результат фінансово-господарської діяльності правильніше було б назвати не балансовим прибутком, а доходом по балансу (балансовим доходом), оскільки назва показника повинна відображати його економічну суть
	Мочерний С. В.	грошова форма підсумків господарської діяльності організацій або їхніх підрозділів, виражена в прибутках або збитках
	Пипко В. А. [9]	результат господарської діяльності, виражений в грошовій формі
2. як прибуток (збиток) підприємства	Бутинець Ф. Ф.	прибуток (збиток) від реалізації готової продукції (робіт, послуг)
	Карпенко Н. І.	кінцевий фінансовий результат діяльності підприємства виражається в показнику прибутку і збитку
	Луговий В. А.	балансовий прибуток (або збиток) підприємства, який складається із доходу (витрат) від реалізації готової продукції (робіт, послуг), доходу (витрат) від інших реалізацій і сум позареалізаційних доходів (витрат)
3. як приріст (зменшення) капіталу підприємства	Воблий К. Г.	різниця показника чистих активів на кінець і на початок періоду, скориговану на суми, вилучені або додані власниками
	Дубровіна Т. А.	визначається як приріст (або зменшення) власного капіталу, що з'явився в процесі її підприємницької діяльності за звітний період
	Бутинець Ф. Ф., Олійник О. В., Шигун М. М.	приріст (зменшення) вартості власного капіталу підприємства, що утворився в процесі його підприємницької діяльності за звітний період
	Загородній А. Г.	приріст чи зменшення вартості власного капіталу підприємства внаслідок діяльності у звітному періоді
	Кондраков Н. П.	відображає зміну власного капіталу за визначений період в результаті виробничо-фінансової діяльності підприємства
	Соколов Я. В.	приріст (зменшення) капіталу (засобів, вкладених власниками) підприємства протягом звітного періоду
	Стоуп Д., Хетчинг Х.	приріст або зменшення вартості майна при постійному капіталі на початок і кінець періоду

Джерело: складено автором на основі джерела [1-56].

Класифікація фінансових результатів, яка здатна максимально

задовольняти інформаційні потреби користувачів, є одним із найважливіших аспектів організації бухгалтерського обліку на підприємствах.

Отже, існуючі в економічній літературі підходи до класифікації фінансових результатів містять багато спірних моментів, а тому є недосконалими.

Проаналізувавши праці окремих науковців, ми виявили, що не існує єдиного визначення терміну «прибуток» в економічній літературі.

Разом з тим окремі види фінансових результатів наводяться в Податковому кодексі України (ст. 134).

Господарський кодекс України (ст. 142) трактує наступне визначення: «прибуток (доход) суб'єкта господарювання є показником фінансових результатів його господарської діяльності, що визначається шляхом зменшення суми валового доходу суб'єкта господарювання за певний період на суму валових витрат та суму амортизаційних відрахувань» [9, с. 157].

Дещо змінені та деталізовані види фінансових результатів розкриваються в Інструкції про застосування Плану рахунків, що включають прибуток нерозподілений, непокрите збитки, прибуток, використаний у звітному періоді, результат операційної діяльності, результат фінансових операцій, результат іншої звичайної діяльності.

Всі інші нормативно-правові акти, що регулюють методологічні засади обліку на підприємствах, не відображають навіть перерахованих видів фінансових результатів.

Тож за результатами зіставлення проаналізованих документів можемо зробити наступні висновки.

По-друге, у чинних П(С)БО не виділені класифікаційні ознаки фінансових результатів, хоча в основу їх групування покладено види діяльності підприємства.

Отже, досліджені нормативно-правові акти, що регламентують порядок визначення результатів діяльності підприємства, взагалі не містять

класифікації фінансових результатів, що могла б бути використана для створення ефективних інформаційних облікових моделей.

Нами запропонована класифікація фінансових результатів, яка необхідна для прийняття відповідних рішень користувачами, а тому повинна відображати як продуктивний, так і правовий аспект, у розрізі певних ознак, які згруповано і представлено у вигляді таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

Класифікація фінансових результатів діяльності підприємства

Ознаки класифікації фінансових результатів	Види фінансових результатів
1. Види діяльності	Основна Операційна Фінансова Інвестиційна
2. Джерело формування	Від реалізації Від володіння активами Від зміни цін
3. Рівень (підрозділ) формування	За центрами відповідальності
4. Період формування	Минулого року Звітного року Майбутнього року
5. З метою складання звітності	Валовий прибуток Фінансовий результат від операційної діяльності Фінансовий результат до оподаткування Прибуток від припиненої діяльності після оподаткування Чистий фінансовий результат Сукупний дохід
6. Методика розрахунку прибутку (збитку)	Валовий Чистий Маржинальний
7. Відповідність плану	Недотриманий Плановий Надлишковий
8. База оцінки	Облікова Податкова
9. Особливості оподаткування прибутку (збитку)	Оподатковуваний Звільнений від оподаткування
10. Спосіб використання прибутку (збитку)	Перерозподілений Розподілений (спожитий)

Джерело: складено автором на основі джерела [26, с. 697]

Функціонування підприємства, незалежно від видів його діяльності і форм власності, визначається його здатністю приносити достатній дохід і прибуток.

Прибуток є однією з основних економічних категорій, що відображає відносини, які складаються в процесі виробництва.

При проведенні аналізу фінансових результатів діяльності підприємства велике значення має правильність розуміння економічної суті доходу і прибутку й структурних елементів, що формують ці показники.

Отже, **дохід** — це:

- грошові та інші цінності, одержані в результаті певної діяльності;
- результат виробничо-господарської діяльності, отриманий як різниця між вартістю реалізованої продукції й послуг та затратами;
- сплачувані власникам дивіденди або проценти, виражені у відсотках від поточної ціни цінних паперів. Аналогічно по вкладах і депозитах

В цілому: **прибуток** - сума, на яку доходи перевищують пов'язані а ними витрати; **збиток** – це перевищення суми витрат над сумою доходів, для отримання яких здійснені необхідні витрати.

Прибуток – це виражений у грошовій формі результат підприємця на вкладений капітал, що характеризує його винагороду за ризик здійснення підприємницької діяльності, та виражає собою різницю між сукупним доходом і сукупними витратами, понесеними в процесі здійснення цієї діяльності. **Прибуток** характеризує абсолютну ефективність роботи підприємства (таблиця 1.3).

Таблиця 1.3

Підходи до визначення категорії «прибуток» з позиції різних вчених

№	Науковець	Визначення поняття
1	Шумпетер І.	прибуток - це тільки дохід новаторів, який зникає під впливом конкуренції.
2	Іонова А.Ф, Селезньова Н.Н.	прибуток - це особливий відтворений ресурс комерційної організації, багатогранний показник, що характеризує різні сторони бізнесу: його кінцевий фінансовий результат, ефект господарської діяльності комерційної організації, чистий дохід підприємця на вкладений капітал, винагороду за ризик підприємницької діяльності.
3	Макконнелл К.Р., Брю С.Л.	прибуток - це чисті доходи індивідуальних власників і партнерств.

Продовження таблиці 1.3

4	Тюнен Й.Г.	прибуток – це різниця між загальними надходженнями (доходом) і витратами, пов'язаними, в т. ч., зі сплатою процентів на інвестований капітал.
5	Семюелсон П.А., Нордгауз В.Д.	прибуток — це чистий дохід, або різниця між сумою продажу та величиною витрат.
6	Маркс К.	прибуток як результат перетворення доданої вартості, що створювалася протягом добавленої частини робочого часу.
7	Ковальчук І.В.	прибуток – це кінцевий фінансовий результат діяльності підприємства, стратегічна мета підприємства, основний елемент фінансових ресурсів підприємств, джерело створення достатку власників, одне з джерел фінансування дохідної частини державного бюджету країни.

Джерело: складено автором на основі джерела [1-45].

Прибуток є фінансовим результатом будь-якого підприємства, метою його діяльності. Показником ефективності діяльності підприємства є прибуток, а його максимізація є основною метою при забезпеченні стійкого тривалого функціонування та міцної позиції на ринку. Вважаємо за потрібне першу чергу відзначити певні його риси. Прибуток підприємств має основні ознаки, що наведені в таблиці 1.4.

Таблиця 1.4

Ознаки прибутку підприємства

№	Ознака прибутку підприємства
1	стратегічна мета та основний мотив здійснення будь-якого виду підприємницької діяльності
2	кінцевий позитивний фінансовий результат від звичайної діяльності підприємства
3	найважливіший показник рівня ефективності виробничо-господарської діяльності підприємства: рівня його витрат, продуктивності праці працівників, обсягу та якості виробленої продукції
4	результат успішної організації менеджменту на підприємстві
5	винагорода за ризик здійснення підприємницької діяльності
6	вартісний показник, який визначається в грошовій формі

Джерело: складено автором на основі джерела [1-45].

Конкуренентоспроможність підприємства у ринкових умовах господарювання значною мірою залежить від отриманих фінансових результатів. Без прибутку будь-яке підприємство втрачається зміст свого існування. Прибуток являє собою фінансову категорію, що відображає

позитивний фінансовий результат господарської діяльності підприємства, характеризує ефективність виробництва, свідчить про обсяг і якість виробленої (реалізованої) продукції, стан продуктивності праці, рівень собівартості [1, с. 92].

Отже, класифікація прибутку підприємства відображена в таблиці 1.5.

Таблиця 1.5

Класифікація прибутку підприємства

Ознака	Трактування
<i>По видах господарської діяльності</i>	<ul style="list-style-type: none"> - прибуток від основної операційної діяльності; - прибуток від інвестиційної діяльності; - прибуток від фінансової діяльності.
<i>По складу елементів, що включаються</i>	<ul style="list-style-type: none"> - маржинальний (валовий) прибуток; - загальний фінансовий результат звітного періоду; - прибуток до оподаткування; - чистий прибуток.
<i>Залежно від характеру діяльності підприємства</i>	<ul style="list-style-type: none"> - прибуток від звичайної діяльності; - прибуток надзвичайних ситуацій.
<i>По характеру оподаткування</i>	<ul style="list-style-type: none"> - оподаткований податком прибуток відповідно до податкового законодавства; - неоподатковуваний прибуток відповідно до податкового законодавства.
<i>По ступеню обліку інфляційного чинника</i>	<ul style="list-style-type: none"> - номінальний прибуток; - реальний прибуток, скоректований на темп інфляції в звітному періоді.
<i>По економічному змісту</i>	<ul style="list-style-type: none"> - бухгалтерський прибуток; - економічний прибуток.
<i>По характеру використання</i>	<ul style="list-style-type: none"> - капіталізований прибуток; - споживаний прибуток.

Джерело: складено автором на основі джерела [1-45].

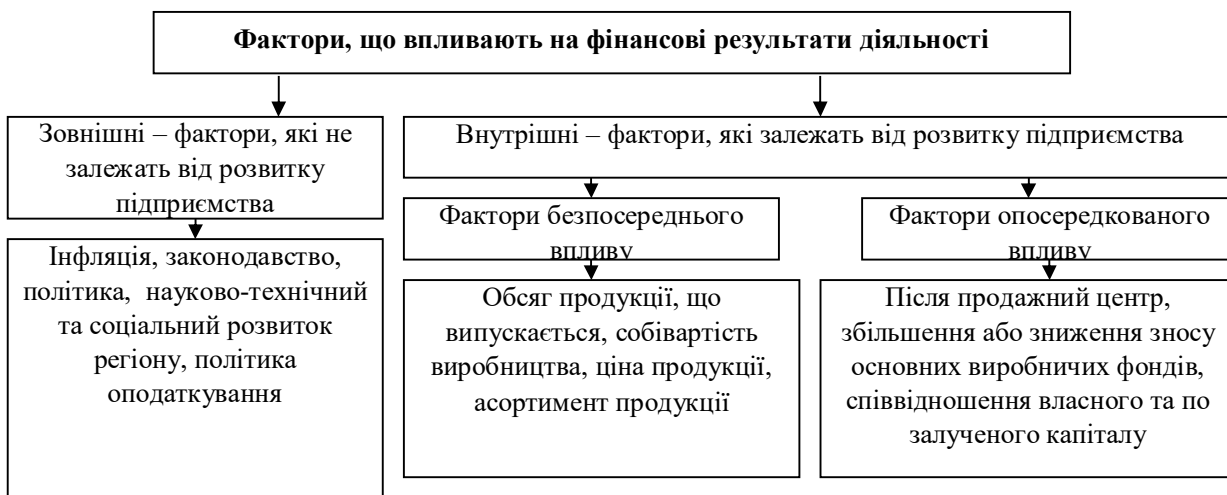
Отже, дослідження фінансових результатів діяльності підприємства – одна із найважливіших сторін аналізу фінансового стану, оскільки це дозволяє не тільки ефективно контролювати динаміку обсягів та зміну структури чистого прибутку, а і своєчасно виявляти найбільш раціональні резерви його зростання.

1.2. Механізм формування і розподілу фінансових результатів діяльності підприємства

Господарська діяльність будь-якого підприємства передбачає постійне співставлення доходів і витрат та визначення фінансового результату.

Позитивний фінансовий результат (прибуток) характеризується перевищенням доходів над витратами, які були понесені для їх одержання, а негативний (збиток) — навпаки. Алгоритм розрахунку фінансового результату підприємства визначається формами фінансової звітності.

Фактори, що впливають на формування фінансових результатів діяльності підприємства наведені на рисунку 1.1.

Рис. 1.1 Фактори впливу на формування фінансового результату діяльності підприємства

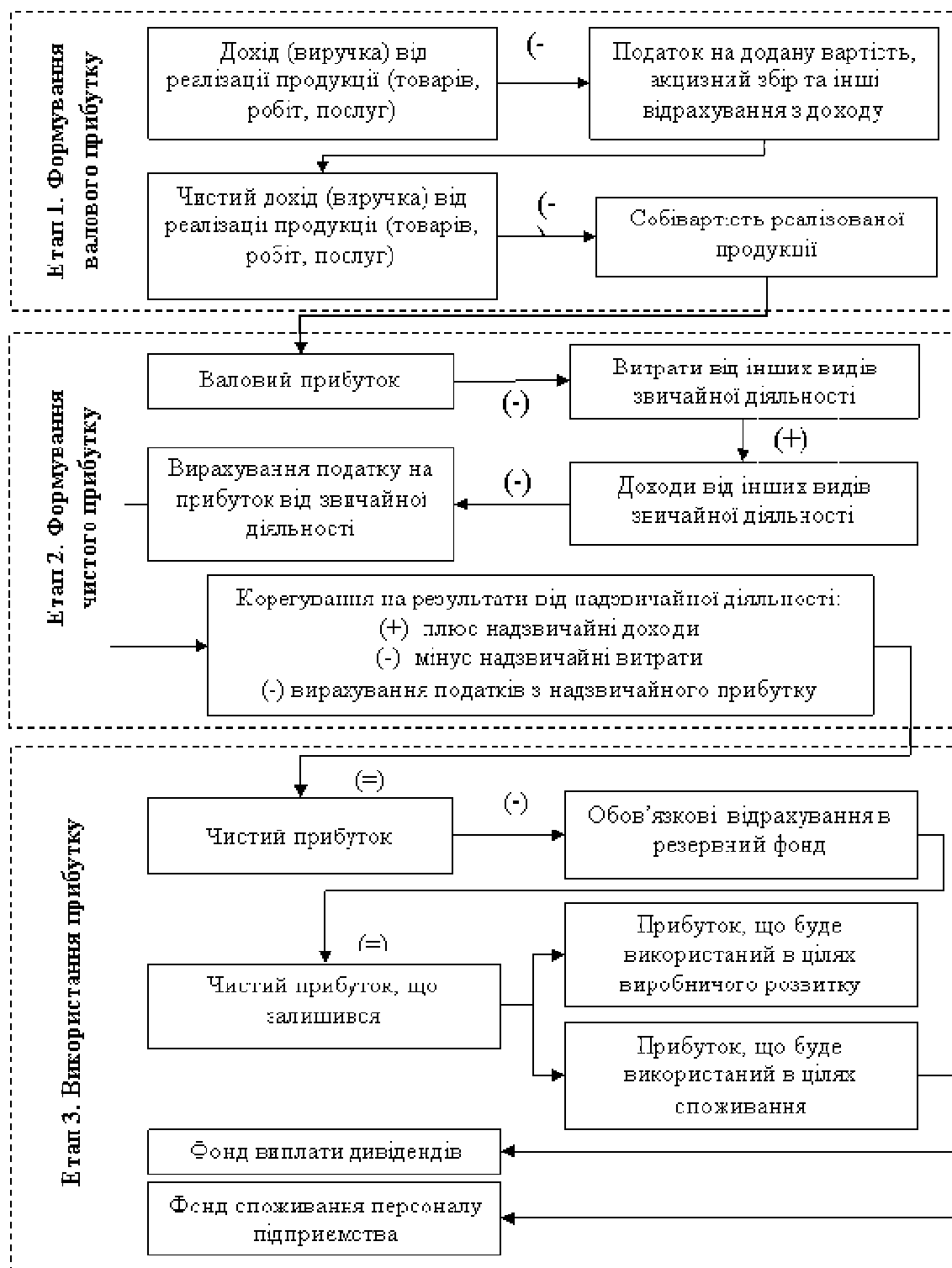
Джерело: складено автором на основі джерела [9-12,45-51].

На формування фінансового результату діяльності підприємства впливають різні фактори, які можна класифікувати й таким чином:

- матеріально-технічні — використання більш прогресивних і економічних основних засобів і виробничих запасів;
- організаційно-управлінські — створення нових об'єктів господарської діяльності та інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень;

- економічні — пошук внутрішніх резервів господарської діяльності шляхом аналітичних досліджень;
- соціальні — забезпечення належних умов праці, відпочинку і підвищення кваліфікації персоналу;
- екологічні — виробництво екологічно чистої продукції та застосування безвідходних технологій;
- ринково-маркетингові — формування попиту покупців;
- господарсько-правові — формування державою довгострокової (стратегічної) і поточної (тактичної) економічної і соціальної політики, спрямованої на реалізацію та оптимальне узгодження інтересів суб'єктів господарювання і споживачів, різних суспільних верств і населення в цілому;
- адміністративні — організація державного управління підприємницькою діяльністю суб'єктів господарювання через державне замовлення, ліцензування, патентування і квотування, сертифікацію та стандартизацію, застосування нормативів та лімітів, регулювання цін і тарифів, створення інвестиційних, податкових та інших пільг, надання дотацій, компенсацій та субсидій.

Модель формування і використання фінансових результатів діяльності підприємства представлено на рисунку 1.2. кваліфікаційної роботи.

Рис. 1.2. Модель формування і використання фінансових результатів діяльності підприємства

Відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку «Звіт про фінансові результати» розрізняють декілька видів прибутку (збитку):

- **валовий прибуток (маржинальний дохід)** – це різниця між виручкою від реалізації (нетто) і собівартістю реалізованої продукції;

- **фінансові результати від основної операційної діяльності** – це різниця між валовим доходом і адміністративними витратами і витратам на збут;

- **фінансові результати від операційної діяльності** – це фінансові результати від основної операційної діяльності плюс інші операційне доходи і мінус інші операційні витрати;

- **фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування** – це фінансові результати від операційної діяльності плюс доходи від інвестиційної і фінансової діяльності мінус витрати від інвестиційної і фінансової діяльності;

- **чистий прибуток (збиток)** – це фінансові результати від звичайної діяльності після оподаткування плюс доходи від надзвичайних подій мінус витрати від надзвичайних подій.

Фінансові результати діяльності підприємства залежать від виробничої, постачальницької, маркетингової, збутової, інвестиційної і фінансової діяльності.

Управління фінансовими результатами діяльності підприємства.

Головну роль під час управління фінансовими результатами діяльності підприємства відіграє прибуток. Отже, прибуток на одиницю продукції змінюється під впливом чинників.

До чинників першого порядку ставляться зміни:

- прибуток від основного виду (реалізація продукції, робіт, товарів, послуг);
- прибуток від іншої реалізації;
- позареалізаційних результатів.

До чинників другого порядку ставляться зміни:

- обсяг реалізованої продукції;
- структура реалізованої продукції;
- повної собівартості реалізованої продукції;
- цін на реалізовану продукцію;
- доходів по цінних паперів;
- доходів від дольової участі в спільні підприємства;
- штрафів, пені;
- інших надходжень і платежів (прибутків і збитків минулих років, виявлених звітному року; надходжень боргів, і дебіторську заборгованість; фінансову допомогу від підприємств і закупівельних організацій, поповнення фондів спеціального призначення та інших.) [8].

Визначають три порядки чинників, які впливають на фінансові результати діяльності підприємства.

Чинники першого (прибуток за основного виду, прибуток за іншої реалізації, позареалізаційні результати) та другого порядку (доходи по цінних паперів, прибутки від дольової участі в спільні підприємства, штрафи, пені, неустойки, інші надходження, і платежі) розраховуються шляхом порівняння фактичних і планових (прогнозних) даних.

Чинники другого порядку (обсяг, структура, повна собівартість, ціни реалізованої продукції), які характеризують зміна прибутку від реалізації продукції, необхідно розглядати детальніше через сутність впливу цих факторів

Безумовно, найважливішим третім чинником який, впливає на фінансові результати діяльності підприємства, є собівартість продукції (робіт, послуг). Собівартість продукції не лише найважливіша економічна категорія, а й є якісним показником, оскільки характеризує рівень використання всіх ресурсів, що є у розпорядженні підприємства. Зниження собівартості одна із основних резервів поліпшення фінансових результатів діяльності підприємства [33].

Для аналізу та оцінки фінансових результатів діяльності підприємства важливі такі складові управління фінансовими результатами діяльності підприємства як бюджетування, планування та контроль за фінансовими результатами.

Основне завдання аналізу формування, розподілу і використання фінансового результату діяльності підприємства полягає у виявленні тенденцій і пропорцій, що склалися в розподілі прибутку за звітний період у порівнянні з планом і в динаміці.

За результатами аналізу розробляються рекомендації щодо зміни пропорцій в розподілі прибутку і найбільш раціонального його використання.

Істотне значення для визначення суми оподаткованого доходу має визначення валових видатків підприємства. Валові видатки збільшуються в тім податковому періоді, у якому відбулася перше з подій:

- а) списання коштів з банківського рахунку на оплату придбаних товарів/ послуг (попередня оплата);
- б) оприбуткування товарів або фактичне одержання результатів виконаних робіт (послуг).

До складу валових видатків включають видатки на капітальний і поточний ремонт, суму податків, які відносяться на собівартість продукції (сума зборів на обов'язкове державне пенсійне й соціальне страхування, податок на землю, митні збори й мита, місцеві податки й збори).

До складу валових видатків дозволено включати видатки на гарантійний ремонт, на рекламні заходи, на утримання фондів природоохоронного призначення.

Не дозволяється включати до складу валових видатків суму збитків, пов'язаних із продажем або обміном товарів за цінами, нижче звичайних. Звичайної вважається ціна товару, що визначається сторонами договору й відповідає рівню справедливих ринкових цін.

Для розрахунку чистого доходу з валового доходу від реалізації продукції треба відняти податок на додану вартість і акцизний збір:

$$B_{\text{чистий}} = B_{\text{валовий}} - \frac{1}{6} B_{\text{валовий}} - AZ - Z_{\text{інші}}, \quad (1.1)$$

де $1/6$ – це ставка ПДВ, що визначена по відношенню до валового доходу з ПДВ і АЗ; $Z_{\text{інші}}$ – інші відрахування з виручки, а саме: надані знижки, повернення товарів тощо.

Далі валовий операційний прибуток (збиток) від реалізації продукції ($P_{\text{вал}}$) визначається як різниця між чистим операційним доходом мінус виробнича собівартість реалізованої продукції:

$$P_{\text{вал}} = B_{\text{вал}} - C,$$

де C – виробнича собівартість реалізованої продукції.

Виробнича собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг) складається з:

- 1) прямих матеріальних витрат;
- 2) прямих витрат на оплату праці;
- 3) інших прямих витрат;
- 4) виробничих накладних витрат [26, с. 697].

Із рис. 1 видно, що прибуток (збиток) від операційної діяльності утворюється як алгебраїчна сума валового прибутку (збитку) від реалізації продукції (код рядка 050 ф. 2), інших операційних доходів за мінусом адміністративних і збутових витрат та інших операційних витрат. До одержаного результату додаються інші можливі операційні доходи, наприклад, надходження грошей від оренди активів, доходи від операційних курсових різниць тощо. Таким чином, механізм формування операційного прибутку охоплює комплекс надходжень і відрахувань грошових коштів, пов'язаних з виробництвом і реалізацією продукції (робіт, послуг).

Механізм формування прибутку від звичайної діяльності до оподаткування містить в собі, крім операційного прибутку, доходи і видатки від фінансових та інвестиційних операцій.

$$\Phi P_{до_оп.} = \Phi P_{опер.} + Д_k + I_{ф,д} + I_д - \Phi_е - B_k - I_е, \quad (1.2)$$

де $\Phi P_{опер.}$ – фінансовий результат від операційної діяльності;

$Д_k$ – доходи від участі в капіталі;

$I_{ф,д}$ – інші фінансові доходи, тобто доходи за депозитними сертифікатами, дивіденди одержані, відсотки одержані, інші доходи від фінансових операцій;

$I_д$ – інші доходи, тобто доходи, одержані від фінансових інвестицій, необоротних активів і майнових комплексів, не операційних курсових різниць та інші доходи, які виникають у процесі звичайної діяльності;

$\Phi_е$ – фінансові витрати на виплату відсотків та інші витрати підприємства, пов'язані із залученням позикового капіталу;

$I_е$ – інші витрати, до складу яких входять втрати від не операційних курсових різниць, від уцінки необоротних активів, собівартість реалізації фінансових інвестицій, необоротних активів, майнових комплексів, інші витрати, які виникають у процесі звичайної діяльності.

Таким чином, прибуток (збитки) від звичайної діяльності до оподаткування формується як сума прибутку від операційної діяльності, фінансових та інших доходів і витрат.

Чистий прибуток (фінансовий результат) від звичайної діяльності дорівнює різниці між прибутком від звичайної діяльності до оподаткування та сумою податку з прибутку.

Такий механізм (порядок) формування чистого прибутку підприємства закріплено законодавчо та покладено в основу форми 2 фінансової звітності "Звіт про фінансові результати". Також слід зазначити, що для ефективного управління прибутком підприємства та збільшення його величини необхідно:

1. Розробити таку стратегію управління прибутком, яка б відповідала довгостроковим цілям розвитку підприємства та дозволяла досягти найкращих результатів за допомогою наявних ресурсів.

2. Враховувати доходи від усіх видів діяльності підприємства, кожний з яких матиме досить вагомий вплив на величину прибутку.

3. Планувати витрати таким чином, щоб їх сума в жодному разі не перевищувала доходи в даному періоді. Це дозволить забезпечити хоча б беззбитковість виробництва та врятувати в подальшому підприємство від банкрутства.

4. При використанні прибутку орієнтуватися, в першу чергу, на потреби самого підприємства у формуванні джерел власного фінансування, що в подальшому призведе до максимізації та стабілізації прибутку та розвитку суб'єкта господарювання.

Одним із напрямів управління прибутком підприємства є забезпечення ефективного його *розподілу*. Розподіл прибутку є важливим економічним важелем, що забезпечує гармонізацію економічних інтересів держави, підприємства як господарюючого суб'єкта ринку, його трудового колективу. Порядок розподілу прибутку підприємства залежить від чинного законодавства, яке регулює взаємовідносини підприємства з бюджетом, формами власності й організаційно-правовим статусом підприємства.

На підприємстві розподілу підлягає чистий прибуток, тобто прибуток, що залишився в розпорядженні підприємства після сплати податків та інших обов'язкових платежів.

Порядок розподілу і використання чистого прибутку (фінансового результату) на підприємстві фіксується в статуті підприємства.

Основними завданнями управління фінансовим результатом діяльності підприємства є:

- забезпечення повного й ефективного використання власних інвестиційних ресурсів;
- забезпечення ефективного використання прибутку, що спрямований на матеріальне стимулювання найманого персоналу;
- забезпечення повного й ефективного використання прибутку, що спрямований на соціальний розвиток колективу підприємства.

Порядок розподілу прибутку підприємства залежить від чинного законодавства, яке регулює взаємовідносини підприємства з бюджетом,

формами власності й організаційно-правовим статусом підприємства, але головна вимога зводиться до того, щоб органічно поєднувались інтереси підприємства, суспільства загалом і конкретних працівників. Реалізація цієї вимоги зумовлює основні принципи розподілу та використання прибутку:

- першочергове виконання фінансових зобов'язань перед суспільством в особі держави;
- максимальне забезпечення за рахунок прибутку потреб розширеного відтворення;
- використання прибутку на матеріальне стимулювання працівників;
- використання прибутку на задоволення соціально-культурних потреб.

Рис. 1.3. Розподіл фінансового результату діяльності підприємства - прибутку

Перший етап – це розподіл загального прибутку. Отриманий підприємством прибуток направляється на виплату податків і обов'язкових платежів, що сплачуються з прибутку, і на утворення чистого прибутку. Велике значення при цьому має податкова політика держави щодо суб'єктів

підприємницької діяльності, яка реалізується в сумі податків, що сплачуються за рахунок прибутку, у визначенні ставок оподаткування тощо.

Другий етап – це розподіл і використання чистого прибутку. Прибуток, що залишається в розпорядженні підприємства, використовується для матеріального заохочення і соціального розвитку, формування резервного фонду, фондів комерційного ризику, виробничого розвитку, виплати дивідендів, поповнення інших фондів, що формуються за рішенням підприємства. Принципове значення в розподілі чистого прибутку підприємства має досягнення оптимального співвідношення між фондом нагромадження (споживання) та фондом споживання. Іншими словами, система розподілу прибутку повинна забезпечити фінансовими ресурсами потреби розширеного відтворення підприємства на основі встановлення оптимального співвідношення між засобами, що направляються на споживання і накопичення [50, с. 30-46].

Прибуток є кінцевим результатом, який створює підприємству фінансові ресурси, що необхідні для розширення його діяльності, формування його сталості і конкурентоспроможності на ринку товарів і послуг. Саме на основі одержаного прибутку підприємство виконує свої функції, спрямовуючи кошти на власний розвиток, на соціальні потреби, у фонд матеріального заохочення та на інші цілі. В умовах ринку механізм розподілу прибутку має велике значення. У ньому відображається ефективність господарської діяльності, від нього залежить дієвість господарської самостійності й самофінансування. Від досконалості форм і методів розподілу прибутку залежить зацікавленість підприємств і окремих працівників у постійному зростанні й удосконаленні діяльності.

1.3. Методика проведення аналізу фінансових результатів діяльності підприємства

В сучасних умовах ринкового господарства особливої важливості набуває оцінка та шляхи покращення фінансових результатів діяльності підприємства.

У таких випадках основним напрямком діяльності управлінського складу підприємства має бути розробка і впровадження ефективних заходів щодо поліпшення фінансового стану суб'єкта господарювання. Попередження розвитку негативних кризових явищ на підприємстві є можливим тільки за умови постійного забезпечення управлінського персоналу інформацією про поточний рівень показників фінансових результатів діяльності підприємства.

Фінансові результати діяльності підприємства — це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів.

Мета аналізу фінансових результатів полягає в дослідженні умов формування і використання прибутку підприємства, пошуку резервів росту та підвищення ефективності виробничо-господарської діяльності.

Джерелами інформації для проведення аналізу фінансового стану підприємства є фінансова звітність:

- ✓ Баланс", Форма № 1;
- ✓ "Звіт про фінансові результати", Форма № 2;
- ✓ "Звіт про рух грошових коштів", Форма № 3;
- ✓ "Звіт про власний капітал", Форма № 4.

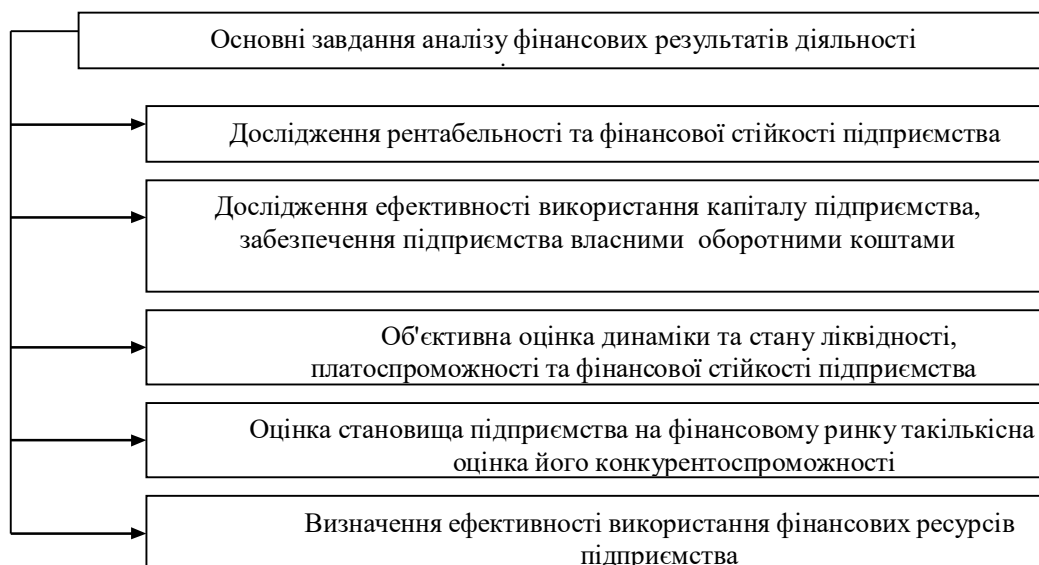
Крім фінансової звітності використовується інша інформація, яка доступна тільки персоналу підприємства, зокрема, планово-нормативна (фінансовий план, нормативи), конструкторсько-технологічна інформація, позаоблікова інформація (маркетингові дослідження, закони, інструкції,

експертна інформація та ін.). Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства дає якісну та кількісну інформацію про його діяльність, яка необхідна для багатьох суб'єктів ринку. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства передбачає визначення економічного потенціалу суб'єкта, дає змогу забезпечити ідентифікацію його місця в конкурентних ринкових умовах.

Для оцінки фінансового стану підприємства розроблено безліч методик поглибленого аналізу та експрес-аналізу, які ґрунтуються на використанні абсолютних та відносних показників. Такі методики надають можливість виявити проблемні напрями в діяльності підприємства і досліджувати причини, які їх зумовили. Аналіз публікацій, присвячених питанням оцінки фінансового стану підприємств та оцінки фінансових результатів діяльності підприємств дає підстави визначити, що фінансовий стан підприємства характеризується сукупністю параметрів, які виражають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів підприємства. А його оцінка є необхідною умовою для ефективного управління підприємством, для розміщення та використання ресурсів підприємства. Відмічено, що одним із напрямків вирішення проблем оцінки фінансового стану та результатів діяльності має бути своєчасне надання менеджерам організації достовірних даних про поточний реальний стан підприємства, які в пов'язанні з ним висвітлюють існуючі проблеми.

З іншої сторони для прийняття ефективних управлінських рішень менеджери після внутрішнього аналізу отриманої інформації, повинні порівнювати її з аналогічними показниками подібних підприємств, зокрема конкурентів, адже порівняльний фінансовий аналіз підприємства відображає більш реальну картину про конкурентоздатність підприємства, а це за умов ринкової економіки має неабияке значення [2, с. 123].

Основні завдання аналізу фінансових результатів діяльності підприємства можна представити у вигляді рис. 1.4.

Рис. 1.4. Основні завдання аналізу фінансових результатів діяльності

Структурно-логічна схема методики аналізу фінансових результатів діяльності підприємства представлена на рис. 1.5.

Рис. 1.5. Структурно-логічна схема методики аналізу фінансових результатів

Джерело: складено автором на основі джерела [30, с. 54-57].

Необхідно відмітити, що оцінку фінансових результатів діяльності підприємства можна об'єктивно здійснити не через один, навіть найважливіший, показник, а лише за допомогою комплексної системи показників, що детально й усебічно характеризують фінансовий стан підприємства.

До основних груп, що комплексно характеризують фінансові результати діяльності підприємства можна віднести такі показники, табл. 1.6.

Таблиця 1.6

Основні групи показників, що використовуються при оцінці фінансових результатів діяльності підприємства

Групи показників	Характеристика
1. Показники ліквідності та платоспроможності	Зниження значення даних показників може вказувати про загальне погіршення ситуації стосовно забезпечення підприємства оборотними коштами і про необхідність серйозних заходів для управління ними
2. Показники фінансової стійкості	Відображають частку власного капіталу в загальній сумі фінансових засобів. Узагальнений показник фінансової стійкості підприємства займає вагоме значення серед інших показників фінансового стану підприємства, адже він відображає інтенсивність використання позикових засобів, рівень довгострокової стійкості підприємства без позикових засобів та ступінь залежності підприємства від короткострокових зобов'язань
3. Показники ділової активності	Дозволяють зробити висновок про ефективність основної діяльності підприємства, що характеризується швидкістю обертання фінансових ресурсів підприємства
4. Показники рентабельності	Характеризують фінансові результати і ефективність діяльності підприємства в цілому

Джерело: складено автором на основі джерела [15, с. 334].

Важливу роль оцінці під підприємства відіграють показники ліквідності (таблиця 1.7).

Такі коефіцієнти вимірюють величину ліквідності (готівку та активи, що легко перетворюються на готівку), яка повинна «покрити» поточних боргових зобов'язань.

Коефіцієнт поточної ліквідності (англ. Current Ratio) або коефіцієнт покриття вимірює здатність підприємства погашати короткострокові фінансові зобов'язання за рахунок ліквідних ресурсів. Його також називають коефіцієнтом оборотного капіталу, він обчислюється шляхом ділення оборотних активів підприємства (таких як грошові кошти, запаси та дебіторська заборгованість) на поточні зобов'язання (наприклад, залишок кредитного балансу, кредиторська заборгованість та поточна частина довгострокової заборгованості).

Значення коефіцієнта поточної ліквідності підприємства, що менше за одиницю, означає негативні фінансові показники для цього бізнесу – нездатність погасити поточні зобов'язання своїми оборотними активами.

Під час розрахунку коефіцієнту термінової ліквідності (англ. Quick ratio або Acid test ratio) враховуються легко конвертовані (в готівкову) товарні цінні папери та наявна готівка. Він розраховується як відношення суми товарних цінних паперів та наявної готівки (та / або еквівалент готівки), дебіторської заборгованості до розміру поточних зобов'язань підприємства.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності (англ. Cash ratio) вимірює найбільш ліквідні активи компанії. Так, згідно методики розрахунку, грошові кошти та їх еквіваленти відносяться до усіх поточних зобов'язань відповідного підприємства. Оскільки гроші є найбільш ліквідною формою активів, це співвідношення вказує на те, наскільки швидко і до якої межі компанія може погасити свої поточні зобов'язання за допомогою своїх доступних найбільш ліквідних активів.

Базовий коефіцієнт захисту (англ. Basic defence ratio) - це показник бухгалтерського обліку, який визначає, скільки днів компанія може працювати коштом власних грошових витрат без будь-якої зовнішньої фінансової допомоги. Його також називають періодом оборонного інтервалу та основним інтервалом захисту. Його знаходять шляхом ділення розміру поточних активів на денні операційні витрати.

На відміну від усіх вищезазначених коефіцієнтів, коефіцієнт базової ліквідності не пов'язаний з фінансовим станом компанії. Натомість, саме цей фінансовий коефіцієнт характеризує часовий графік того, як довго підприємство може фінансувати свої потреби за рахунок своїх ліквідних активів. Бажано забезпечити мінімум 3 місяці грошового резервного копіювання.

Таблиця 1.7

Показники оцінки ліквідності підприємства

№	Показники	Алгоритм розрахунку показника
1	Маневреність власних оборотних засобів	Власні оборотні активи / Оборотні активи
2	Коефіцієнт поточної (загальної) ліквідності	Оборотні активи / Позиковий капітал (довгострокові та поточні зобов'язання)
3	Коефіцієнт покриття	Оборотні активи / Поточні зобов'язання
4	Коефіцієнт швидколіквідності	Оборотні активи – Запаси – Витрати майбутніх періодів / Поточні зобов'язання
5	Коефіцієнт абсолютної ліквідності (платоспроможності)	Грошові еквіваленти та Поточні фінансові інвестиції / Поточні зобов'язання

Джерело: складено автором на основі джерела [43].

Перейдемо до показників оцінки *фінансової стійкості підприємства* (таблиця 1.8).

Фінансова стійкість підприємства – це головний компонент загальної стійкості підприємства, що є об'єктом фінансового управління, його господарською діяльністю та характеризує стан фінансових ресурсів як забезпеченість пропорційного, збалансованого розвитку при збереженні платоспроможності, кредитоспроможності в умовах припустимого рівня ризику.

Разом із тим, існує своя система критеріїв оцінювання фінансової стійкості, яку підприємства використовують для оцінки надійності партнерів у господарських відносинах.

Показники оцінки фінансової стійкості підприємства представлені в таблиці 1.8.

Таблиця 1.8

Показники оцінки фінансової стійкості підприємства

Назва показника та його змістове наповнення	Методика розрахунку
Коефіцієнт незалежності – показує частину власних засобів підприємства в загальному їх обсязі	<u>Власний капітал</u> Всього господарських засобів
Коефіцієнт концентрації залученого капіталу - показує частину залученого підприємства в загальному обсязі засобів	<u>Залучений капітал</u> Всього господарських засобів
Коефіцієнт заборгованості – співвідношення залучених та власних коштів підприємства	<u>Залучений капітал</u> Власний капітал
Коефіцієнт маневреності власних засобів – ступінь мобільності використання власних коштів підприємства	<u>Власні оборотні засоби</u> Власний капітал
Коефіцієнт довгострокового залучення позичкових засобів - скільки довгострокових позичкових коштів використано підприємством для фінансування активів (разом із власними засобами)	<u>Довгострокові зобов'язання</u> (Довгострокові зобов'язання + власний капітал)
Коефіцієнт структури довгострокових вкладень – частина основних засобів та поза оборотних активів, що фінансується довгостроковими зобов'язаннями	<u>Довгострокові зобов'язання</u> Основні засоби та інші позаоборотні активи
Коефіцієнт структури залученого капіталу – частка тривалих зобов'язань в обсязі залучених коштів	<u>Довгострокові зобов'язання</u> Залучений капітал

Джерело: складено автором на основі джерела [43].

Перейдемо до показників оцінки ділової активності підприємства.

В умовах обмеженості ресурсів підприємцю постійно доводиться обирати оптимальні співвідношення між набором економічних ресурсів та обсягами виробництва. Передумовою такого вибору повинно бути проведення аналізу ділової активності підприємства.

Ділова активність — це комплексна характеристика, яка втілює різні аспекти діяльності підприємства, а тому визначається системою таких критеріїв, як місце підприємства на ринку конкретних товарів, географія ділових відносин, репутація підприємства як партнера, активність інноваційно-інвестиційної діяльності, конкурентоспроможність.

Таким чином, ділова активність може характеризуватись динамікою показників ефективності виробничо-господарської діяльності в цілому. Позитивна динаміка цих показників сприятиме зміцненню фінансового стану підприємства.

"Золоте правило" економіки підприємства передбачає додержання умови, за якої темпи зростання прибутку підприємства мають перевищувати темпи зростання обсягів продажу, а останні повинні бути вищими за темпи зростання активів (майна).

В загальному вигляді, показники ділової активності дозволяють оцінити ефективність використання підприємством своїх засобів, швидкість обігу коштів, що значним чином впливає на показники його прибутковості.

Показники оцінки ділової активності підприємства представлені в таблиці 1.9.

Таблиця 1.9

Показники оцінки ділової активності підприємства

Назва показника та змістовне наповнення	Методика розрахунку показника
1	2
1. Коефіцієнт загальної оборотності активів (коефіцієнт трансформації) – показує, яку кількість грошових одиниць реалізованої продукції дала кожна одиниця активів	<u>Дохід від реалізації товарів (робіт, послуг)</u> Середня вартість активів
2. Коефіцієнт оборотності виробничих запасів – скільки оборотів здійснюють виробничі запаси підприємства протягом звітної періоду	<u>Собівартість реалізації товарів (робіт, послуг)</u> Середній залишок матеріалів за звітний період

Продовження таблиці 1.9

3. Коефіцієнт оборотності незавершеного виробництва – скільки оборотів здійснюють є незавершене виробництво протягом аналітичного періоду	<u>Собівартість реалізації товарів (робіт, послуг)</u> Середній залишок незавершеного виробництва за звітний період
4. Коефіцієнт оборотності готової продукції – кількість перетворень залишків готової продукції на завершену її форму	<u>Собівартість реалізації товарів (робіт, послуг)</u> Середній залишок готової продукції за звітний період
5. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості - за який строк дебіторська заборгованість перетворюється на грошові кошти	<u>Дохід від реалізації товарів (робіт, послуг)</u> Середня дебіторська заборгованість за товари (роботи, послуги)
6. Тривалість одного обороту дебіторської заборгованості (днів)	Середня дебіторська заборгованість за <u>товари (роботи, послуги) x 365</u> Дохід від реалізації товарів (робіт, послуг)
7. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості – показує швидкість обертання кредиторської заборгованості на підприємстві	<u>Середня вартість запасів</u> Середня за звітний період кредиторської заборгованості
8. Тривалість одного обороту кредиторської заборгованості (днів)	Середня кредиторська заборгованість за <u>товари (роботи, послуги) x 365</u> Дохід від реалізації товарів (робіт, послуг)
9. Фондовіддача - розмір доходу, отриманого на 1 гривню основних фондів підприємства	<u>Дохід від реалізації товарів (робіт, послуг)</u> Середня вартість основних засобів підприємства

Джерело: складено автором на основі джерела [43].

Кожне підприємство стурбоване своєю прибутковістю як кінцевим фінансовим показником діяльності підприємства.

Одними з найбільш часто використовуваних інструментів аналізу фінансових коефіцієнтів є коефіцієнти прибутковості. Вони використовуються для визначення нижчого рівня прибутковості компанії (інформація для менеджерів) та рентабельності власного капіталу (інформація для інвесторів).

Заходи із забезпечення та збереження прибутковості важливі як для керівників компаній, так і для власників. Керівництво повинно мати уявлення про показник прибутковості, щоб спрямовувати бізнес у

правильному напрямку. З іншого боку, якщо форма власності підприємства дозволяє залучення інвестицій, є сторонні інвестори, які придбали акції в компанії, керівництво компанії повинно продемонструвати свою прибутковість цим інвесторам.

Рентабельність - це інтегральний відносний показник, що відображає ефективність роботи підприємства, що націлене на отримання прибутку у короткостроковій перспективі і який вказує на якість управлінських рішень, що стосуються фінансової, операційної та інвестиційної діяльності підприємства.

У такому визначенні підкреслено у яких випадках рентабельність є дійсно критерієм економічної ефективності діяльності підприємства, а також враховано, що різні показники рентабельності можуть свідчити про ефективність різних ділянок роботи менеджменту.

Коефіцієнти, що показують прибутковість, представляють здатність підприємства вимірювати загальну ефективність фірми у прибутковості для своїх акціонерів та загальну ефективність використання підприємством її активів та результатів діяльності наприкінці кожного кварталу чи року.

Показники оцінки рентабельності підприємства показані в таблиці 1.10.

Таблиця 1.10

Показники оцінки рентабельності підприємства

Назва показника рентабельності та його економічний зміст	Методика розрахунку
<p>Рентабельність активів (англ. Return On Asset, ROA)- це показник ефективності використання підприємством активів.</p> <p>Позначення у формулах: Tax rate – податкова ставка; Percent on credits – проценти по виданих кредитах; ЕВІТ – прибуток до оподаткування та виплати відсотків.</p>	<p>1) Відношення чистого прибутку підприємства (після оподаткування) до величини активів (Total Assets):</p> $ROA = \frac{Net\ Income}{Total\ Asset} \cdot 100\% ;$
	<p>2) З урахуванням прибутку з процентами по кредитах:</p> $ROA = \frac{Net\ Income + Percent\ on\ credits \cdot (1 - Tax\ rate)}{Total\ Asset} \cdot 100\%$
	<p>3) На основі операційного прибутку:</p> $ROA = \frac{EBIT}{Total\ Asset} \cdot 100\%$
<p>Коефіцієнт рентабельності власного капіталу (англ. Return On Equity, ROE) – показник ефективності та дохідності використання власного капіталу підприємства).</p>	<p>Відношення чистого прибутку до середньорічного акціонерного капіталу (Shareholder's Equity):</p> $ROE = \frac{Net\ Income}{Shareholder's\ Equity}$
<p>Коефіцієнт рентабельності вкладеного капіталу (англ. Return on Capital Employed, ROCE) - показник відображає прибутковість використання вкладеного капіталу підприємства.</p> <p>Позначення у формулах: Current Liabilities – короткострокові зобов'язання.</p>	<p>1) На основі відношення різниці чистого прибутку та розміру привілейованих дивідендів (Preferred Dividends) та середньорічної величини акціонерного капіталу Common Equity)</p> $ROCE = \frac{Net\ Income - Preferred\ Dividends}{Common\ Equity}$

Продовження таблиці 1.10

<p>Коефіцієнт рентабельності вкладеного капіталу(англ. Return on Capital Employed, ROCE)</p>	<p>2) На основі показника рентабельності власного капіталу:</p> $ROCE = \frac{EBIT}{Total\ Assets - Current\ Liabilities}$
<p>Коефіцієнт рентабельності чистих активів (англ. Return On Net Assets, RONA) - показує прибутковість чистих активів підприємства, і відображає скільки створюється прибутку на кожну 1 грн чистих активів. Позначення у формулі: Fixed Assets - необоротні активи; Net Working Capital - оборотні активи за вирахуванням боргових зобов'язань.</p>	<p>Відношення чистого прибутку підприємства за звітний період до величини чистих активів.</p> $RONA = \frac{Net\ Income}{Fixed\ Assets + Net\ Working\ Capital}$
<p>Коефіцієнт рентабельності продажу (англ. Return On Sales, ROS) – відображає прибутковість здійснених продажів підприємства.</p>	<p>Відношення прибутку від продажів до виручки (Revenue):</p> $ROS = \frac{EBIT}{Revenue}$
<p>Рентабельність продукції (витрат) (англ. ROM)</p>	<p>Відношення чистого прибутку до собівартості реалізованої продукції (Cost Price):</p> $ROM = \frac{Net\ Income}{Cost\ Price}$
<p>Рентабельність основних засобів (англ. Return on Fixed Assets, ROFA, RFA)</p>	<p>Методика розрахунку є наступною:</p> $ROFA = \frac{EBIT}{Fixed\ Assets}$

Джерело: складено автором на основі джерела [43].

У ході аналізу фінансових результатів діяльності підприємства можуть використовуватися найрізноманітніші прийоми, методи та моделі аналізу, їхня кількість та широта застосування залежать від конкретних цілей аналізу та визначаються його завданнями в кожному конкретному випадку [5, с. 16].

Необхідно відмітити, що найбільш поширеними є балансові методи і моделі, коефіцієнтна оцінка, рейтингова оцінка, інтегральна комплексна оцінка, оцінка ймовірності банкрутства на основі статистичних моделей. Нажаль всі існуючі методи мають свої переваги та недоліки, які повинні враховуватися при оцінці фінансових результатів діяльності підприємства.

Показники оцінки фінансових результатів діяльності підприємства мають бути такими, щоб усі ті, хто пов'язаний із підприємством економічними відносинами, могли одержати відповідь на запитання, наскільки надійне підприємство як партнер у фінансовому відношенні, а отже, прийняти рішення про економічну доцільність продовження або встановлення таких відносин з підприємством.

При оцінці фінансових результатів діяльності підприємства доцільно використання не тільки традиційних методів та способів його діагностування, але й проведення комплексної оцінки фінансового стану господарюючих суб'єктів. Такий підхід на основі комплексної оцінки діяльності підприємства дає змогу одержати не лише підсумкові відомості рівня його роботи, а й формувати напрями підвищення ефективної діяльності підприємства, покращення його фінансового стану [4, с. 7].

Комплексна оцінка фінансових результатів діяльності підприємства передбачає визначення економічного потенціалу суб'єкта, дає змогу забезпечити ідентифікацію його місця в конкурентних ринкових умовах.

Оцінка фінансово-економічного стану підприємства створює необхідну інформаційну базу для прийняття різноманітних управлінських та фінансових напрямків виробничого розвитку, залучення чи здійснення інвестицій тощо [3, с. 120-130].

Так як багато вітчизняних підприємств перебувають у кризовому стані та мають незадовільний фінансовий стан необхідно розглянути основні напрямки, що можуть позитивно виправити ситуацію та підвищити загальний фінансовий стан підприємств.

Отже, **шляхи підвищення фінансових результатів діяльності підприємства** – це напрямки діяльності підприємства у сфері фінансових результатів, що спрямовані на забезпечення отримання прибутку та його оптимального розподілу і використання, а за наявності збитків - на встановлення їх причин та джерел покриття.

Висновки до розділу 1

В розділі 1 «Теоретичні основи оцінки фінансових результатів діяльності підприємства» кваліфікаційної роботи досліджено, що функціонування підприємства, незалежно від видів його діяльності і форм власності, визначається його здатністю приносити достатній дохід і прибуток. Прибуток є однією з основних економічних категорій, що відображає відносини, які складаються в процесі виробництва.

Розглянуто семантику поняття «фінансові результати» з точки зору різних вчених. Встановлено, що фінансові результати діяльності підприємства — це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів.

Запропоновано класифікацію фінансових результатів, яка необхідна для прийняття відповідних рішень користувачами, а тому повинна відображати як продуктивний, так і правовий аспект, у розрізі певних ознак, які згруповано і представлено у розділі.

Дохід — це грошові та інші цінності, одержані в результаті підприємницької діяльності.

Наведені існуючі підходи до виначення категорії «прибуток» з позиції різних вчених, ознаки прибутку підприємства та його класифікацію.

Представлений механізм формування і використання фінансових результатів діяльності підприємства, а саме: досліджені фактори, що впливають на формування фінансових результатів діяльності підприємства, що поділяються на зовнішні та внутрішні; модель формування і використання фінансових результатів діяльності підприємства; управління фінансовими результатами діяльності підприємства.

Схематично представлений розподіл фінансового результату діяльності підприємства – прибутку.

В розділі також питання присвячені дослідженню методики проведення аналізу фінансових результатів діяльності підприємства.

Проаналізовані основні завдання аналізу фінансових результатів діяльності та структурно-логічна схема методики аналізу фінансових результатів діяльності підприємства.

Наведені основні групи показників, що використовуються при оцінці фінансових результатів діяльності підприємства: 1. Показники ліквідності та платоспроможності. 2. Показники фінансової стійкості. 3. Показники ділової активності. 4. Показники рентабельності підприємства.

Відповідно до обраної теми роботи, шляхи підвищення фінансових результатів діяльності підприємства – це напрямки діяльності підприємства у сфері фінансових результатів, що спрямовані на забезпечення отримання прибутку та його оптимального розподілу і використання, а за наявності збитків - на встановлення їх причин та джерел покриття.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ І ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПрАТ «ЗВЕНИГОРОДСЬКИЙ СИРОРОБНИЙ КОМБІНАТ»

2.1. Економічна характеристика та організаційна структура ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат»

Ринок сиру можна віднести до ринків з сегменту постійно зростаючих, та як кожного року спостерігається тенденція до збільшення обсягів виробництва продукту.

Благородна Черкащина – батьківщина ТМ «Звенигора». Гостинний щедрий край із мальовничою природою і родючими землями. Продукти, що виготовлені тут, наповнені натуральним смаком і здоров'ям.

ПрАТ "ЗСК" (ПрАТ «ЗВЕНИГОРОДСЬКИЙ СИРОРОБНИЙ КОМБІНАТ») розташоване за адресою: Черкаська область, м. Звенигородка, вул. Козачанська, 35 а. Досліджуване в кваліфікаційній роботі підприємство не має дочірніх підприємств і філій.

100% акцій ПрАТ «ЗСК» належить французькій компанії «Савенсія Фромаж енд Дейрі Європа», місцезнаходження якої: Ріессек, буд. 42, м. Вірофле, Франція.

Основними напрямками діяльності ПрАТ «ЗСК» - є виробництво молочних продуктів: тверді сири, плавлені сири, кисломолочні сири, масло, знежирене сухе молоко.

До основних видів діяльності ПрАТ «ЗСК» можна віднести :

10.51 – Перероблення молока, масла та сиру.

46.19 – Діяльність посередників у торгівлі товарами широкого асортименту.

46.33 – Оптова торгівля молочними продуктами, яйцями, харчовими оліями та жирами.

ПрАТ «ЗСК» засноване у 1931 році. Продукція компанії охоплює споживчий ринок України та певні міжнародні ринки. У 2011 р. створила асортимент продукції, яка йде на експорт (Франція, Германия, Молдова та інші), і купити цю продукцію можливо лише закордоном або у фірмовому магазині при комбінаті. Загальний штат працівників налічує близько 535 осіб у 2020 році.

Сири ТМ «Звенигора» можна знайти у супермаркетах всіх регіонів України. У 2001 році ТМ «ЗвениГора», разом зі Звенигородським сироробним комбінатом, стали частиною міжнародної групи SAVENCIA.

Група об'єднує кращих виробників сиру та молочної продукції з усього світу, посідає друге місце серед сирних груп Франції та п'яте у світовому рейтингу. Продукція SAVENCIA представлена у 120 країнах світу. Її представники консультують майстрів ТМ «Звени Гора» щодо виробництва, нових технологій і трендів у світовій сироробній галузі. Щорічно спеціалісти ПрАТ «ЗСК» їздять в Європу, щоб обмінятися досвідом з колегами.

Торгова марка «ЗвениГора» має унікальний фірмовий стиль, свої корпоративні кольори. Оскільки підприємство використовує існуючу назву торгової марки та існуючу категорію товару, то її стратегія розширення сімейства марки. Торгівельна марка має свій власний логотип, що представлена на рисунку 2.1.

Рис. 2.1. Зовнішній вигляд ТМ «ЗвениГора»

Якість продукції. Щоб відповідати високим стандартам групи SAVENCIA, на Звенигородському комбінаті проведено модернізацію обладнання.

У 2005 році комбінат отримав міжнародний стандарт якості ISO 9001, у 2015-му — ISO 22000:2007.

Виробництво продукції щорічно сертифікується на відповідність вимогам стандарту HALAL.

Також продукція сертифікована у добровільній системі УкрСЕПРО. ТМ «Звени Гора» представляє в Україні такі бренди групи SAVENCIA: Pe De France, Fol Eri, Saint Agur, Chavroux, Rambol, Tartare.

Сировина для виробництва. Уся продукція Звенигородського комбінату виробляється зі свіжого і натурального молока, яке щодня збирається на фермерських підприємствах Черкаської та сусідніх областей.

Для виробництва сирів ТМ «ЗвениГора» використовують тільки перевірені якісні закваски. Спеціалісти підприємства особисто дегустують усі сири, перш ніж відправити їх до споживачів. Аромат, консистенція, смак, навіть форма вічок на сирі ретельно перевіряються. Керівництво підприємства постійно знаходиться у творчому пошукуванні, щодо нових ідей у виробництві.

Пікантний «Звенигородський», преміальний «Добродар», легкий «Фігура» — це сири, рецептуру яких у різний час розробили технологи. Ці сорти стали не лише знайомими в Україні, а й улюбленими для багатьох українців.

Уже три покоління майстри підприємства підтримують і розвивають традиції сироваріння містечка Звенигородка, що на Черкащині.

Звенигородські сири на столах сотень тисяч українців — це найкраще підтвердження нашій відданості сироробній справі.

Виробничі потужності. Комбінат має необхідну інфраструктуру для забезпечення процесу виробництва. Він характеризується поточним виробництвом, яке оснащено технологічним обладнанням, в переважній більшості — імпортом, виробництва Угорщини та Німеччини. Виробничі

потужності підприємства дозволяють переробляти понад 200 тон молока за добу і виробляти понад 10 тон сирів.

ПрАТ «ЗВЕНИГОРОДСЬКИЙ СИРОРОБНИЙ КОМБІНАТ» відноситься до підприємств третьої групи в структурі агропромислового комплексу України, тобто, це переробне підприємство, яке виробляє продукцію призначену для кінцевого споживання.

Організаційна структура. До фахівців ПрАТ «ЗСК» належать економіст, бухгалтер, юрист. Головна особливість їхньої діяльності полягає в тому, що вони працюють в умовах певних обмежень: наказів і розпоряджень керівника, техніко-технологічних нормативів і організаційних регламентів діяльності, чітких кваліфікаційних вимог щодо спеціальних знань. У їхній діяльності переважають логічні операції.

Також присутні технічні виконавці – працівники, які обслуговують діяльність фахівців і керівника, покликані виконувати інформаційно-технічні операції, звільняючи керівника і фахівців від цієї трудомісткої роботи. Це секретар, наприклад. Специфіка їхньої діяльності полягає у виконанні стандартних процедур і операцій, що переважно піддаються нормуванню.

Організаційна структура ПрАТ «ЗСК» побудована так, що кожне з підрозділів підприємства орієнтоване на виконання певної функції. Такий спосіб побудови організаційної структури має власні переваги та недоліки.

До переваг можна віднести те, що для якісного виконання своєї функції кожен підрозділ організації затрачує максимум необхідних зусиль.

Недоліком же є збільшення загальних витрат через неминуче дублювання робіт для різних підрозділів підприємства, а також довгий час, який затрачує рішення, прийняте керівництвом, коли йде по ланцюгу від керівника до свого підлеглого.

Потрібно в контексті управління персоналом (відділ кадрів) виділити роль служби управління персоналом в даній структурі. Вона безпосередньо підлегла керівнику підприємства.

Голова правління (генеральний директор) на підприємстві займається збором інформації та доводить її до команди. Компанія зосереджує свої зусилля на стимулювання попиту в посередників, а це призводить до збільшення попиту серед кінцевих споживачів.

Організаційна структура ПрАТ «ЗВЕНИГОРОДСЬКИЙ СИРОРОБНИЙ КОМБІНАТ» представлена на рисунку 2.2.

Рис. 2.2. Організаційна структура ПрАТ «ЗВЕНИГОРОДСЬКИЙ СИРОРОБНИЙ КОМБІНАТ»

Джерело: складено автором на основі даних підприємства.

Портфоліо-аналіз ПрАТ «ЗСК». Продукція компанії відрізняється високою якістю, упаковка та позиціонування власний фірмовий стиль. Серед основних товарних позицій торгівельної марки, можемо виділити її візитку картку – твердий сир «Звенигородський екстра» та «Добродар».

Продукція підприємства – це класичні тверді сири — Російський, Сметанковий, Голландський; сири, виготовлені за власним рецептом — Звенигородський «Екстра», «Добродар», «Фігура». А також сири плавлені, кисломолочні та вершкове масло.

На ринку України підприємство займає 3% ринку молочної продукції серед інших виробників.

Ринкова стратегія ПрАТ «ЗСК». Так як ринок представлений монополістичною конкуренцією, підприємство притримується стратегії диференціації. Ту ж саму стратегію компанія обирає при охопленні ринку - диференційована стратегія маркетингу. Компанія працює в різних сегментах ринку де є свій споживач.

Також сам маркетинг компанія сегментує, а отже пропонує різні товари на різні сегменти ринку. Наприклад, це плавлені сирки – для низькоцінового сегменту, твердий сир – для середньоцінового сегменту та «імпортні сири» – для високоцінового сегменту товарів.

2.2. Аналіз обсягів виробництва продукції і техніко-економічних показників діяльності ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат»

Для аналізу техніко-економічних показників і ресурсного забезпечення діяльності ПрАТ «ЗСК» використана фінансова звітність за 2017,2018, 2019 роки, яка містить документи:

1. Форма № 1 - Баланс (звіт про фінансовий стан).
2. Форма № 2 - Звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід).
3. Форма № 3 - Звіт про рух грошових коштів.
4. Форма № 4 - Звіт про власний капітал.
5. Інша економічна, бухгалтерська та фінансова звітність досліджуваного підприємства, річна звітність емітента, інформація із офіційного сайту ПрАТ «ЗСК».

Облікова політика підприємства.

ПрАТ «ЗСК» веде облікову політику, яка:

- забезпечує повноту та достовірність відображення операцій в обліку;
- визначає систему ведення бухгалтерського обліку;
- закріплює правила та процедури прийняті керівництвом для ведення фінансового та податкового обліку;
- забезпечує встановлення контролю здійснення операцій;
- затверджує ведення системи рахунків і реєстрів бухгалтерського обліку; визначає технологію обробки облікової інформації та встановлює правила документообігу.

Проаналізуємо обсяги виробництва і реалізації продукції ПрАТ «ЗСК» в натуральному та грошовому вираженні в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Обсяги виробництва і реалізації продукції ПрАТ «ЗСК» за 2017-2019 рр

Основні види продукції	Обсяг виробництва			Обсяг реалізованої продукції		
	у натуральній формі, т	у грошовій формі, тис.грн	у % до обсягу виробленої продукції	у натуральній формі, т	у грошовій формі, тис.грн	у % до обсягу реалізованої продукції
2017 рік						
Масло вершкове	709	68358	8,2	465	44731	5,6
Сир твердий	5014	528734	63,5	4562	488875	61
Сир плавлений	1837	145812	17,5	1862	147797	18,3
Сир кисломолочний	717	41255	4,9	604	40465	5
Суша сироватка	2494	46911	5,6	2489	46723	5,8
Сухе знежирене молоко	38	2362	0,3	0	0	0

Продовження таблиці 2.1

Імпортнапродукція	0	0	0	75	34331	4,3
2018 рік						
Сир твердий	4987	605628	67,7	4579	507569	62,5
Сир плавлений	1679	148353	16	1679	133542	16,3
Сир кисломолочний	752	48738	6	647	42113	5,1
Масло вершкове	649	50465	6	438	43052	5,2
Суха сироватка	2231	38124	4,2	2489	38733	4,7
Сухе знежиренемолоко	43	2578	0,1	0	0	0
Імпортнапродукція	0	0	0	91	51172	6,2
2019 рік						
Сир твердий	5020	634562	67,9	4980	561092	62,24
Сир плавлений	1642	148353	15,8	1612	132165	14,6
Сир кисломолочний	778	52738	5,6	659	43557	4,8
Масло вершкове	601	48651	5,1	471	46172	5,1
Суха сироватка	3145	49855	5,3	3214	50533	5,5
Сухе знежиренемолоко	56	3341	0,3	56	3341	0,36
Імпортнапродукція	0	0	0	154	67794	7,4

Джерело: складено і розраховано автором на основі економічної звітності підприємства.

Як свідчать розрахунки проведені в таблиці 2.1. найбільшу частку у виробництві та реалізації продукції підприємства ПрАТ «ЗСК» належить сирам твердим, а потім плавленим.

За аналізований період (2017-2019 роки) обсяг реалізованої продукції у вартісному вираженні, а саме сиру твердого, зростав з 2017 по 2019 роки, та склав діапазон з 488 875 тис. грн до 561092 тис. грн., так як і його питома вага.

Реалізація сиру плавленого, в свою чергу, поступово зменшується з 147 797 тис. грн у 2017 році до 132165 тис. грн у 2019 році.

В період з 2017 по 2019 роки обсяг реалізації сиру кисломолочного зростав з 40 465 тис. грн до 43 557 тис. грн у 2019 році. Обсяг реалізації масла вершкового має не стабільну динаміку: у період з 2017 по 2018 рік обсяг реалізації зменшується з 44 731 тис грн до 43 052 тис. грн, а у 2019 році

зростає до 46 172 тис. грн. Обсяги реалізації сироватки сухої у 2017 році становили у вартісному вираженні 46723 тис. грн., у 2018 році зменшилися до 38733 тис. грн., а у 2019 році зросли до показника 50533 тис. грн.

Сухе знежирене молоко у 2017 році вироблено було кількістю 38 тонн, у 2018 році 43 тони, а у 2019 році вироблено і реалізовано 56 тонн. ПрАТ «ЗСК» імпортує продукцію: показник зростав із 34331 тис. грн. у 2017 році до показника 67794 тис. грн. у 2019 році.

Асортимент продукції ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат».

До лінійки продукції, що виробляє ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат» належить продукція представлена в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

**Номенклатура і асортиментний ряд продуктивного кошику
ПрАТ «ЗСК» за 2017-2019 рр.**

№	Номенклатура	Асортимент
1	Тверді сири	Добродар, Фігура, Звенигородський екстра, Голландський брусковий, Сметанковий, Маасдам, Російський
2	Плавлені сири	Сири плавлені брикет, Плавлені сири кремові, Плавлені сири порційні
3	Кисломолочні сири	Фігура, Творог розсипний, Творог традиційний
4	Молочна продукція Франції	Сливки, Десерти, Масло
5	Сири Франції	Иль де Франс, Рамболь, Фоль Епи, Шавру, Сент Агюр.
6	Масло	Масло Звенигора

Джерело: складено і розраховано автором на основі звітності підприємства.

Аналізуючи дані таблиці 2.2. можна сказати про широкий асортиментний ряд продукції ПрАТ «ЗСК» це:

- Тверді сири: сир "Dobrodar", "Фігура, 27%", "Звенигородський Екстра", "Голландський брусковий", "Сметанковий", "Російський";
- Плавлені сири: сир плавлений порційний, оригінальний; сир плавлений порційний, зі смаком кропу та часнику; сир плавлений порційний, зі смаком бекону; сир плавлений порційний, зі смаком грибів; сир плавлений;
- Ассорті: порційний оригінальний, зі смаком бекону, зі смаком грибів.

➤ Кисломолочні сири ТМ "Звени Гора" представлені у двох категоріях: "Творог традиційний" та "Творог розсипчастий" та чотирьох варіантах жирності на вибір.

Проведемо аналіз техніко-економічних показників діяльності в табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Техніко-економічні показники діяльності ПрАТ «ЗСК» за 2017-19 рр

Найменування показника	Роки			Абсолютне відхилення, тис.грн		Відносне відхилення, %	
	2017	2018	2019	2018/17	2019/18	2018/17	2019/18
Чистий дохід від реалізації продукції, тис.грн.	743069	817842	904654	74773	86812	10,06	10,61
Собівартість реалізованої продукції, тис.грн.	630728	703989	768344	73261	64355	11,62	9,14
Валовий прибуток, тис.грн.	112341	113853	136310	1512	22457	1,35	19,72
Інші операційні доходи, тис.грн.	693	1774	2625	1081	851	155,99	47,97
Адміністративні витрати, тис.грн.	27124	30073	33523	2949	3450	10,87	11,47
Витрати на збут, тис.грн.	49226	54012	74739	4786	20727	9,72	38,37
Інші операційні витрати, тис.грн.	5007	2079	5194	-2928	3115	-58,48	149,83
Фінансовий результат від операційної діяльності, тис.грн.	31677	29463	25479	-2214	-3984	-6,99	-13,52
Чистий прибуток, тис.грн.	24357	22998	17750	-1359	-5248	-5,58	-22,82
Витрати на 1 грн. виручки від реалізації, тис.грн.	0,85	0,86	0,85	0	0	1,17	-1,16
Середньооблікова чисельність працюючих, осіб	483	494	505	11	11	2,28	2,23
Продуктивність праці, тис.грн./чол.	1538,45	1655,55	1791,39	117	136	7,61	8,21

Джерело: складено і розраховано автором на основі звітності підприємства.

Чистий дохід від реалізації в аналізований період зростає з 743069 тис. грн. 2017 по 817842 тис. грн. у 2018 році, тобто на 74 773 тис. грн або на 10,06% та з 2018 по 2019 роки – на 86 812 тис. грн або на 10,61%.

Собівартість, в свою чергу, також зростає: з 630728 тис. грн. показника 2017 року до 703989 тис. грн. у 2018 році – на 73 261 тис. грн або 11,62% та у 2019 році – на 64 355 тис. грн або 9,14% порівняно із 2018 роком.

Валовий прибуток, відповідно, зростає у 2018 році на 1512 тис. грн та у 2019 році – на 22 457 тис. грн. Таке значне зростання у 2019 році порівняно з 2018 роком зумовлено більшою різницею між чистим доходом та собівартістю.

Інші операційні витрати збільшувались у 2018 році на 1 081 тис. грн (155,99%) та у 2019 році – на 851 тис. грн (47,97%).

Адміністративні витрати у період з 2017 по 2018 рік збільшились на році – на 2 949 тис. грн або 10,87% та у 2019 році – на 3 450 тис. грн або 11,47%.

Витрати на збут також збільшились: у 2018 році порівняно з 2017 роком – на 4 786 тис. грн або 9,72% та у 2019 році – на 20 727 тис. грн або 38,38%.

Інші операційні витрати в аналізований період мають нестабільну динаміку: у 2018 році зменшились на 2 928 тис. грн або 58,48% та у 2019 році збільшились на 3 115 тис. грн або 149,83%.

Фінансовий результат від операційної діяльності зменшувався у 2018 році на 2 214 тис. грн (6,99%) та у 2019 році – на 3 984 тис. грн (13,52%). Це зумовлено збільшення всіх статей витрат.

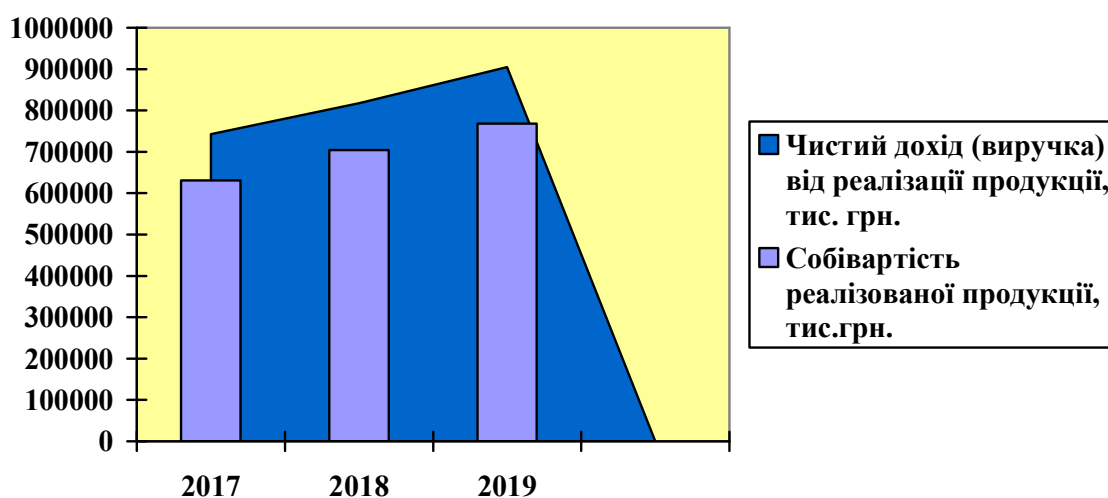
Відповідно, чистий прибуток в аналізований період також зменшувався: у 2018 році – на 1 359 тис. грн (5,58%) та у 2019 році – на 5 248 тис. грн (22,82%). Але підприємство залишається прибутковим.

У період з 2017 по 2019 роки витрати на 1 грн прибутку від реалізації мали незначну коливаючу динаміку: у 2017, 2018 2019 роках на 1 грн

прибутку припадало 0,85 грн собівартості, у 2018 році – 0,86 грн собівартості на 1 грн прибутку, 2019 – 0,85 грн.

Середньооблікова чисельність зростала кожного року на 11 чоловік у 2018 році з 483 у 2017 році осіб до 494 осіб у 2018 році, та на 11 осіб у 2019 році і становила 505 осіб. Продуктивність праці, відповідно, зростала у 2018 році порівняно з 2017 роком з 1538,45 тис. грн./особу до 1655,5 тис. грн./особу, тобто на 117 тис. грн/чол. та у 2019 році – на 136 тис. грн/чол. і склала 1791,39 тис. грн./особу.

На рисунку 2.3. наведемо динаміку чистого доходу від реалізації продукції та собівартості реалізованої продукції ПрАТ «ЗСК» за 2017,2018,2019 роки.

Рис. 2.3. Динаміка чистого доходу від реалізації продукції та собівартості реалізованої продукції ПрАТ «ЗСК» за 2017-2019 роки

Дохід від реалізації продукції формується від продажу продукції, а ціни на готову продукцію визначаються, виходячи з рівня цін, які складаються на ринку. Основні ринки збуту продукції - Україна, основними покупцями продукції товариства є: ТОВ "АТБ Маркет", ТОВ "Сільпо", ТОВ "Ашан", ТОВ «Фора» та інші супермаркети і магазини продажу. Реалізація здійснюється в основному на умовах попередньої оплати або по факту поставки.

2.3. Аналіз витрат та ресурсного забезпечення діяльності підприємства

Для здійснення господарської діяльності ПрАТ «ЗСК» здійснює поточні витрати для її реалізації, адміністративні витрати, витрати на збут та інші витрати.

Використання в процесі управління підприємством інформації про витрати, одержані в результаті проведення їх аналізу сприяє: посиленню обґрунтованості нормативних показників витрачання ресурсів та нормативного кошторису витрат; отримання достовірної інформації про ефективність використання виробничих ресурсів; виявлення внутрішніх резервів економії та раціонального здійснення витрат; обґрунтуванню оптимальних управлінських рішень.

Метою аналізу витрат на ПрАТ «ЗСК» є оцінка рівня витрат, виявлення можливостей раціонального використання матеріальних, трудових та фінансових ресурсів, і як наслідок, здійснення ефективного управління ними.

Елементи операційних витрат ПрАТ «ЗСК» за 2017-2019 роки представимо в табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Елементи операційних витрат ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат» за 2017-2019 рр.

Стаття витрат	Роки, тис. грн.			абс. відх., (+,-)		відн. відх., %	
	2017	2018	2019	2018/17	2019/18	2018/17	2019/18
Матеріальні витрати	577922	621156	667689	43234	46533	7,48	7,49
Витрати на оплату праці	64730	79954	90318	15224	10364	23,52	12,96
Відрахування на соціальні заходи	10954	13451	16415	2497	2964	22,80	22,04
Амортизація	12346	12715	16966	369	4251	2,99	33,43
Інші операційні витрати	56787	69295	92404	12508	23109	22,03	33,35
Всього витрат	722739	796571	883792	73832	87221	10,22	10,95

Джерело: складено автором за даними звітності підприємства.

Отже, як засвідчують розрахунки подані в таблиці 2.4 матеріальні витрати посідають перше місце серед всіх витрат за сумою витрат.

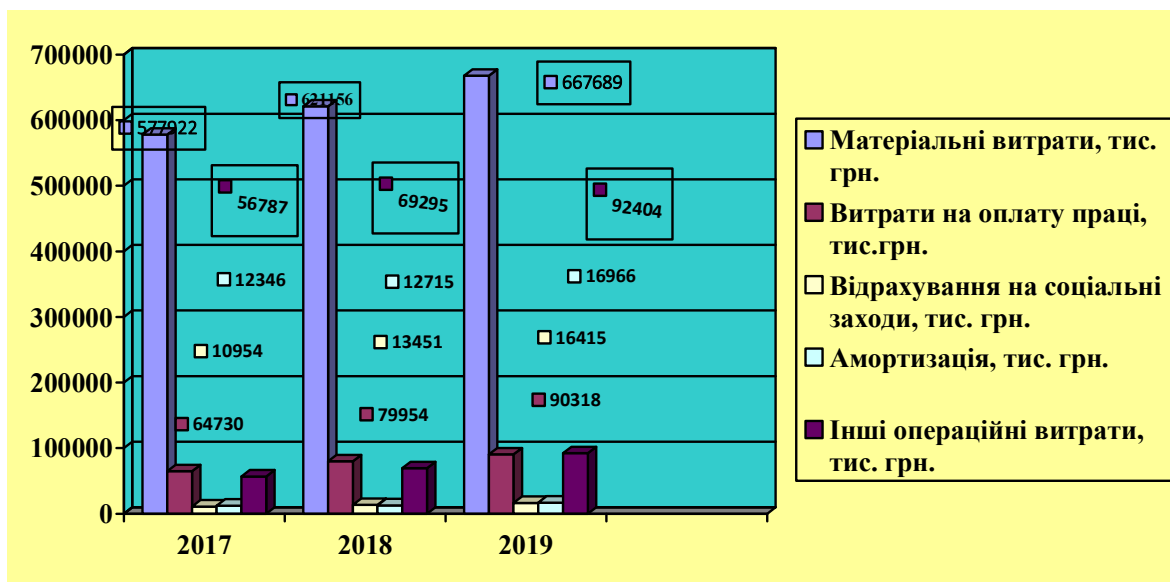
Так, у 2017 році вони становили 577922 тис. грн., у 2018 році 621156 тис. грн., що більше на 43234 тис. грн., або 7,48%, у 2019 році зростали до рівня 667689 тис. грн., порівняно з показником 2018 року 621156 тис. грн., що більше на 46533 тис. грн., або 7,49%.

Витрати на оплату праці у 2017 році становили 64730 тис. грн., у 2018 році 79954 тис. грн., що більше на 15224 тис. грн., або на 23,52%, а у 2019 році дорівнювали 90318 тис. грн., що більше ніж у 2018 році на 10364 тис. грн., або на 12,96%. Відрахування на соціальні заходи зростають та становлять у 2017 році – 10954 тис. грн., 2018 році – 13451 тис. грн., 2019 році – 16415 тис. грн, що більше попереднього року на 22,04 %;

Амортизація зростає з 12346 тис. грн. у 2017 році до 12715 тис. грн. у 2018 році, а у 2019 році становить 16966 тис. грн., що більше на 33,43% від попереднього року; інші операційні витрати зростають з кожним аналітичним роком.

В цілому витрати на ПрАТ «ЗСК» зростають у 2018 році на 10,22% порівняно з 2017 роком, а у 2019 році зростають на 10,95% порівняно з 2018 роком.

Найбільшу частку в структурі витрат ПрАТ «ЗСК» за 2017-2019 роки займають матеріальні витрати (рис. 2.4) та всі інші складові операційних витрат і з кожним роком зростають, що спричинено ростом цін на пальне, комунальні послуги, сировину та інші елементи операційних витрат, і інфляційні процеси в Україні.

Рис. 2.4. Динаміка операційних витрат ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат» за 2017-2019 роки

Проаналізуємо структуру операційних витрат ПрАТ «ЗСК» за 2017-2019 роки у табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Структура операційних витрат ПрАТ «ЗСК» за 2017-2019 рр.

Стаття витрат	Рік			абс.відх. (+/-)	
	2017	2018	2019	2018/17	2019/18
Матеріальні витрати, %	79,9	77,9	75,5	-2,0	-2,4
Витрати на оплату праці, %	8,9	10,0	10,2	1,1	+0,2
Відрахування на соціальні заходи, %	1,5	1,6	2,0	0,1	0,4
Амортизація, %	1,7	1,5	1,9	-0,2	0,4
Інші операційні витрати, %	8,0	9,0	10,4	1,0	1,4
Всього	100	100	100	0,0	0,0

Джерело: складено автором за даними звітності підприємства.

З таблиці 2.5. можна зробити висновок із поданих розрахунків, що матеріальні витрати посідають перше місце та становлять в структурі ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат» 79,9 % у 2017 році, 77,9 % у 2018 році та 75,5 % у 2019 році. Всі статті операційних витрат зростають з кожним роком, окрім витрат на амортизацію ПрАТ «ЗСК».

Структура собівартості реалізованої продукції підприємства за 2017-2019 роки в контексті витрат, які складають більше 1 % від собівартості реалізованої продукції наведена в таблиці 2.6.

Таблиця 2.6

Структура собівартості продукції ПрАТ «ЗСК» за 2017-2019 роки

Склад витрат*(зазначаються витрати, які складають більше 1 % від собівартості реалізованої продукції)	% від загальної собівартості реалізованої продукції			Абсолютне відхилення, тис.грн	
	2017	2018	2019	2018/17	2019/18
Сировина	73,1	74,0	74,3	0,9	0,3
Матеріали	5,3	5,0	5,1	-0,3	0,1
Тара	6,8	5,9	5,6	-0,9	-0,3
Паливо	4,6	4,5	4,5	-0,1	0
Заробітна плата	6,1	6,3	6,3	-0,2	0
Нарахування на заробітну плату	1,3	1,4	1,5	0,1	0,1
Загальновиробничі затрати	1,5	1,6	1,4	0,1	-0,2
Амортизація	1,3	1,3	1,3	0	0
Всього	100	100	100	-	-

Джерело: складено автором на основі звітності підприємства.

Як свідчать дані таблиці 2.6, в складі собівартості реалізованої продукції основна частина витрат припадає на сировину - у 2017 році - 73,1 %, у 2018 році - 74,0 %, у 2019 році - 74,3 %.

В таблиці 2.7 проаналізовані зведені поточні витрати підприємства за досліджуваний період часу. Динаміка деяких з них розкрита в таблиці 2.3.

Таблиця 2.7

Поточні витрати ПрАТ «ЗСК» за 2017-2019 роки

Найменування показника	Роки			Абсолютне відхилення, тис.грн		Відносне відхилення, %	
	2017	2018	2019	2018/17	2019/18	2018/17	2019/18
Собівартість реалізованої продукції, тис.грн.	630728	703989	768344	73261	64355	11,62	9,14
Адміністративні витрати, тис.грн.	27124	30073	33523	2949	3450	10,87	11,47
Витрати на збут, тис.грн.	49226	54012	74739	4786	20727	9,72	38,37

Продовження таблиці 2.7

Інші операційні витрати, тис.грн.	5007	2079	5194	-2928	3115	-58,48	149,83
Фінансові витрати, тис.грн.	10	457	1512	447	1055	4470	230
Витрати з податку на прибуток, тис. грн.	7349	6008	6216	-1341	208	-18,2	3,4
Витрати на 1 грн. виручки від реалізації, тис.грн.	0,85	0,86	0,85	0,01	-0,01	1,17	-1,16

Джерело: складено автором на основі звітності підприємства.

З таблиці 2.7 можна сказати, що фінансові витрати підприємства стрімко зростали, з показника 10 тис. грн. у 2017 році до рівня 457 тис. грн. у 2018 році, а у 2019 році зросли на 230% і становили 1512 тис. грн.

Витрати з податку на прибуток у 2017 році становили 7349 тис. грн, у 2018 році зменшилися на 1341 тис. грн., а у 2019 році зросли до 6216 тис. грн., або на 3,4 %. Найбільша частка витрат припадає на собівартість та на витрати на збут продукції.

Проаналізуємо показники ефективності використання матеріальних ресурсів ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат» в таблиці 2.8

Таблиця 2.8

**Ефективність використання матеріальних ресурсів ПрАТ
«Звенигородський сироробний комбінат» за 2017-2019 роки**

Найменування показника	Роки			Темп росту, %	
	2017	2018	2019	2018/2017	2019/2018
Обсяг реалізації продукції, тис .грн	743069	817842	904654	10,06	10,61
Собівартість продукції, тис. грн	630728	703989	768344	11,62	9,14
Матеріальні витрати, тис. грн.	577922	621156	667689	7,48	7,49
Матеріаловіддача, тис. грн.	1,29	1,32	1,35	2,30	2,2
Матеріалоємність, тис. грн.	0,78	0,76	0,74	-2,35	-2,82
Питома вага матеріальних ресурсів у собівартості продукції, %	0,92	0,88	0,87	-4,30	-1,11

Джерело: складено автором на основі звітності підприємства.

Показники матеріаловіддачі зростає у 2018 році до показника 1,32 тис. грн., з рівня показника 1,29 у 2017 році, або збільшився на 2,3%, а у 2019 році зріс до 1,35 тис. грн., або на 2,2%, що показує випуск продукції на 1 гривню матеріальних ресурсів та свідчить про зростання.

Матеріалоємність навпаки спадала у 2017 році - 0,78 тис. грн., у 2018 році до 0,76 тис. грн., або менше на 2,35 %, у 2019 році зменшилася до 0,74 тис. грн., або на 2,82%. Даний показник є оберненим до матеріаловіддачі.

Питомій вазі матеріальних ресурсів у собівартості продукції належить вагома частка. Так, у 2017 році показник дорівнював 92 %, у 2018 році 88 %, 2019 році 87 %, або зменшився порівняно з 2018 роком на 1,1%.

Аналіз ресурсного забезпечення діяльності ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат»

Основні засоби - це матеріальні активи, які ПрАТ «ЗСК» утримує з метою використання їх в процесі своє підприємницької діяльності. У бухгалтерському обліку ПрАТ «ЗСК» застосовується прямолінійний метод амортизації всіх основних засобів. Основні придбання або відчуження активів за останні п'ять років обумовлено загальному рухом основних засобів (придбання та списання). Значних коливань показників інших активів не відбувалось. Склад основних засобів ПрАТ «ЗСК» за 2017-2019 р. табл. 2.9.

Таблиця 2.9

Склад основних засобів ПрАТ «ЗСК» за 2017-2019 роки

Найменування основних засобів	Власні основні засоби (тис. грн)			Абс. відх. (+,-)		Від.відх., %	
	2017	2018	2019	2018/17	2019/18	2018/17	2019/18
1. Виробничого призначення:							
будівлі та споруди	97959	100894	104994	2935	4100	2,9	4,06
машини та обладнання	26898	31528	31427	4630	-101	17,21	-0,3
транспортні засоби	50504	49382	42990	-1122	-6392	-2,22	-13,0
земельні ділянки	9529	15135	17072	5606	1937	58,83	12,7
Інші	0	0	-	0	0	0,00	0
	11028	4859	4320	-6169	-539	-55,94	-11

Продовження таблиці 2.9

2. Невиробничого призначення:	285	285	285	0	0	0	0
будівлі та споруди	270	270	270	0	0	0	0
машини та обладнання	15	15	15	0	0	0	0
Всього	98244	101179	104994	2935	4100	2,9	4,06

Джерело: складено автором на основі звітності підприємства.

Серед основних засобів виробничого призначення найбільша частка належить машинам та обладнанню: у 2017 році їх сума становила 50504 тис. грн., а у 2018 році 49382 тис. грн., що менше 2018 року на 1122 тис. грн., або 2,22%. У 2019 році вартість становила 42990 тис. грн., що більше на 6392 тис. грн. ніж у 2018 році.

Зростає вартість транспортних засобів у 2017-2019 роках порівняно з попередніми роками. А вартість інших основних засобів навпаки зменшується, у 2017 р. становила 11028 тис. грн., а у 2018 р. 4859 тис. грн., що на 6169 тис. грн. менше, а у 2019 році 4320 тис. грн., що менше на 11%.

Основні засоби не виробничого призначення не змінилися: 285 тис. грн, в тому числі будівлі та споруди - 270 тис. грн, машини та обладнання – 15 тис. грн.

За 2013 рік придбано основних засобів на суму 11368 тис.грн., вибуло на суму 2285 тис.грн.

За 2014 рік придбано основних засобів на суму 9980 тис.грн., вибуло на суму 893 тис.грн.

За 2015 рік придбано основних засобів на суму 18928 тис.грн., вибуло на суму 635 тис.грн.

За 2016 рік придбано основних засобів на суму 21577 тис.грн., вибуло основних засобів на суму 502 тис.грн.

За 2017 рік придбано основних засобів на суму 32831 тис.грн., вибуло основних засобів на суму 3003 тис.грн.

За 2018 рік придбано основних засобів на суму 16474 тис.грн., вибуло основних засобів на суму 1377 тис.грн.

За 2019 рік придбано основних засобів на суму 21271 тис.грн., вибуло основних засобів на суму 4077 тис.грн.

Проведемо аналіз стану і руху основних засобів за 2017-2019 роки на ПрАТ «ЗСК» в таблиці 2.10.

Таблиця 2.10

**Показники руху і технічного стану основних засобів ПрАТ «ЗСК»
за 2017-2019 роки, тис. грн.**

Показник/рік	2017	2018	2019	Абсолютне відхилення, тис.грн		Відносне відхилення, %	
				2018/17	2019/18	2018/17	2019/18
Первісна вартість, тис. грн.	180971	203093	220444	22122	17351	12,22	8,54
Амортизація, тис. грн	93209	105371	118909	12162	13538	13,05	12,85
Коефіцієнт зносу, %	0,52	0,52	0,54	0,00	-0,02	0	-3,8
Коефіцієнт придатності, %	0,48	0,48	0,46	0,00	-0,02	0	-4,1
Коефіцієнт оновлення, %	0,15	0,21	0,15	0,06	-0,06	40	-28
Коефіцієнт вибуття, %	0,11	0,12	0,11	0,01	-0,01	9	-8,3

Джерело: складено автором на основі звітності підприємства

Первісна вартість в аналізованій період зростала: у 2018 році – на 22 122 тис. грн (12,22%) та у 2019 році – на 17 351 тис. грн (8,54%).

Амортизація зросла у 2018 році на 12 162 тис. грн (13,05%) відносно 2017 року та у 2019 році – на 13 538 тис. грн (12,85%). Коефіцієнт зносу виріс з 2018 по 2019 роки на 0,02 в.п. Коефіцієнт придатності відповідно зменшився у 2019 році на 0,02 в.п. відносно 2018 року. Коефіцієнт оновлення зріс у 2018 році до 0,21% з показника 2017 року 0,15% тобто на 0,06%, а у 2019 році зменшився до 0,15%, тобто на 0,06%. Коефіцієнт вибуття у 2017 році становив 0,11%, у 2018 році зріс до 0,12%, тобто на 9%, а у 2019 році зменшився на 0,01% або на 8,3%.

Проведемо оцінку ефективності використання основних засобів в табл. 2.11.

**Показники оцінки ефективності використання основних засобів ПрАТ
«ЗСК» за 2017-2019 роки, тис. грн.**

Показник/рік	2017	2018	2019	абс. відх., (+,-)		відн. (%)	
				2018/	2019/	2018/	2019/
				2018/17	2019/18	2018/17	2019/18
Вартість ОЗ, тис. грн.	97959	100894	104994	2935	4100	2,9	4,06
Дохід (виручка) від реалізації продукції	743069	817842	904654	74773	86812	10,06	10,61
Фінансовий результат від операційної діяльності, тис. грн.	31677	29463	25479	-2214	-3984	-6,99	-13,52
Чисельність персоналу, осіб	483	494	505	11	11	2,28	2,23
Віддача ОЗ, тис. грн.	7,58	8,1	8,6	0,52	0,5	6,8	6,1
Місткість ОЗ тис. грн.	0,14	0,12	0,11	-0,02	-0,01	-11,79	-6,30
Рентабельність ОЗ,%	3,1	3,4	4,1	0,3	0,7	9,6	20,5
Озброєність ОЗ, тис. грн./особу	202,8	204,2	208,0	1,4	3,8	0,6	1,86

Джерело: складено автором на основі звітності підприємства.

Вартість основних засобів в аналізованій період зростала: у 2018 році – на 2935 тис. грн (2,9%) та у 2019 році – на 4100 тис. грн (4,06%).

Віддача у 2018 році зросла на 0,52 тис. грн., або 6,8%, а у 2019 році збільшилась на 0,5 тис. грн або 6,1%. Місткість ОЗ у 2018 році зменшилась на 0,02 пункти і становила 0,12 тис. грн., а у 2019 році зменшилась до 0,11% на 6,30 %. Рентабельність зростала з кожним роком: у 2017 році становила 3,1 %, у 2018 році – 3,4%, у 2019 році – 4,1 %. Озброєність ОЗ збільшилась у 2018 році на 1,4 тис. грн/особу (0,6%) та у 2019 році – на 3,8 тис. грн/особу (1,86%). Таким чином, в цілому зважаючи на отримані результати оцінки ефективності використання основних засобів, можна зробити висновок, що ПрАТ «ЗСК» ефективно використовує основні засоби.

Наступним етапом оцінки підприємства є аналіз ефективності використання *оборотних активів* підприємства ПрАТ «Звенигородський сиробний комбінат» протягом 2017-2019 років.

Для початку проведемо аналіз складу оборотних активів в таблиці 2.12.

Аналіз складу оборотних активів ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат» за 2017-2019 рр.

Показник	Рік, тис. грн.			Абсолютне відхилення, тис.грн		Відносне відхилення, %	
	2017	2018	2019	2018/17	2019/18	2018/17	2019/18
Запаси	102769	108259	116893	5490	8634	5,34	7,98
Виробничі запаси	33015	30818	36577	-2197	5759	-6,65	18,69
Незавершене виробництво	47993	54085	52829	6092	-1256	12,69	-2,32
Готова продукція	20237	20563	23811	326	3248	1,61	15,80
Товари	1524	2793	3676	1269	883	83,27	31,61
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	113154	125162	142739	12008	17577	10,61	14,04
Дебіторська заборгованість за розрахунками: - з бюджетом	9	628	1826	619	1198	6877,78	190,76
- із внутрішніх розрахунків	-	-	-	-	-	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	52	101	143	49	42	94,23	41,58
Гроші та їх еквіваленти	14503	12186	84904	-2317	72718	-15,98	596,73
Готівка	39	77	120	38	43	97,44	55,84
Рахунки в банках	14464	12109	83904	-2355	71795	-16,28	592,91
Витрати майбутніх періодів	-	-	-	-	-	-	-
Всього оборотні активи	233698	248288	349484	14590	101196	6,24	40,76

Джерело: складено автором на основі звітності підприємства.

Як свідчать дані таблиці 2.12 запаси ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат» у 2017 році становили 102769 тис. грн., у 2018 році збільшилися на 5,34 % та склали 108259 тис. грн., а у 2019 році становили 116893 тис. грн., що більше 2018 року на 7,98%.

Незавершене виробництво становить: у 2017 році 47993 тис. грн., у 2018 році 54085 тис. грн., що більше на 6092 тис. грн., або 12,69 %, у 2019

році готової продукції було менше на 2,32 %, тобто показник сягнув рівня 52829 тис. грн. Дебіторської заборгованість зростає з кожним роком: у 2017 році становила 113154 тис. грн, у 2018 році 125162 тис. грн, що більше на 12008 тис. грн, у 2019 році складала 142739 тис. грн., що більше на 17577 тис. грн., або на 14,04% – це не позитивний момент в діяльності підприємства, адже свідчить про невчасну сплату дебіторами суми коштів за відвантажену продукцію й відстрочку платежу за неї. Зростає з кожним роком показник – Готівка: так у 2017 році він становив 39 тис. грн., у 2018 році 77 тис. грн., що більше на 38 тис. грн., у 2019 році 120 тис. грн., що більше на 43 тис. грн. Всі інші показники мають тенденцію до збільшення.

Проведемо аналіз ефективності використання *оборотних активів* підприємства ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат» за 2017-2019 роки. Аналіз пропонується здійснити на основі розрахунку показників оборотності в таблиці 2.13.

Таблиця 2.13

**Оцінка ефективності використання оборотних активів ПрАТ
«Звенигородський сироробний комбінат» за 2017-2019 рр.**

Показник	Рік			Абсолютне відхилення (+,-)		Відносне відхилення (%)	
	2017	2018	2019	2018/17	2019/18	2018/17	2019/18
Оборотні активи, тис. грн.	233698	248288	349484	14590	101196	6,24	40,76
Дохід від реалізації, тис. грн.	743069	817842	904654	74773	86812	10,06	10,61
Собівартість реалізованих товарів (робіт, послуг), тис. грн	630728	703989	768344	73261	64355	11,62	9,14
Дебіторська заборгованість, тис. грн.	113154	125162	142739	12008	17577	10,61	14,04
Коефіцієнт оборотності, оборотів	3,18	3,29	2,59	0,11	-0,71	3,60	-21,41
Коефіцієнт завантаження, тис. грн.	0,31	0,30	0,39	-0,01	0,08	-3,47	27,25
Термін одного обороту, днів	113	109	139	-4	30	-3,47	27,25

Джерело: складено автором на основі звітності підприємства

Дані таблиці 2.13 - показники ефективності використання оборотних коштів підприємства за 2017-2019 роки, свідчить про зміну їх динаміки за досліджуваний термін часу. Коефіцієнт оборотності підприємства у 2017 році становив 3,18 обороти, у 2018 році 3,29 обороти, що більше на 0,11 оборота, у 2019 році зменшився до 2,59 обороти, або 21,41%. Показник показує кількість оборотів оборотних коштів за 360 календарних днів. Коефіцієнт завантаження становив у 2017 році 0,31 тис. грн., у 2018 році зменшився до 0,30 тис. грн., що менше на 0,01 тис. грн., а у 2019 році становив 0,39 тис. грн., що більше на 27,25% порівняно з 2018 роком. Термін одного обороту у 2017 році – 113 днів, у 2018 році – 109 днів, що менше на 4 дні, а у 2019 році зріс до 139 днів, що більше ніж у 2018 році на 30 днів.

Трудові ресурси призводять до дії матеріально-речові елементи виробництва, створюють продукт, вартість та доданий продукт у формі прибутку. Розрізняють кількісну, якісну та структурну характеристику персоналу підприємства.

Використовуючи дані бухгалтерської звітності проаналізуємо склад й структуру персоналу ПрАТ «ЗСК» (табл. 2.14).

Таблиця 2.14

**Склад і структура промислово-виробничого персоналу ПрАТ «ЗСК» за
2017-2019 роки**

Найменування показника	Роки, осіб			Абсолютне відхилення (+,-)		Відносне відхилення (%)		Структура, %		
	2017	2018	2019	2018/17	2019/18	2018/17	2019/18	2017	2018	2019
Чисельність ПВП, осіб: в тому числі:	483	494	505	11	11	2,28	2,23	100,00	100,00	100,00
Робітники	347	350	368	3	18	0,86	5,14	71,84	70,85	72,8
Керівники	36	30	37	-6	7	-16,67	23,33	7,45	6,07	7,3
Спеціалісти	49	40	45	-9	5	-18,37	12,50	10,14	8,10	8,9
Службовці	51	74	55	23	-19	45,10	-25,68	10,57	14,98	11

Джерело: складено автором на основі звітності підприємства

Розрахунки проведені в таблиці 2.14 відносно складу та структури свідчать про те, що найбільша частка у 2017, 2018 та 2019 роках належить робітникам – відповідно 71,84 % та 70,85 %, 72,8%. Спеціалісти займають 10,14 % в 2017 році, у 2018 році 8,1% та 8,9 % у 2019 роках серед промислово-виробничого персоналу на ПрАТ «ЗСК», службовці у 2018 році становили 14,98 % та 11% у 2019 році, керівникам належить 7,45% у 2017 році, 6,07% у 2018 р. та 7,3% у 2019 р. серед загальної чисельності персоналу.

Показники руху персоналу ПрАТ «ЗСК» у 2017- 2019 рр. представлені в таблиці 2.15.

Таблиця 2.15

Показники руху персоналу ПрАТ «ЗСК» за 2017- 2019 роках

Показники/рік	2017	2018	2019	Абсолютне відхилення, (+, -)	
				2018/2017	2019/2018
Чисельність персоналу, чол.	483	494	505	11	11
Прийнято на підприємство, чол.	25	11	11	-14	0
Вибуло з підприємства, чол.	13	15	19	2	4
Чисельність персоналу, які працюють на умовах неповного робочого часу, осіб	1	1	1	0	0
- коефіцієнт прийому персоналу, %	0,05	0,05	0,06	0	0,01
- коефіцієнт вибуття персоналу, %	0,03	0,03	0,04	0	0,01
-коефіцієнт плинності кадрів, %	2,69	3,04	3,76	0,34	0,73

Джерело: складено автором на основі звітності підприємства.

Як засвідчують дані таблиці 2.15 у 2017 році чисельність прийнятих працівників становила 25 осіб, у 2018 році 11 осіб, у 2019 році 11 осіб, що рівно з 2018 роком. Вибуло з підприємства відповідно по роках: 13 осіб, 15 осіб та 19 осіб. Коефіцієнт прийому персоналу у 2017 році склав 0,05%, у 2018 році 0,05 %, а у 2019 році 0,06%, що більше на 0,01%. Коефіцієнт вибуття працівників склав у 2017 році 0,03%, у 2018 році 0,03 % та 0,04 у

2019 році, що більше 2019 року на 0,01%. Коефіцієнт плинності кадрів у 2017 році становив 2,69 %, у 2018 році зріс до 3,04 %, а у 2019 році збільшився на 0,73 % та становив 3,76%. Показники оцінки ефективності використання персоналу і оплати праці за 2017- 2019 рр. представлені в таблиці 2.16.

Таблиця 2.16

**Оцінка ефективності використання персоналу і оплати праці на ПрАТ
«ЗСК» за 2017- 2019 рр.**

Показник	Рік			Абсолютне відхилення, тис.грн		Відносне відхилення, %	
	2017	2018	2019	2018/17	2019/18	2018/17	2019/18
Дохід (виручка) від реалізації продукції, тис. грн.	743069	817842	904654	74773	86812	10,06	10,61
Чисельність персоналу, осіб	483	494	505	11	11	2,28	2,23
Вартість основних засобів, тис. грн.	97959	100894	104994	2935	4100	2,9	4,06
Чистий прибуток, тис.грн.	24357	22998	17750	-1359	-5248	-5,58	-22,82
Продуктивність праці (виробіток), тис.грн./особу	1 538,45	1 655,55	1 791,39	117,10	135,84	7,61	8,21
Трудомісткість, чол./тис.грн.	0,0007	0,0006	0,0006	-0,0001	0,00	-7,07	-7,58
Прибутковість (рентабельність) персоналу, тис. грн./особу	50,43	46,55	35,15	-3,87	-11,41	-7,68	-24,50
Озброєність, тис.грн./особу	202,8	204,2	208,0	1,4	3,8	0,6	1,86
Фонд заробітної плати, тис. грн.	54209,5	66813,4	79856,3	12603,9	13042,9	23,25	19,52
Середньомісячна заробітна плата одного працівника, тис. грн./особу	112,23	135,25	158,13	23,01	22,88	20,51	16,92
Зарплатомісткість, тис. грн	0,07	0,08	0,09	0,01	0,01	11,98	8,05
Зарплатовіддача, тис. грн	13,71	12,24	11,33	-1,47	-0,91	-10,70	-7,45

Джерело: складено автором на основі звітності підприємства.

Показник ефективності використання персоналу – продуктивність праці на досліджуваному підприємстві зростав з кожним роком з 1538,45 тис. грн. у 2017 році до 1655,55 тис. грн. у 2018 році, що більше на 117,10 тис. грн., у 2019 році був 1791,39 тис. грн, що більше за показник 2018 року на 135,84 тис. грн., або на 8,21%.

Трудомісткість зменшувалася з кожним роком – 0,0007, 0,0006, 0,0006 тис. грн. на особу у відповідних 2017, 2018 та 2019 роках.

Показник зарплатомісткості постійно збільшувався: у 2017 році – 0,07 тис. грн., 2018 році - 0,08 тис. грн., що є на 11,98% більше, а у 2019 році - 0,09, що є на 8,05% більше попереднього року.

Зарплатовіддача у 2017 році становила 13,71 тис. грн., у 2018 році зменшилася до 12,24 тис. грн., що менше на 1,47 тис. грн., у 2019 році показник зменшився до 11,33 тис. грн., що менше на 7,45%.

Середньооблікова чисельність штатний працівників облікового складу склала до 505 чоловік у 2019 році, що більше на 11 осіб відносно 2018 року – 494 особи, що є більше на 11 осіб стосовно 2017 року – 483 осіб.

Фонд заробітної плати персоналу ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат» у 2017 році склав 54209,5 тис. грн. За 2018 звітний період, відносно попереднього року, фонд оплати зріс на 12603,9 тис. грн. та склав 66813,4 тис. грн. У 2019 році становив 79856,3 тис. грн., що є більше на 19,52% порівняно з попереднім роком.

Середньомісячна заробітна плата одного працівника у 2017 році становила 112,23 тис. грн./особу, у 2018 році зростала до 135,25 тис. грн./особу, а у 2019 році знову зросла до 158,13 тис. грн./особу або на 16,92% більше.

Кадрова програма керівництва ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат» відносно персоналу, спрямована на забезпечення рівня кваліфікації працівників операційним потребам підприємства, а підвищення рівня кваліфікації робітників проводилось на підприємстві.

2.4. Аналіз фінансових результатів діяльності ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат»

Фінансовий ризик- це найбільш суттєвий ризик для бізнесу ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат», отже, керівництво приділяє особливу увагу управлінню кредитним ризиком та управлінню власними фінансовими ресурсами.

Оцінювання кредитного ризику для управління ризиками - це складний процес, який потребує використання моделей, оскільки ризик змінюється залежно від ринкових умов, очікуваних грошових потоків і з плином часу.

Для оцінки кредитного ризику та класифікації фінансових інструментів за сумою кредитного ризику Товариство використовує два підходи: внутрішня система рейтингів на основі ризиків або оцінка категорій ризику зовнішніми міжнародними рейтинговими агентствами (Standart & Poor's, Fitch, Moody's).

В таблиці 2.17 проаналізуємо склад і структуру фінансового капіталу підприємства за аналітичні роки.

Таблиця 2.17

Аналіз вартості фінансового капіталу ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат» за 2017-2019 роки

Показники/ рік	2017	2018	2019	Абсолютне відхилення, тис.грн		Відносне відхилення, %	
				2018/17	2019/18	2018/17	2019/18
Власний капітал, тис.грн.	239978	262976	348744	22998	85768	9,58	32,61
Питома вага у валюті балансу, %	100	74,84	75,60	-25,16	0,76	-25,16	1,02
Позиковий капітал, тис.грн.	0	88405	112549	88405	24144	-	27,31
Питома вага у валюті балансу, %	0	25,16	24,40	25,16	-0,76	-	-3,02
Вартість капіталу	239978	351381	461293	111403	109912	46,42	31,28

Джерело: складено автором на основі звітності підприємства

Так, з таблиці 2.17 зрозуміло, що у 2017 році власний капітал підприємства був рівний 239978 тис. грн., що становило 100 % всього капіталу товариства за рахунок власного капіталу підприємства, так як позиковий капітал у 2017 році відсутній. У 2018 році обсяг власний капітал зріс до 262976 тис. грн., а його частка у структурі капіталу підприємства становила 74,84 %, тим часом як позиковий капітал у 2018 році становив 88405 тис.грн.(у структурі 25,16%). У 2019 році власний капітал становив 75,60 % або 348744 тис. грн., тобто зріс порівняно з 2018 роком, а позиковий в свою чергу зменшився до 24,4 % і дорівнював - 112549 тис. грн.

Частка позикових коштів в структурі підприємства зменшилась, хоча сума позикового капіталу збільшилася, за рахунок зростання власного капіталу сироробного заводу.

На підставі показників бухгалтерської звітності проведемо аналіз складу структури власного і позикового капіталу за 2017-2019 роки в таблиці 2.18.

Таблиця 2.18

**Аналіз складових позикового і власного капіталу ПрАТ «ЗСК» за
2017-2019 роки та їх динаміка, тис. грн.**

Показники/ розділ	2017	2018	2019	Абсолютне відхилення, тис.грн		Відносне відхилення, %	
				2018/17	2019/18	2018/17	2019/18
ПАСИВ							
I. Власний капітал	239978	262976	348744	22998	85768	9,58	32,61
Статутний (зареєстрований) капітал	188856	188856	230056	0	41200	0,00	21,82
Додатковий капітал	0	0	28840	0	28840	0,00	у 28,8 тис.разів
Резервний капітал	1010	1010	1010	0	0	0,00	0,00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	50112	73110	88838	22998	15728	45,89	21,51
Капітал у дооцінках	0	0	0	0	0	0,00	0,00

Продовження таблиці 2.18

АКТИВ							
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення							
Довгострокові кредити банків	0	0	0	0	0	0	0
Усього за розділом II	0	0	3902	0	3902	0	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення							
Короткострокові кредити банків	0	0	0	0	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:							
товари, роботи, послуги	0	66060	60469	66060	-5591	0	-8,46
розрахунками з бюджетом	0	2584	2403	2584	-181	0	-7,00
у тому числі з податку на прибуток	0	1751	1687	1751	-64	0	-3,66
розрахунками зі страхування	0	867	810	867	-57	0	-6,57
розрахунками з оплати праці	0	3310	2687	3310	-623	0	-18,82
одержаними авансами	0	1403	5171	1403	3768	0	268,57
розрахунками з учасниками	0	0	0	0	0	0	0
Поточні забезпечення	0	11948	11718	11948	-230	0	-1,93
Доходи майбутніх періодів	0	0	0	0	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	0	2233	5389	2233	3156	0	141,33
Усього за розділом III	0	88405	108647	88405	20242	0	22,90
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття							
Баланс	336193	351381	461293	15188	109912	4,52	31,28

Джерело: складено автором на основі звітності підприємства

Власний капітал підприємства зростає протягом 2017-2019 років – 239978 тис. грн. у 2017 році, 262976 тис. грн. у 2018 році та 348744 тис. грн. у 2019 році відповідно. Додатковий капітал підприємства – 0 тис. грн, протягом 2017-2018 років, але зріс до 28840 тис. грн. у 2019 році.

Резервний капітал був без змін на рівні 1010 тис. грн. протягом 2017-2019 років.

Нерозподілений прибуток зростав з 50112 тис. грн. у 2017 році до 73110 тис. грн. у 2018 році, тобто на 45,89%, і зріс до 88838 тис. грн. у 2019 році, що більше на 21,51%.

Сума власного капіталу в 2018 році (351381 тис. грн.) зросла на 4,52% порівняно з 2017 роком (336193 тис. грн.), та у 2019 році на 31,28% або до 461293 тис. грн.

Що стосується активу, то безсумніву можна сказати із проведених розрахунків в таблиці 2,18, що сума кредиторської заборгованості за товари, роботи і послуги займала вагому частку в структурі активу, у 2018 році – 66060 тис. грн., у 2019 році зменшилася на 8,46% до 60469 тис. грн.

Вагому частку займали поточні забезпечення – у 2018 році 11948 тис. грн., у 2019 році 11718 тис. грн., тобто зменшилися на 1,93 %.

Вартість капіталу ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат» за 2017-2019 роки, тис. грн. представлена в таблиці 2.19.

Таблиця 2.19

**Вартість капіталу ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат»
за 2017-2019 роки, тис. грн.**

Показник/рік	2017	2018	2019	Абсолютне відхилення, тис.грн		Відносне відхилення, %	
				2018/17	2019/18	2018/17	2019/18
Розрахункова вартість чистого капіталу	239978	262976	348744	22998	85768	9,58	32,61
Власний (статутний) капітал	188856	188856	230056	0	41200	0,00	21,82
Скоригований власний (статутний) капітал	188856	188856	230056	0	41200	0,00	21,82

Джерело: складено автором на основі звітності підприємства.

Розрахункова вартість чистих активів у 2017 році становила 239978 тис. грн., у 2018 році 262976 тис. грн. та більше на 9,58%, та 348744 тис. грн. у 2019 році, що є більше на 32,61%.

Власний капітал відповідає скоригованому власному капіталу – 188856 тис. грн. у 2017-2018 роках, та 230056 тис. грн. у 2019 році, що є на 21,82% більше ніж у 2018 році.

В таблиці 2.20 проведемо аналіз фінансових результатів діяльності підприємства, що відповідає темі обраної кваліфікаційної роботи.

Таблиця 2.20

Аналіз фінансових результатів діяльності ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат» за 2017-2019 роки

Найменування показника	Роки			Абсолютне відхилення, тис.грн		Відносне відхилення, %	
	2017	2018	2019	2018/17	2019/18	2018/17	2019/18
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції, тис.грн.	743069	817842	904654	74773	86812	10,06	10,61
Валовий прибуток, тис.грн.	112341	113853	136310	1512	22457	1,35	19,72
Інші операційні доходи, тис.грн.	693	1774	2625	1081	851	155,99	47,97
Фінансовий результат від операційної діяльності, тис.грн.	31677	29463	25479	-2214	-3984	-6,99	-13,52
Інші фінансові доходи, тис. грн.	0	0	0	0	0	0,00	0,00
Чистий прибуток, тис.грн.	24357	22998	17750	-1359	-5248	-5,58	-22,82
Власний капітал	239978	262976	348744	22998	85768	9,58	32,61
Позиковий капітал	0	88405	112549	88405	24144	0,00	27,31
Необоротні активи	102495	103093	111809	598	8716	0,58	8,45
Оборотні активи	233698	248288	349484	14590	101196	6,24	40,76
Вартість майна	239978	351381	461293	111403	109912	46,42	31,28

Джерело: складено автором на основі звітності підприємства

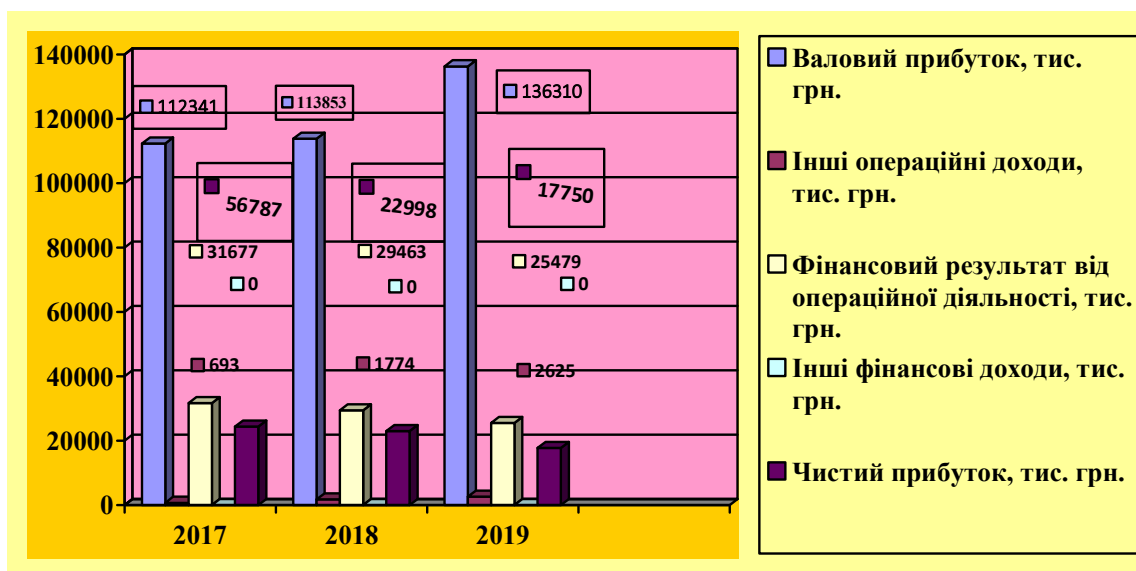
Розрахунки проведені в таблиці 2.20 свідчать, що протягом 2017-2019 років спостерігається щорічне зростання чистого доходу від реалізації продукції, тобто у 2017 році показник становив 743069 тис. грн, у 2018 році 817842 тис. грн., що більше на 74773 тис. грн. від показника 2017 року, а у

2019 році більше показника 2018 року на 86812 тис. грн. - становив 904654 тис. грн., а отже його величина з кожним роком зростала.

Фінансовий результат від операційної діяльності у 2017 році становив 31677 тис. грн., у 2018 році 29463 тис. грн, що менше попереднього на 2214 тис. грн., у 2019 році склав 25479 тис. грн, що менше показника 2018 року на 3984 тис. грн., або на 13,52%, що свідчить про зменшення фінансових результатів діяльності підприємства, але все рівно підприємство залишається прибутковим. Інші фінансові доходи не вказані у відомості.

Чистий прибуток у 2018 році становив 22998 тис. грн., що менше 2017 року на 1359 тис. грн., у 2019 році зменшився ще на 5248 тис. грн і дорівнював 17750 тис. грн., або зменшився на 22,82% порівняно з 2018 роком. Підприємство у 2019 році має найнижчий чистий прибуток за всі аналітичні роки (фактори впливу – це зменшення купівельної спроможності населення, поява конкурентів та інші).

Представимо динаміку фінансових результатів діяльності ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат» за 2017-2019 роки на рисунку 2.5.

Рис. 2.5. Динаміка фінансових результатів діяльності ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат» за 2017-2019 рр.

Проведемо оцінку ефективності фінансових результатів діяльності підприємства за рахунок показників запропонованих в пункті 1.3, а саме:

ліквідності та платоспроможності, фінансової стійкості, ділової активності та рентабельності діяльності підприємства.

Проведемо оцінку фінансової стійкості підприємства у таблиці 2.21.

Таблиця 2.21

Показники оцінки фінансової стійкості ПрАТ «ЗСК» за 2017-2019 рр.

Показники	2017	2018	2019	Абсолютне відхилення, тис.грн		Відносне відхилення, %	
				2018/17	2019/18	2018/17	2019/18
Коефіцієнт автономії (коефіцієнт концентрації власного капіталу)	1	0,75	0,76	-0,25	0,01	-25	1,3
Коефіцієнт боргового навантаження (коефіцієнт концентрації позикового капіталу)	-	0,25	0,24	-	-0,01	-	-4
Коефіцієнт фінансової залежності	-	1,34	1,32	-	-0,01	-4,62	-1,01
Коефіцієнт фінансової стабільності (фінансування) (більше 1)	1	0,75	0,76	-0,25	0,01	-25	1,3
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-	0,6	0,69	-	0,09	-	15
Коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу	-	0,34	0,32	-	-0,02	-	-5,8

Джерело: складено автором на основі економічної звітності підприємства.

Коефіцієнт автономії - показує, яку частину у загальних вкладеннях у підприємство становить власний капітал. Показник характеризує фінансову незалежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування. Оптимальне значення більше 0,5. З таблиці видно, що коефіцієнт має нормативне значення. Кожного року він зростає. Так у 2017 він становив 1, у 2018 – 0,75, а у 2019- 0,76. Це позитивна тенденція.

Коефіцієнт концентрації позикового капіталу показує частку позикових джерел фінансування у сукупному капіталі підприємства. Оптимальне значення менше 0,5. У 2019 він знизився з 0,25 у 2018 році до 0,24 у 2019 році - на 0,01, але зниження - це гарна тенденція.

Коефіцієнт фінансової залежності у 2019 році коефіцієнт становив 1,32, коли у 2018 цей же коефіцієнт дорівнював 1,34.

Коефіцієнт фінансової стабільності в нормативному значенні повинен бути більше 1. У 2017 році становив 1, у 2018 році 0,75, а у 2019 році зріс до 0,76. Це позитивна тенденція.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу. Нормативним вважається значення 0,1 і вище. З таблиці видно, що у 2019 році коефіцієнт зріс на 0,0 з показника 0,6 2018 року і становив 0,69. Позитивне значення свідчить про достатність власних фінансових ресурсів для фінансування необоротних активів і частини оборотних активів.

Коефіцієнт співвідношення позикових і власних коштів характеризує структуру фінансових ресурсів підприємства. У 2018 – 0,34, у 2019 – 0,32. Зменшення цього показника свідчить про послаблення залежності підприємства від зовнішніх інвесторів і кредиторів, тобто про деяке підвищення фінансової стійкості.

Показники оцінки ліквідності ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат» за 2017-2019 роки наведені в таблиці 2.22.

Таблиця 2.22

Показники оцінки ліквідності ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат» за 2017-2019 роки

Найменування показника	Роки			Абсолютне відхилення, тис.грн		Відносне відхилення, %	
	2017	2018	2019	2018/17	2019/18	2018/17	2019/18
Коефіцієнт абсолютної ліквідності (0,1-0,35)	0,1	0,16	0,77	0,06	0,61	60	381
Коефіцієнт швидкої ліквідності (0,7-0,8)	1,3	1,5	2,1	0,2	0,6	15,3	40
Коефіцієнт поточної ліквідності (2 -2,5)	2,4	2,8	3,22	0,4	0,42	16,6	15

Джерело: складено автором на основі звітності підприємства

Коефіцієнт абсолютної ліквідності - співвідношення найбільш ліквідної частини активів і поточних (короткострокових) зобов'язань. Як видно з таблиці 2.22, показники в нормі. Навіть можна сказати про покращення, бо у

2019 значення коефіцієнта зросло на 0,61 (у 2017 році 0,1, у 2018 році – 0,16, у 2018 році – 0,77). Коефіцієнт швидкої ліквідності у 2017 році коефіцієнт становив 1,3, а у 2018 – 1,5, у 2019 році – 2,1. Таке значення вказує на те, що в компанії досить ліквідних оборотних коштів для своєчасного розрахунку за зобов'язаннями. Показник поточної ліквідності - показує співвідношення оборотних активів і поточних зобов'язань. Як видно з розрахунків коефіцієнт у 2017 році становив 2,4, у 2018 році склав 2,8, а у 2019 зріс до 3,22. Тенденція позитивна. Всі показники ліквідності в нормі. Підприємство є ліквідним і платоспроможним.

Показники оцінки ділової активності за 2017-2019 роки – таблиця 2.23.

Таблиця 2.23

Показники оцінки ділової активності ПрАТ «ЗСК» за 2017-2019 рр

Показники	2017	2018	2019	Відхилення			
				Абс.відх. (+/)		Відн.відх.,%	
				2018/	2019/	2018/	2019/
				17	18	17	18
Коефіцієнт оборотності активів, обор.	3,18	3,29	2,59	0,11	-0,71	3,60	-21,41
Коефіцієнт оборотності власного капіталу, обор.	3,1	3,3	3,02	0,2	0,9	6,45	-8,4
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, обор.	6,5	6,8	6,7	0,3	-0,1	4,6	-1,4
Термін оборотності дебіторської заборгованості, дн.	55	52	53	-3	1	-1,8	1,9
Коефіцієнт оборотності запасів, обор.	6,1	6,6	6,8	0,5	0,2	8,1	3,03
Термін оборотності запасів, дн.	59	54	52	-5	-2	-8,4	-3,7
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості, обор.	7,08	7,6	7,7	0,52	0,1	7,3	1,3
Термін оборотності кредиторської заборгованості, дн.	50	47	46	-3	-1	-6	-2,1

Джерело: складено автором на основі звітності підприємства

Оборотність активів - показник ділової активності, який демонструє ефективність використання активів компанії. У 2019 році коефіцієнт зменшився до 0,71 оборот порівняно з 2018 роком. Показник оборотності власного капіталу - показник ділової активності, який демонструє ефективність управління власним капіталом компанії. У 2017 році показник становив 3,10, у 2018 році – 3,3, у 2019- 3,02. Зниження показника говорить про відставання у оптимізації роботи компанії в цій сфері. Показник оборотності дебіторської заборгованості – у 2017 році 6,5 оборотів, у 2018 році 6,8 оборотів за рік, у 2019 році показник знизився на 0,1 і становив 6,7.

Для вирішення проблеми необхідно відкоригувати поточну політику управління дебіторською заборгованістю і працювати тільки на умовах передоплати з клієнтами, які не платять вчасно за надані послуги. Період погашення дебіторської заборгованості 55 днів, 52 дні та 53 дні за відповідні роки. Оборотноість запасів у 2017 році становив 6,1, у 2018 становив 6,6, а у 2019 – 6,8. Період одного обороту запасів – відповідно по роках - 59,54 та 52 дні. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості зростав із 7,08 у 2017 році до 7,6 у 2018 році та до 7,7 у 2019 році. Термін– 50 днів у 2017 році, 47 днів у 2018 році та 46 днів у 2019 році.

Показники рентабельності за 2017-2019 роки розраховано в табл. 2.24.

Таблиця 2.24

Показники оцінки рентабельності ПрАт «ЗСК» за 2017-2019 рр.

Найменування показника	Рік,%			Абсолютне відхилення, тис.грн		Відносне відхилення, %	
	2017	2018	2019	2018/17	2019/18	2018/17	2019/18
Рентабельність власного капіталу	10,1	8,7	5,1	-1,4	-3,6	-13,8	-41
Рентабельність продажу	3,28	2,81	1,96	-0,47	-0,85	-14,21	-30,23
Рентабельність продукції	17,81	16,17	17,74	-1,64	1,57	-9,20	9,70
Рентабельність основних засобів	27,75	23,53	17,48	-4,22	-6,05	-15,20	-25,72

Джерело: складено автором на основі звітності підприємства

Коефіцієнт рентабельності власного капіталу у 2017 році 10,1 %, у 2018 році 8,7%, а в 2019 році – 5,80. Тобто кожна залучена гривня власних коштів дозволила отримати 10,1, 8,7, 5,1 копійок чистого прибутку.

Рентабельність продажу у 2019 році 1,96%, що на 0,85 менше за 2018 рік, коли той самий показник становив 2,81%. Найбільше значення показника у 2017 році – 3,28%.

Рентабельність продукції у 2018 році зменшилась до 16,17 %, а в 2019 зросла до 17,74%, майже відновивши значення показника у 2017, який складав 17,81%.

Рентабельність основних засобів вказує на частку прибутку підприємства, отриманого за рік, від вартості основних засобів. У 2017 році показник мав значення 27,75%. У 2018 знизився на 4,22 і складав 23,53%. У 2019 знов зменшився і склав 17,48.

Для оцінки фінансових результатів діяльності ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат» через ключові фінансові фактори впливу на нього застосуємо Модель ДюПона.

Модель ДюПона (The DuPont System of Analysis) – формула Дюпона, метод фінансового аналізу через оцінку ключових факторів, що визначають рентабельність підприємства.

Модель ДюПона показує вплив на рентабельність підприємства операційної діяльності, інвестиційної і фінансової. Дюпонівська система інтегрального аналізу ефективності використання капіталу підприємства, розроблена фірмою "Дюпон" (США), передбачає розкладення показника "коефіцієнт рентабельності власного капіталу" на ряд фінансових коефіцієнтів його формування, взаємопов'язаний в єдиній системі.

Отже, рентабельність власного капіталу залежить від трьох факторів:

1. Чистої рентабельності продажів.
2. Ресурсовіддачі.
3. Структури джерел коштів, які були інвестовані у підприємства (фінансова діяльність підприємств).

Формула *Моделі ДюПона* для розрахунку рентабельності власного капіталу має наступний вигляд:

$$\text{ROE (Return on Equity)} = \text{ROS} * \text{K oa} * \text{LR} \quad (2.1)$$

де, ROS (Return on sales) – рентабельність продажу, K oa – коефіцієнт оборотності активів, LR (Leverage ratio) – коефіцієнт капіталізації (коефіцієнт фінансового важіля). Або:

$$\text{ROE} = \text{ЧП/ВК} = \text{ЧП} / \text{В} * \text{В} / \text{А} * \text{А} / \text{ВК} \quad (2.2)$$

або ROE = Рентабельність продажу * К оборотності активів * К фінансового важіля

де, ЧП – чистий прибуток, ВК – власний капітал, В – виручка від реалізації продукції, А – активи підприємства.

Дані для розрахунку Моделі ДюПона пропонується звести в таблицю 2.25.

Таблиця 2.25

Розрахунок рентабельності власного капіталу Моделлю Du Pont у 2017-2019 рр. для ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат»

Показники/рік	2017	2018	2019	Відхилення			
				Абс. Відх. (+/)		Відн. Відх.,%	
				2018/17	2019/18	2018/17	2019/18
Чистий прибуток, тис. грн.	24357	22998	17750	-1359	-5248	-5,58	-22,82
Виручка від реалізації продукції, тис.грн.	743069	817842	904654	74773	86812	10,06	10,61
Оборотні активи, тис. грн.	233698	248288	349484	14590	101196	6,24	40,76
Власний капітал, тис. грн.	239978	262976	348744	22998	85768	9,58	32,61
Рентабельність продажу, %	0,03	0,03	0,02	0	-0,01	0	-33
Коефіцієнт оборотності активів, обороти	3,1	3,2	2,5	0,1	-0,7	3,2	-21,0
Коефіцієнт фінансового важіля, %	1,4	1,34	1,3	-0,06	-0,04	-4,2	-2,9
Рентабельність власного капіталу за Моделлю Du Pont, %	0,13	0,12	0,06	-0,01	-0,06	-7,6	-50,0

Джерело: складено та розраховано автором.

Представимо розрахунок фінансових показників за допомогою Моделі Du Pont:

$$\text{ROE 2017} = 24337 \text{ тис. грн.} / 743069 \text{ тис. грн.} * 743069 \text{ тис. грн.} / 233698 \text{ тис. грн.} * 336193 \text{ тис. грн.} / 239978 \text{ тис. грн.} = 0,13 \%$$

$$\text{ROE 2018} = 22998 \text{ тис. грн.} / 817842 \text{ тис. грн.} * 817842 \text{ тис. грн.} / 248288 \text{ тис. грн.} * 351381 \text{ тис. грн.} / 262976 \text{ тис. грн.} = 0,12 \%$$

$$\text{ROE 2019} = 17750 \text{ тис. грн.} / 904654 \text{ тис. грн.} * 904654 \text{ тис. грн.} / 349484 \text{ тис. грн.} * 461293 \text{ тис. грн.} / 348744 \text{ тис. грн.} = 0,06 \%$$

Перший фактор узагальнює звіт про фінансові результати, другий – актив балансу, третій позитив балансу.

Проведемо підсумок висновків і загальних рекомендацій на основі отриманих результатів.

Відповідно до результатів проведених розрахунків з Моделі ДюПона, вважаємо, що найбільший вплив на рентабельність власного капіталу має коефіцієнт фінансової залежності, що свідчить про збільшення частки позикових коштів відносно власних і про збільшення залежності підприємства від зовнішніх джерел.

Показники в динаміці проведених розрахунків коливалися:

1) рентабельності власного капіталу за моделлю Du Pont становила ROE у 2017 році 0,13%, у 2018 році 0,12 %, у 2019 році – 0,06 % - це означає, що у 2019 році зменшилася сума отриманого чистого прибутку підприємства, тому кінцевий показник ДюПона зменшувався;

2) рентабельності продажу означає, що підвищилася ефективність продажу продукції, тобто зростали прибутки, отримані підприємством від обсягу реалізації цієї продукції. В нашому випадку це не так, адже показник зменшувався з 0,03 до 0,02, тому що зменшувався чистий прибуток підприємства при рості доходів і собівартості (пояснення – собівартість зростала по підприємству);

4) коефіцієнт фінансового важіля зменшувався з 1,4 % - до 1,3 % у 2017-2019 роках, що означає зменшення ступеня фінансового ризику,

пов'язаного з можливим браком коштів для сплати відсотків по позиках та кредитах, та відображає рівень додаткового генерованого прибутку на власний капітал при різній частці використання позикових коштів.

Висновки до розділу 2

В розділі 2 «Аналіз господарської діяльності і фінансових результатів діяльності ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат» аналіз діяльності підприємства та фінансових результатів діяльності проведено на прикладі ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат» за 2017-2019 роки, що розташоване в місті Звенигородка Черкаської області (ПрАТ «ЗСК»).

Основними напрямками діяльності ПрАТ «ЗСК» - є виробництво молочних продуктів: тверді сири, плавлені сири, кисломолочні сири, масло, знежирене сухе молоко. Засноване у 1931 році та представлене торговою маркою ТМ «Звени Гора».

Досліджено номенклатуру та асортиментний ряд продукції. Найбільша частка у виробництві та реалізації продукції належить сирам твердим, а потім плавленим. Проаналізовано обсяги виробництва та реалізації продукції. Обсяг реалізованої продукції у вартісному вираженні, а саме сиру твердого, зростав з 2017 по 2019 роки, та склав діапазон з 488 875 тис. грн до 561092 тис. грн., так як і його питома вага.

Проаналізовано техніко-економічні показники діяльності підприємства. Чистий дохід від реалізації зростав з 743069 тис. грн. 2017 по 817842 тис. грн. у 2018 році, тобто на 74 773 тис. грн або на 10,06% та з 2018 по 2019 роки – на 86 812 тис. грн або на 10,61%. Собівартість зростає: з 630728 тис. грн. показника 2017 року до 703989 тис. грн. у 2018 році – на 73 261 тис. грн або 11,62% та у 2019 році – на 64 355 тис. грн або 9,14% порівняно із 2018 роком.

Чистий прибуток зменшувався: у 2018 році – на 1 359 тис. грн (5,58%) та у 2019 році – на 5 248 тис. грн (22,82%). Але підприємство залишається прибутковим.

Провели розрахунки елементів операційних витрат. Як засвідчують розрахунки матеріальні витрати посідають перше місце серед всіх витрат за сумою витрат. Проаналізували структуру операційних витрат ПрАТ «ЗСК», динаміку операційних витрат та структуру собівартості реалізованої продукції підприємства в контексті витрат, які складають більше 1 % від собівартості реалізованої продукції, поточні витрати підприємства та провели розрахунок ефективності використання матеріальних ресурсів. Проаналізували ресурсне забезпечення діяльності ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат»: основні засоби, оборотні кошти та персонал.

В складі основних засобів найбільша частка належить машинам та обладнанню. Показники оцінки ефективності використання основних засобів підприємства показали, що фондорентабельність зростала з кожним роком: у 2017 році становила 3,1 %, у 2018 році – 3,4%, у 2019 році – 4,1 %.

Показники оцінки ефективності використання оборотних коштів свідчать, що коефіцієнт оборотності підприємства у 2017 році становив 3,18 обороти, у 2018 році 3,29 обороти, що більше на 0,11 оборота, у 2019 році зменшився до 2,59 обороти, або 21,41%. Показник показує кількість оборотів оборотних коштів за 360 календарних днів.

Проведена оцінка ефективності використання персоналу і оплати праці. Продуктивність праці зростала з кожним роком з 1538,45 тис. грн. у 2017 році до 1655,55 тис. грн. у 2018 році, що більше на 117,10 тис. грн., у 2019 році був 1791,39 тис. грн, що більше за показник 2018 року на 135,84 тис. грн., або на 8,21%.

Проведений аналіз фінансових результатів діяльності ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат».

Аналіз вартості фінансового капіталу та складових позикового і власного капіталу ПрАТ «ЗСК», що свідчить про переважання частки власного капіталу (75,6%) у структурі підприємства над позиковим (24,4%).

Провели аналіз фінансових результатів діяльності підприємства, що відповідає темі обраної кваліфікаційної роботи, та свідчить про те що

підприємство є прибутковим. Спостерігається щорічне зростання чистого доходу від реалізації продукції, тобто у 2017 році показник становив 743069 тис. грн, у 2018 році 817842 тис. грн., що більше на 74773 тис. грн. від показника 2017 року, а у 2019 році більше показника 2018 року на 86812 тис. грн. - становив 904654 тис. грн., а отже його величина з кожним роком зростала.

Проведено оцінку ефективності фінансових результатів діяльності підприємства за рахунок показників, а саме: ліквідності та платоспроможності, фінансової стійкості, ділової активності та рентабельності діяльності підприємства. Коефіцієнт автономії у 2017 становив 1, у 2018 – 0,75, а у 2019- 0,76. Це позитивна тенденція. Коефіцієнт фінансової стабільності в нормативному значенні повинен бути більше 1. У 2017 році становив 1, у 2018 році 0,75, а у 2019 році зріс до 0,76. Це позитивна тенденція. Показник поточної ліквідності у 2017 році становив 2,4, у 2018 році склав 2,8, а у 2019 зріс до 3,22. Тенденція позитивна.

Показник оборотності дебіторської заборгованості у 2017 році 6,5 оборотів, у 2018 році 6,8 оборотів за рік, у 2019 році показник знизився на 0,1 і становив 6,7. На підприємстві висока дебіторська заборгованість.

Рентабельність продажу у 2019 році 1,96%, що на 0,85 менше за 2018 рік, коли той самий показник становив 2,81%. Найбільше значення показника у 2017 році – 3,28%. Рентабельність продукції у 2018 році зменшилась до 16,17 %, а в 2019 зросла до 17,74%, майже відновивши значення показника у 2017, який складав 17,81%.

Для оцінки фінансових результатів діяльності ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат» через ключові фінансові фактори впливу на нього застосували Модель ДюПона.

Рентабельність власного капіталу за моделлю Du Pont становила ROE у 2017 році 0,13%, у 2018 році 0,12 %, у 2019 році – 0,06 % - це означає, що у 2019 році зменшилася сума отриманого чистого прибутку підприємства, тому кінцевий показник ДюПона зменшувався.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПрАТ «ЗВЕНИГОРОДСЬКИЙ СИРОРОБНИЙ КОМБІНАТ»

3.1. Напрямки підвищення фінансових результатів діяльності підприємства

Нестабільний стан економіки України обумовлює потребу для кожного суб'єкта господарювання шукати напрями підвищення ефективності своєї діяльності, що потребує знаходження нових дій направлених на подолання недоліків [1-61].

Фінансово - господарська діяльність ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат», як і інших підприємств, залежить від кінцевого результату - розміру прибутку. Показник прибутку залежить від обсягів виробництва, від витрат на виготовлення продукції, і відіграє важливу роль в економіці підприємства, а його сума становить за останній звітний 2019 рік 17750 тис. грн

Основна фінансова та інвестиційна діяльність підприємства впливає на всі його грошові надходження і витрати та залежить від фінансових ризиків. Аналіз управління фінансовими ризиками ПрАТ «ЗСК» у 2019 році проведемо в таблиці 3.1.

На масу прибутку підприємства впливає також собівартість виробництва продукції (послуг). А тому кожне підприємство прагне мінімізувати витрати при цьому не погіршуючи якість товару та інші показники.

Важлива роль належить здійсненню на підприємстві всіх організаційних, технічних та економічних заходів щодо зростанню маси прибутку та підвищенню рентабельності виробництва.

Управління фінансовими ризиками ПрАТ «ЗСК»

№	Ризик	Пояснення
1	Завдання та політику емітента щодо управління фінансовими ризиками, у тому числі політику щодо страхування кожного основного виду прогнозованої операції, для якої використовуються операції хеджування	Головними завданнями управління фінансовими ризиками є оптимізація структури капіталу, а саме співвідношення між власними та позичковими джерелами формування фінансових ресурсів та оптимізація портфеля боргових зобов'язань. Резерви створюються відповідно до чинного законодавства, установчих документів підприємств за рахунок нерозподіленого прибутку або коштів власників. На протязі звітного 2019 періоду рішення про створення резервного фонду за рахунок нерозподіленого прибутку не приймалось. Механізм диверсифікації не застосовувався. Операції хеджування не проводились.
2	Схильність емітента до цінних ризиків, кредитного ризику, ризику ліквідності та/або ризику грошових потоків	За рівнем можливих фінансових втрат ризику ПрАТ «ЗСК» відносяться до групи з допустимим фінансовим ризиком, за рівнем імовірності реалізації коефіцієнт варіації за ризиком не перевищує 10%

Джерело: складено автором на основі звітності підприємства.

Загальними Напрямками підвищення фінансових результатів діяльності ПрАТ «ЗСК» є:

1. Першочерговим етапом у покращання фінансового стану українських підприємств є пошук оптимального співвідношення власного і позикового капіталу, яке забезпечило мінімальний фінансовий ризик за максимальної рентабельності власного капіталу. *За 2018 і 2019 роки підприємство є частково кредитозалежним – у 2017 році – 0 тис. грн., у 2018 році 108647 тис. грн., у 2019 році – 88405 тис. грн. Власного капіталу в структурі ПрАТ «ЗСК» у 2019 році 75,6%, а позикового – 24,4%. Це нормальне співвідношення капіталу.*

2. В умовах конкурентного середовища актуальності набуває оптимізація збутової політики підприємства. Підприємству необхідно активізувати політику в галузі маркетингу з метою просування своєї продукції, яка фактично за рахунок високої якості та ціни, нижчої від середньо галузевої є конкурентоспроможною, особливо в період COVID-19,

за рахунок участі у міжнародних або віртуальних виставках, як в Україні, так і закордоном.

3. Доцільно також звернути увагу на те, що для покращання свого фінансового становища виробники товарів та послуг повинні реалізовувати всю продукцію, що застоюється на складах. Для розширення ринків збуту підприємство може створити пункти роздрібної торгівлі. Це призведе до збільшення прибутку та збільшення оборотності капіталу. Впровадження цього проекту звичайно ж не вирішує існуючих фінансових проблем, але дозволить скоротити термін реалізації товару та прискорити розрахунки з кредиторами.

4. Ще одним напрямком підвищення фінансових результатів діяльності підприємства є збільшення грошових коштів на розрахунковому рахунку підприємства за рахунок реалізації зайвих виробничих і невиробничих фондів, внаслідок здачі їх в оренду.

5. Суттєвим напрямком є повернення сум дебіторської заборгованості.

Так, для ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат» це є важливий напрямок підвищення фінансових результатів діяльності підприємства, адже дебіторська заборгованість у 2017 році становила 113154 тис. грн., у 2018 році зросла до 125162 тис. грн., а у 2019 році до 142739 тис. грн., отож зростала з кожним роком.

6. Наступним напрямком покращання фінансового стану підприємства може стати виробництво і розробка нових видів продукції, яка зацікавить споживачів, що дасть змогу стабілізувати і покращити фінансовий стан підприємства.

7. Слід відмітити, що фінансовий стан підприємства не може бути стійким, якщо воно не отримує прибутку у розмірах, що забезпечують необхідний приріст фінансових ресурсів, спрямованих на зміцнення матеріально-технічної бази підприємства та їх соціальної сфери. Тому покращення матеріально-технічної бази підприємства є також одним із шляхів підвищення фінансових результатів діяльності підприємства.

8. Важливе значення в боротьбі за підвищення фінансових результатів діяльності підприємства є зниження собівартості, а отже підвищення прибутку. Послідовне здійснення на підприємствах режиму економії виявляється насамперед у зменшенні витрат матеріальних ресурсів на одиницю продукції, скороченні витрат по обслуговуванню виробництва, керуванню й інших непродуктивних витрат.

Пошук резервів і шляхів, які можуть бути використані для покращення фінансового стану підприємства, проводиться шляхом ґрунтовного аналізу всіх складових його діяльності [1, с. 92-100].

Система заходів для підтримки фінансового стану на високому рівні та підвищення фінансових результатів діяльності підприємства повинна передбачати [53, с. 30-37]:

- постійний моніторинг зовнішнього і внутрішнього станів підприємства;
- розробку заходів із зниження зовнішньої вразливості підприємства;
- розробку підготовчих планів при виникненні проблемних ситуацій, здійсненні попередніх заходів для їхнього забезпечення;
- впровадження планів практичних заходів при виникненні кризової ситуації, прийняття ризикових і нестандартних рішень у випадку відхилення розвитку ситуації;
- координацію дій всіх учасників і контроль за виконанням заходів та їхніми результатами [6, с. 59].

Заходи, спрямовані на підвищення фінансових результатів діяльності підприємства, можуть бути [14, с. 108-111]:

- вивчення попиту на продукцію, що випускається, з метою розширення ринку;
- аналіз складових собівартості продукції і визначення шляхів її зниження;
- збут і переорієнтації на випуск іншої продукції;

- виявлення наднормативних запасів матеріальних цінностей для залучення їх в господарський оборот або реалізації;
- вивчення руху дебіторської заборгованості з метою її зменшення;
- вивчення можливості одержання довгострокових кредитів;
- аналіз складових короткострокової дебіторської заборгованості і можливості її зменшення;
- аналіз складових першочергових платежів із прибутку з метою недопущення нераціональних виплат;
- контроль за фінансовим станом підприємства і дотриманням виробленої фінансової стратегії.

Перспективою подальших досліджень може стати пошук більш ґрунтовних напрямів покращення фінансових результатів діяльності підприємства.

На думку Чумаченко М., щоб забезпечити зростання фінансових результатів, підприємство повинно впроваджувати наступні *шляхи підвищення фінансових результатів діяльності підприємства* [15, с. 334]:

- нарощувати обсяг виробництва і реалізації товарів, робіт, послуг;
- розширювати, орієнтуючись на ринок, асортимент і якість продукції;
- здійснювати заходи щодо підвищення продуктивності праці своїх працівників;
- зменшувати витрати на виробництво і реалізацію продукції;
- з максимальною віддачею використовувати потенціал, наявний у його розпорядженні, у тому числі фінансові ресурси;
- кваліфіковано, здійснювати цінову політику, тому що на ринку діють переважно вільні (договірні) ціни;
- грамотно будувати договірні відносини з постачальниками і покупцями;
- найдоцільніше розміщувати (вкладати) отриману раніше суму прибутку з точки зору досягнення оптимального ефекту.

Існує два основні шляхи оптимізації фінансового стану - оптимізація результатів діяльності (підприємство повинне більше заробляти) і раціональне розпорядження результатами діяльності. Проте два вказані шляхи - «заробляти» і «розпоряджатися напрацьованим» - не рівнозначні.

Можливості оптимізації стану підприємства за рахунок раціональнішого розпорядження результатами діяльності ефективні, але з часом вичерпані. Тому необхідно пам'ятати, що базою стійкого фінансового становища організації протягом тривалого часу є отриманий прибуток. Тому, при оптимізації фінансового стану організації необхідно прагнути, перш за все, до забезпечення прибутковості діяльності [2, с. 123-128].

Хотілося б додати, що максимальний прибуток підприємство отримає від правильно організованого продажу вироблених товарів, а саме: маркетингові дослідження ринку, дистрибуційних договорів із зазначенням регіонів продажів, чіткої цінової політики, а також гнучкою системою знижок, спрямовану на збільшення обсягів реалізації продукції (послуг).

Впровадження зазначених заходів дозволить реалізувати виявлені резерви та покращить загальну якість функціонування підприємства, що, в свою чергу, призведе до оптимізації фінансового результату діяльності підприємства.

Основними фінансовими ризиками ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат» у виробничій діяльності є дефіцит молочної сировини, зростання цін на енергоресурси та конкуренція.

Основними заходами, спрямованими на зменшення фінансових ризиків та підвищення фінансових результатів діяльності ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат» є:

1. Підвищення якості продукції.
3. Збільшення об'ємів виробництва.
4. Зменшення сум дебіторської заборгованості підприємства.

Підприємство оснащено високопродуктивним вітчизняним та імпортомним обладнанням. Постійно проводиться реконструкція основних та

допоміжних ділянок виробництва, впроваджуються заходи направлені на економне використання сировинних та енергетичних ресурсів. Належний санітарний стан на виробництві, трудова і технологічна дисципліна, наявність кваліфікованих кадрів - це те, що веде підприємство до успіху.

Адже тут зроблено все для здійснення головної мети - виготовляти якісну та доступну продукцію для людей з абсолютно різною купівельною спроможністю. Тому із вищесказаного можна стверджувати, що для ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат» важливим і першочерговим шляхом підвищення фінансових результатів діяльності є збільшення об'ємів виробництва і реалізації продукції.

Одним із шляхів підвищення фінансових результатів діяльності підприємства є нарощування обсягів виробництва і реалізації товарів, робіт, послуг через заходи оптимізації збутової політики на ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат» з метою підвищення суми прибутку.

У зв'язку із цим, в кваліфікаційній роботі пропонується впровадження напрямку підвищення фінансових результатів діяльності ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат» - *Участь у виставках як ефективна маркетингова комунікація просування торгової марки ТМ «Звени Гора».*

3.2. Участь у виставках як ефективна маркетингова комунікація просування торгової марки ТМ «Звени Гора»

Міжнародні виставки і ярмарки посідають провідне місце у світових економічних відносинах. Щороку зростає роль виставково-ярмаркової діяльності, оскільки це дає можливість продемонструвати товар, налагодити ділові зв'язки, налагодити нові ділові зв'язки, розширити клієнтську базу. Водночас виставкова діяльність є ефективним інструментом просування кампанії у міжнародній торгівлі.

Виставково-ярмаркова діяльність виступає однією з найдинамічніших сфер у сучасній світовій економіці. Її важливість полягає у зміцненні міжнародних зв'язків, розвитку внутрішньої і зовнішньої торгівлі завдяки демонстрації зразків товарів, а також через представлення наукових, технічних, культурних і мистецьких досягнень. Водночас завдяки прямому контакту з споживчою аудиторією (клієнтами, партнерами, дилерами, торговими агентами, т.д.) проводиться процес ділових переговорів, внаслідок чого відбувається здійснення оптової торгівлі по зразках та підписання міжнародних контрактів.

Виставкова діяльність в Україні є пріоритетною галуззю, важливим важелем нарощування експортного потенціалу, просування продукції вітчизняних виробників на міжнародні ринки, залучення передових фірм до участі в розвитку економіки країни. Україні, як країні з мало розвинутою економікою проведення міжнародних виставок і ярмарків виступає не лише ефективним рекламним заходом та інструментом розповсюдження товару для вітчизняних підприємств, а й надає можливість виходу на зовнішній ринок, здійснення ефективної міжнародної торгівлі, налагодження тісних зовнішньоекономічних зв'язків та підвищення розвитку торгівлі у світовій економіці [61, с. 174-177].

У законодавчому полі України «Концепція розвитку виставково-ярмаркової діяльності», затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 22.08.2007 № 1065 «Про вдосконалення виставково-ярмаркової діяльності в Україні» виступає єдиним документом, який визначає основи регулювання виставково-ярмаркової індустрії та основні поняття і терміни, що характеризують цей вид маркетингової діяльності.

За *визначенням Постанови КМУ «Про вдосконалення виставково-ярмаркової діяльності в Україні»*, *виставка* – це захід, пов'язаний з демонстрацією продукції, товарів та послуг, який сприяє просуванню їх на внутрішній та зовнішній ринок з урахуванням його кон'юнктури, створенню умов для проведення ділових переговорів з метою укладення договорів про

постачання або протоколів про наміри, утворення спільних підприємств, отримання інвестицій [34].

Можна виділити наступні *функції сучасних виставково-ярмаркових заходів*:

✓ Виставкові заходи дозволяють підтримувати і відновлювати роботу з діючими клієнтами та новими потенційними замовниками.

✓ Презентація нових товарів і послуг, саме тут відбуваються презентації унікальних технологічних розробок з інноваційними рішеннями, що, безумовно, сприяє успішному їх просуванню на внутрішні та зовнішні ринки.

✓ Реалізація маркетингових комунікацій – виставкові заходи відвідують представники ЗМІ, які впливають на підвищення репутації компанії та процес впізнавання бренду. В процесі експозиції також надається можливість популяризувати бренд завдяки роботі служб із зв'язків з громадськістю.

✓ Обмін знаннями, навичками та досвідом – виставки є маркетинговим інструментом, за допомогою якого можна впливати на стан ринкового майданчика тієї або іншої галузі.

У світовій виставковій індустрії одним з найавторитетніших міжнародних фахових об'єднань є Міжнародна асоціація виставкової індустрії (UFI). Одним із основних напрямів її діяльності є оцінювання якості виставкових заходів різних галузей економіки у всьому світі і надання цим заходам спеціального статусу. *За визначенням UFI (Всесвітня асоціація виставкової індустрії) - виставка* – це ринковий захід, який проводиться із визначеною тривалістю та періодичністю, на якому велика кількість підприємств представляє характерний асортимент продукції для однієї або декількох галузей промисловості, реалізує її та надає інформацію про себе з метою сприяння продажу.

В Україні з 2000-х років виставкові заходи почали сприймати як один з найбільш ефективних та найменш затратних маркетингових інструментів. В

цей час з'явилися перші якісні міжнародні стандарти проведення виставок, зародилося будівництво перших сучасних експоцентрів, таких як, «КиївЕкспоПлаза» (виставкова площа – 28 тис. м²); «Міжнародний виставковий центр» (м. Київ, 27 тис. м²); Експоцентр України (м. Київ, 10 тис. м²); «Радомир- Експохол» (м. Харків, 6 тис. м²); «Метеор» (м. Дніропетровськ, 4 тис. м²); «Лемберг» (м. Львів, 7 тис. м²); «ЕкспоДонбас» (м. Донецьк, 6 тис. м²). Поява нових експоцентрів та регулярне проведення різних конференцій в Україні сприяла її визнанню на міжнародній арені та сьогодні Київ справедливо вважається виставковою столицею.

На практиці сучасні виставки вже давно перестали бути просто організованими показами продукції, а є заходами, які окреслюють перспективність певних напрямків діяльності, своєрідним «вікном у майбутнє». Для підприємств це:

- один із способів конкуренції (за кілька днів можна поширити інформацію серед значної кількості представників цільової аудиторії);
- додаткові можливості обміну досвідом;
- сприяння збільшенню обсягів реалізації власної продукції;
- «індикатор» для нових проектів тощо.

Вітчизняний ринок виставок. Сьогодні на українському ринку послуг з організації виставок і ярмарків функціонує понад 119 підприємств виставкової діяльності, серед яких 98 – організатори виставок, 21 – виставкові центри. Роботу організаторів виставок і виставкових центрів забезпечує 1,7 тис. штат-них працівників, серед яких 1,2 тис. мають вищу освіту. Більша частка виставкової площі (66%) припадає на Київ. За оцінками експертів, середньорічна завантаженість виставкових центрів у столиці становить приблизно 90%, що свідчить про великий попит на такі приміщення і виставкову діяльність загалом (рис. 3.1).

«КиївЕкспоПлаза» (м. Київ)

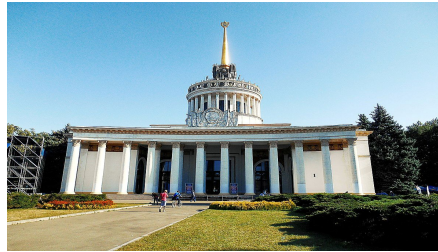
Торгово-промислова палата України (м. Київ)

«Радмір Експо Холл» (м. Харків)

«Гал-ЕКСПО» (м. Львів)

«Національний експоцент України» (м. Київ)

Рис. 3.1. Виставкові площадки України

Незважаючи на вищезазначені тенденції виставковий бізнес в Україні у 2019 році продемонстрував зростаючі показники. Так, у 2019 році на базі Міжнародного виставочного центру України було проведено 154 виставки, серед яких 152 мали статус міжнародних. Представники 58 країн світу продемонстрували більше ніж 12 тис. експонатів. Серед українських лідерів виставкової індустрії варто відзначити Міжнародний виставковий центр, який у 2019 році збільшив економічні показники на 18% у порівнянні з минулим роком, ДП «Прем'єр Експо» – приблизно 7,5% та Міжнародна спеціалізована виставка Leather and Shoes більше ніж 5%. Виставкова індустрія стала унікальною платформою, інтерес до якої стали проявляти як закупівельні компанії, дилери, потенційні партнери, та гравці маркетингового, рекламного та івент ринків. Як наслідок, виставковий бізнес став майданчиком для

налагодження економічних відносин з цільовою аудиторією, ефективною платформою для нетворкінгу та розвитку міжнародної ділової співпраці.

Україна. Стійке зростання кількісних показників розвитку виставкової діяльності в Україні обумовило тенденції якісного характеру у галузі виставкової індустрії. Так, зокрема, Т. Ткаченко, розглядаючи *стан та проблеми розвитку виставкової індустрії в Україні, виділяє наступні позитивні зміни:*

- Поглиблення спеціалізації виставкових івентів. Розвиток економіки країни обумовлює зростання не лише кількості виставкових заходів, а й збільшення обсягів і асортименту продукції, представленої на відповідних заходах.

- Поєднання виставок із іншими формами event management. Сьогодні під час виставкових заходів популярною практикою є проведення конференцій, круглих столів, семінарів, форумів, конкурсів, різноманітних шоу-програм та інших заходів. Ця стратегія поєднання значною мірою впливає на ефективність виставкової події.

- Консолідація ринку послуг з організації виставок, яка характеризується укрупненням лідерів і зменшенням кількості невеликих і непрофесійних організаторів виставкових заходів. Як наслідок, на ринку залишаються тільки авторитетні виставкові компанії, що мають значний технологічний, фінансовий і маркетинговий потенціал.

- Інтеграція на вітчизняний ринок представництв іноземних виставкових компаній. Зростання кількості іноземних виставкових компаній на ринку України призводить до поглиблення конкуренції. Серед найбільших іноземних виставкових фірм: «Targi Kielce» (Польща), «Turkel Fair Org» і «Meridian» (Туреччина) тощо.

- Підвищення рівня якості виставкових послуг. Серед якісних показників виставкової індустрії: покращення дизайнерських і PR-рішень, аудит

виставкової статистики, можливість online-замовлень безкоштовних запрошень, оперативна реєстрація експонентів та ін.

Ці позитивні тенденції обумовили доволі оптимістичні прогнози експертів на 2020 рік.

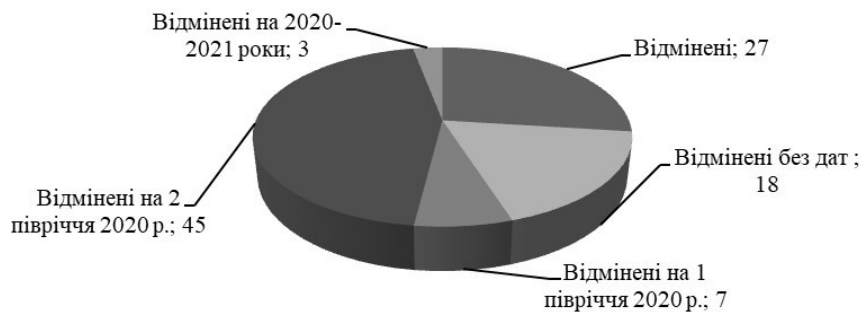
Однак поширення Коронавірусу призвело до перенесення і скасування численних виставок в Європі і по всьому світу. Компанія m+a Exprodatabase проаналізувала, як організатори справляються з поточними змінами. На початку 2020 року база даних про виставки налічувала 1551 захід, які повинні були відбутися протягом року. На першу половину року було заплановано 1003 івента (64% від загального числа). В цілому в першій половині 2020 року відбулося 809 заходів, які відбулися відповідно до плану [6, с. 115].

База даних m+a Exprodatabase на другу половину 2020 року налічує 722 виставки, збільшившись на 22,6%. Значне збільшення дат у другій половині року пов'язано з перенесенням термінів заходів з першої половини. Так, суттєве зростання кількості перенесених виставок припадає на вересень. Поки без конкретної нової дати числиться 73 події і 12 не будуть запуснені до 2021 або 2022 року з альтернативною датою [6]. Ця категорія в основному включає в себе масштабні виставки, які передбачають тривалий час проведення, і заходи, які будуть проводитися вперше.

Всесвітня асоціація виставкової індустрії UFI випустила чергове видання свого дослідження Global Barometer, в якому взяли участь понад 450 організаторів виставок по всьому світу. Global Barometer – видання галузевого огляду UFI, яке проводиться раз на два роки, було завершено в червні 2020 року і включає дані результатів досліджень рекордних 459 компаній в 62 країнах і регіонах.

У представлений доповіді підкреслюється серйозний вплив пандемії COVID-19 на виставкову індустрію в усьому світі. Результати проведеного дослідження свідчать про значне зниження економічних показників. Виручка в

уському світі за перше півріччя 2020 року знизилася в середньому на дві третини порівняно з аналогічним періодом минулого року. Що стосується 2020 року в цілому, на даний час очікується, що доходи в глобальному масштабі становитимуть лише 39% від доходів 2019 року. З точки зору прибутку, високий рівень продуктивності був досягнутий в 2019 році, при цьому 45% компаній заявили про збільшення більш ніж на 10% відсотків в 2019 році у порівнянні з 2018 роком [7].

Рис. 3.2. Кількість перенесених виставково-ярмаркових заходів у 2020 р. через пандемію Коронавірус

Джерело: складено автором за даними інтернет-ресурсів.

До етапів організації виставок організатори відносять:

1. Етап планування виставково-ярмаркового заходу.
2. Етап підготовки до виставково-ярмаркового заходу.
3. Етап проведення виставково-ярмаркового заходу:
4. Етап підведення підсумків.

У країнах із більш розвинутою економікою виставково-ярмаркова діяльність є найбільшою галуззю економіки.

Світові тенденції розвитку виставкової індустрії визначаються низкою факторів, які характерні для певного історичного періоду.

США. Зокрема, у Сполучених Штатах Америки (далі – США) діє Закон «Про участь Сполучених Штатів у міжнародних виставках», який регулює

питання участі уряду США в міжнародних виставках, що проводяться на території США. Закон встановлює порядок здійснення урядової підтримки виставково-ярмаркових заходів. Із 1959 р. також діє Закон «Про торгові ярмарки», який встановлює режим ввезення експонатів, устаткування і будматеріалів для проведення на території США виставок і ярмарків. Законами про щорічні асигнування передбачаються виділення фінансування окремих виставок і ярмарків для певних федеральних органів та інших організацій США [8].

Також США лідирують за кількістю виставочної площі (50 млн кв. м). У країні щороку проводиться більше 12 тис. регіональних, національних і міжнародних виставок, у яких беруть участь приблизно 50 тис. експонентів і майже 60 млн відвідувачів. Понад 40% виставок у США вважаються великими – кожна з них у середньому привертає увагу приблизно 27 тис. відвідувачів. Але для американської виставкової діяльності характерна спрямованість на конгресну спеціалізацію. В США чистий прибуток підприємств становить від 5 до 35 % за рік.

Американська виставкова еліта раніше європейської усвідомила необхідність взаємопроникнення виставкового і конгресного бізнесу. І у створенні виставкових комплексів почала застосовувати будівельні рішення, що дозволяють здійснювати виставкову і конгресну діяльність в одному комплексі [9].

Італія. Серед провідних країн Європейського Союзу Італія – єдина країна, що має законодавчий акт у сфері виставкової діяльності. Це «Рамковий закон про виставкову галузь» № 7 від 11 січня 2001 р. Закон, що складається із 13 статей, містить перелік термінів і визначень, використовуваних у рамках цього Закону, визначає сферу його застосування, умови видачі дозволів на ведення виставкової діяльності, порядок надання статусу виставковим заходам і складання щорічного офіційного календаря виставок міжнародного і

національного значення, умови і порядок формування Консультативного комітету з виставкової діяльності, визначення вимог до виставкових комплексів і умов, які визначають неприпустимість збігу за часом тематично близьких виставок, порядок формування офіційного переліку виставкових організацій, а також включає вимоги до звітності та санкції за порушення Закону тощо. Аналогічні закони ухвалюються і на рівні італійських областей. Закон «Про просування і розвиток виставково-ярмаркової діяльності в області Ломбардія», що передбачає безумовний пріоритет для виставкових заходів міжнародного статусу і заходів, що проводяться в незмінні періоди часу, уже ухвалений в області Ломбардія (центр – Мілан) [10, с. 464].

Франція. Центром виставкової діяльності Франції є Париж, його найбільший комплекс – “Paris expo/Portes de Versailles”. Діяльність комплексу будується на основі спеціального закону і довгострокового контракту між його приватними власниками і міською адміністрацією, яка бере участь в управлінні комплексом. Надходження від діяльності комплексу забезпечує його самофінансування. Навіть більше, власники комплексу, вкладаючи інвестиції в будівництво, зобов'язуються передати нові павільйони і споруди у власність міста. Цифри переконливо демонструють економічну ефективність діяльності цього комплексу – за штату співробітників у 160 осіб у сфері обслуговування заходів, що проводяться в комплексі, додатково створено 20 тис. робочих місць.

Ефективність участі у виставках. Ефективність від участі в галузевих заходах напряму залежить від ретельного аналізу до прийняття рішення про участь. Ураховуються такі критерії відбору заходу: відповідність виду обладнання, яке випускає промислове підприємство (робота напряму з цільовою аудиторією); формат проведення (традиційні виставки-спілкування та навіть заключення договорів під час участі, дні поля – робота безпосередньо з потенційними клієнтами на ланах підприємства); економічна ефективність від

участі (витрати, прогнозна кількість відвідувачів, урахування відгуків на запрошення відвідати стенд потенційними та реальними клієнтами).

За результатами участі у виставках керівництво асоціації «KONSORT» дійшло таких висновків щодо користі та відшкодування витрат на них, зокрема під час участі у виставках для підприємства:

- створюються передумови для так званих «випадкових» зустрічей;
- забезпечується спілкування як із потенційними, так і реальними клієнтами;
- заощаджується час для спілкування з покупцями та використання інструментів впливу на формування групи лояльних клієнтів;
- демонструються відеоматеріали реальних проєктів у роботі;
- надається можливість порівняти пропозиції підприємства й конкурентів;
- інформуються клієнти відносно інновацій у технологіях виробництва;
- реалізується можливість обміну інформацією як із клієнтами, так і з компаньйонами;
- відвідувачі, які беруть участь у виставках, формують групи лояльних клієнтів серед потенційних клієнтів – знайомих, компаньйонів і т. ін.;
- підвищується кваліфікація співробітників, які працюють на стенді;
- збирається та накопичується інформація для проведення маркетингових досліджень.

Показники конверсії участі у виставках асоціації «KONSORT» за 2019 рік показали, що прибуток від участі у виставках: АГРО 2019 – 286 500 грн; СХОВИЩА (фруктів/овочів/ягід) – 1 123 500 грн; ФрешБізнесЕкспо 2019 – 859 000 грн. *Це становить від 3 до 30 % доходу від реалізації продукції.*

Завдяки вдалому ребрендингу та сучасному відношенню до виставкової діяльності як інструменту впливу на формування групи лояльних клієнтів асоціація «KONSORT» у 2020 р., незважаючи на карантинні заходи на території

України, отримала додатково очікуваний прибуток від виставок 2019 року на рівні 4 320 066 грн. Керівництво асоціації «KONSORT» переконалося, що участь у виставковій діяльності дійсно є інструментом впливу на формування групи лояльних клієнтів, що, у свою чергу, створює додатковий канал комунікацій і приводить до залучення нових клієнтів та, як наслідок, – отримання прибутку.

Віртуальні виставки. В Україні віртуальні виставки тільки починають зароджуватися та розвиватися. Тому більшість з них є відносно простими та схожими на електронні каталоги підприємств або інтернет-магазини.

Віртуальна виставка – умовно не обмежений у часі та просторі захід, що реалізується за рахунок інтернет-ресурсів, в рамках якого організатор надає можливість його учасникам на платній або безкоштовній основі розмістити в мережі на сайті виставки текстову інформацію, графічне, аудіо- або відеозображення експонатів, що розповідають про учасника віртуальної виставки, його діяльність, товари, послуги та технології, а відвідувачам виставки надає можливість на безкоштовній основі ознайомитися з інформацією та експонатами, які надані учасниками виставки у вигляді віртуального стенда.

Основними критеріями якісної оцінки віртуальних виставок є: зручність подання та пошуку інформації; простота навігації та інтерактивність; якість дизайну; швидкість завантаження та ін. Одним із кількісних показників оцінки віртуальних виставок є їх відвідуваність, яка передбачає ведення статистики кількості відвідувачів та перегляду сторінок віртуальних стендів.

Пропонуємо систему показників оцінки ефективності функціонування віртуальної виставки, що ґрунтуються на інтенсивності її відвідування (табл. 3.2).

Показники інтенсивності відвідування віртуальної виставки

Назва показника	Характеристика
Кількість відвідувачів віртуальної виставки	Кількість користувачів Інтернет, які здійснили перегляд принаймні одного віртуального стенда за досліджуваний період
Кількість переглядів віртуальних стендів	Кількість переглядів сторінок віртуальних стендів за досліджуваний період
Час, проведений на сайті віртуальної виставки	Загальна кількість годин, проведених на сайті віртуальної виставки усіма відвідувачами за досліджуваний період
Середній час перебування одного відвідувача на сайті віртуальної виставки	Загальна кількість годин, які в середньому проводить користувач Інтернет на сайті віртуальної виставки за досліджуваний період
Середня тривалість перегляду одного віртуального стенда	Загальна кількість годин, що в середньому проводить користувач Інтернет на сторінці одного віртуального стенда за досліджуваний період
Середня кількість переглядів віртуальних стендів одним відвідувачем	Загальна кількість віртуальних стендів, які в середньому переглянув один відвідувач за досліджуваний період
Коефіцієнт зацікавленості у віртуальному стенді	Співвідношення часу, проведеного на сторінці певного віртуального стенда, до загального часу, проведеного на віртуальній виставці
Коефіцієнт відвідуваності віртуального стенда	Співвідношення кількості відвідувачів сторінки певного віртуального стенда до загальної кількості відвідувачів віртуальної виставки

Джерело: складено автором на основі інтернет-ресурсів.

ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат»

Для вітчизняних товаровиробників участь у міжнародних виставках – унікальна нагода поінформувати зарубіжні ринки (партнерів, споживачів та інших можливих контрагентів) про власні можливості. Підприємство визначає нові ринки як стратегічні вектори своєї майбутньої діяльності, потім – наявні виставки і обґрунтовує для себе доцільність участі в окремих з них.

Так, як «Звенигородський сироробний комбінат» не є активним учасником виставкової індустрії і займає 3% українського ринку і в основному реалізація і збут продукції орієнтований на міжнародні ринки (Франція, Молдова) пропонуємо стати учасником виставок у 2022 році та врахувати всі умови сучасної світової та вітчизняної економіки в період пандемії Коронавірусу:

1. На сайті ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат» створити Віртуальну виставку в 3D-форматі та прийняти участь у онлайн-вебінарах-виставках на інтернет-платформі Digital платформа IFFIP у 2022 році.

2. Прийняти участь у виставках - за статусом у 2-х виставках міжнародного рівня (Туреччина (м. Анталія), Республіка Чорногорія (м. Будва)) та 2-х національного (Україна, м. Київ):

➤ за джерелами фінансування – за рахунок власних коштів ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат», так як підприємство у 2019 році має суму чистого прибутку 17750 тис. грн.;

➤ завдання участі у виставках міжнародного, національного та віртуального рівнів: для здійснення продажів та замовлень, інформаційна та ознайомлювальна;

➤ за цільовою аудиторією: для широкого кола споживачів та для фахівців харчової промисловості.

Підприємство до Туреччини та Чорногорії не здійснює експорт продукції тому було обрано для реалізації заходу ці європейські країни, ну і звичайно вітчизняний ринок.

В таблиці 3.3 представимо графік участі у виставках, які заплановані на 2022 рік з урахуванням світових умов пандемії Коронавірусу ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат» із зазначенням альтернативної дати.

Участь у виставках ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат» у 2022 році

№	Назва виставки	Місце та дата (альтернативна) проведення
1	INTERNATIONAL TRADE EXHIBITION FOR FOOD AND BEVERAGE Міжнародна виставка продуктів харчування та напоїв (Продукти харчування, напої, упаковка та матеріали)	12-15 січня 2022 року, Турція, м. Анталія (ANFAŞ ANTALYA FUARCILIK İŞLETME VE YATIRIM A.Ş. e-mail: info@anfas.com.tr www.anfas.com)
2	SAJAM HRANE/FOOD FAIR Виставка продовольчої продукції (Продовольчі товари, органічна продукція, крафтова і фермерська продукція)	25-27 березня 2022 року, Республіка Чорногорія, м. Будва (A.D.JADRANSKI SAJAM TRG SLOBODE 5 85310 Budva, Montenegro tel.: +382 33 410 400 tel.: +382 33 452 132 e-mail: sajam@jadranskisajam.co.me www.adriafair.co.me)
3	V Міжнародна виставка продовольчої продукції “Ukrainian Food Expo 2021”	9-10 червня 2022 року, Україна, м. Київ (Виставковий Центр “Київ Експо Плаза” (м. Київ, вул. Амстердамська, 1, Березівка) Організатор виставки: U-Food Association)
4	WorldFood Ukraine – виставка продуктів харчування і напоїв.	2—4 листопада 2022 року, Україна, м. Київ (Міжнародний Виставковий центр (МВЦ) Адрес: Броварський проспект.
5	Участь у онлайн-вебінарах-виставках на інтернет-платформі Digital платформа IFFIP	Міжнародний форум харчової промисловості та упаковки IFFIP 2022 Digital платформа IFFIP 2022 (IFFIP є сполучною ланкою між постачальниками, виробниками обладнання, виробниками упаковки, переробними і виробничими компаніями)
6	На сайті ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат» створити Віртуальну виставку в 3D-форматі.	Сайт ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат» - https://zvenigora.com/

Джерело: складено автором за даними інтернет-ресурсів.

В таблиці 3.4 розрахуємо потрібний інвестиційний бюджет для проведення виставок для даного підприємства.

Бюджет для проведення виставок для ПрАТ «ЗСК» у 2022 році

№	Стаття витрат	Розрахунок	Вартість, грн.
1	Оренда - обладнана виставкова площа (обладнана виставкова площа - мін. 6 кв.м., виставкові конструкції, меблі, килимове покриття, електроживлення, освітлення, нанесення назви компанії на фриз стенду, охорона експонатів у нічний час) – Україна	4500 грн/м.кв. * 6 м. кв. * 2 виставки =	54000
2	Відрядження працівників по Україні	Україна (м. Київ): <i>Білету на автобус (Звенигородка-Київ, Київ-Звенигородка) = 3 особи* 4 білетів* 175 грн = 2100 грн.</i> <i>Проживання в готелі – 15000 грн. За 5 діб /3 особи</i> <i>Добові – 600 грн* 5 діб*3 особи = 9000 грн.</i>	2100 15000 9000
3	Оренда - обладнана виставкова площа - Анталія, Будва	8000 грн./м.кв. *6 м.кв. = 48000 * 2 країни = 96000 грн.	96000
4	Оплата премії ІТ-працівнику підприємства за створення на сайті ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат» віртуальної виставки в 3D-форматі	3000 грн.	3000
5	Оплата участі у онлайн-вебінарах-виставках на інтернет-платформі Digital платформа IFFIP	4000 грн.(разова оплата)	4000
6	Собівартість виробництва продукції (презентаційний комплект для відвідувача)	Цільова аудиторія 30000 осіб * 100 грн. = 500000 грн	3000000

Продовження таблиці 3.4

4	Відрядження працівників за кордон	Турція (м.Анталія): <i>Авіабілет</i> = 3 особи* 2 білетів* 6000 грн = 36000 грн.	91000
		<i>Проживання в готелі</i> – 40000 грн. За 3 доби/3 особи	40000
		<i>Добові</i> – 80 євро*3 доби*3 особи = 720 євро (по курсу НБУ)	24055,2
		<i>Авіа транспортно-експедиційні послуги з перевезення презентаційних пакетів</i>	3000
		Чорногорія (м. Будва): <i>Авіабілет</i> = 3 особи* 2 білетів* 4000 грн = 24000 грн.	24000
		<i>Проживання в готелі</i> – 30000 грн. За 3 доби/3 особи	30000
		<i>Добові</i> – 80 євро*3 доби*3 особи = 720 євро (по курсу НБУ)	24000
		<i>Авіа транспортно-експедиційні послуги з перевезення презентаційних пакетів</i>	1500
8	Всього витрат		3420655,2 грн

Джерело: складено і розраховано автором.

Отже, витрати на інвестиційний проект складуть в розмірі 3 420 655,2 тис. грн.

З урахуванням накопиченого вітчизняного і зарубіжного досвіду участі у виставках та офіційної статистики, можна стверджувати, що дохід (виручка) від реалізації продукції від запропонованого заходу участі у виставках для ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат» умовно зросте на 2% (з урахуванням умов пандемії Коронавірусу), тобто складе:

Приріст доходу від реалізації продукції = 904654 тис. грн (дохід від реалізації 2019 р.) * 2 % / 100% = 18093 тис. грн.

Дохід від реалізації продукції у 2022 році = 904654 тис. грн. + 18093 тис. грн. = 922747 тис. грн.

Отже, ПрАТ «ЗСК» отримає чистого прибутку від впровадження виставкового проекту:

$$\text{Чистий прибуток} = \text{Дохід} - \text{витрати} - \text{податок на прибуток } 18\%$$

$$\text{Чистий прибуток} = (18\,093\,000 \text{ грн.} - 3420\,655,2 \text{ грн.}) - 18\% = 12\,031\,322,7 \text{ грн.}$$

Ефективним способом оцінки ефективності інвестиційного проекту на ПрАТ «ЗСК» для підвищення фінансових результатів діяльності підприємства, є розрахунок його ефективності, з позиції очікуваного інвестором чистого прибутку, що розраховується за допомогою показників для оцінки інвестицій в проект - чистий приведений дохід, індекс доходності та термін окупності.

$$\text{Чистий приведений дохід (ЧПД)} = \text{чистий грошовий потік} - \text{інвестиції} = 12031 \text{ тис. грн.} - 3420,6 \text{ тис. грн.} = 8610,4 \text{ тис. грн.}$$

$$\text{Індекс доходності інвестицій (ІД)} = \text{чистий грошовий потік} / \text{інвестиції} = 12031 \text{ тис. грн.} / 3420,6 \text{ тис. грн.} = 3,5\%$$

$$\text{Термін окупності (ТО)} = \text{інвестиції} / \text{чистий грошовий потік} = 3420,6 \text{ тис. грн.} / 12031 \text{ тис. грн.} = 0,28 \text{ року (приблизно 4 місяці).}$$

Очікувані результати від участі у виставках для ПрАТ «ЗСК» представлено в таблиці 3.5.

Таблиця 3.5

Прогнозні результати від участі у виставках для ПрАТ «ЗСК» (тис. грн.)

№	Показник	Значення показника
1	Приріст чистого доходу (виручки) від реалізації продукції	18093
2	Приріст інвестиційних витрат на участь у виставках	3420,6
3	Валовий прибуток, тис. грн.	14672,3
4	Приріст чистого прибутку (сума без податку на прибуток 18%)	12031,32

Джерело: складено і розраховано автором.

Отже, можна зробити висновок про економічну ефективність від участі у виставках для ПрАТ «ЗСК», про що свідчать розрахунки, так як чистий прибуток становить 12031 тис. грн.

3.3. Вплив запропонованого заходу на показники господарської діяльності та фінансові результати діяльності ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат»

Реалізація заходу участі у виставках як ефективна маркетингова комунікація просування торгової марки ТМ «Звени Гора» ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат» відповідно до вітчизняної й закордонної практики, що передбачає підвищення фінансових результатів діяльності підприємства, дасть змогу збільшити чистий прибуток підприємства.

Запропонований захід є ефективними і мета – підвищення фінансових результатів діяльності підприємства – досягнута, що підтверджується показниками ефективності проекту.

З економічної точки зору це дасть змогу наростити суму чистого прибутку підприємства та досягти ефективності інших показників роботи підприємства.

Розрахуємо вплив запропонованого заходу на показники господарської діяльності і її ефективності ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат» в таблиці 3.6.

Таблиця 3.6

Вплив запропонованого заходу на показники ефективності господарської діяльності та фінансові результати діяльності ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат» тис. грн.

Показники	До впровадження, 2019 рік	Захід	Після впровадження	Відн. відх. (%)
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції, тис. грн.	904654	18093	922747	2,0
Валовий прибуток, тис. грн.	136310	14672,3	150982,3	10,76
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	768344	3000	771344	0,39
Адміністративні витрати, тис. грн.	33523	420,6	33943,6	1,25

Продовження таблиці 3.6

Фінансовий результат від операційної діяльності, тис. грн.	25479	17835	43314	70,0
Витрати на 1 грн. чистої виручки від реалізації, тис.грн.	0,85	0,2	0,83	-2,3
Чистий прибуток (збиток), тис. грн.	17750	12031	29781	67,8
Рентабельність продукції, %	17,74	1,23	18,97	6,9
Рентабельність продажу, %	1,96	0,3	2,26	15,3
Продуктивність праці, тис. грн./особу	1791,39	35,8	1827,19	2,0

Джерело: складено і розраховано автором.

Отже, чистий прибуток підприємства від впровадженого проекту становить 12031 тис.грн.

Виручка від реалізації продукції зросла на 18093 тис. грн., або на 2 % що відовідає закордонному досвіду.

Рентабельність продажу зросла з 1,96 % до 2,26 %, тобто на 0,3 %, рентабельність продукції - зросла з 17,74 % до 18,97 %, або на 1,23 % в абсолютному вираженні чи 6,9% у відносному.

Запропонований захід свідчить за позитивними результатами показників, про ефективність впровадження для ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат».

Отже, за результатами впровадженого заходу «Участь у виставках як ефективна маркетингова комунікація просування торгової марки ТМ «Звени Гора» ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат» можна сформулювати такі висновки:

1. Виставкова діяльність пов'язана з унікальними можливостями поінформування різних цільових аудиторій про конкурентні переваги продукції певних товаровиробників.

2. Узагальнення відмінностей і систематизація класифікаційних ознак

дозволили відзначити, що виставкова діяльність є надзвичайно важливою при просуванні продукції вітчизняних виробників на міжнародні ринки.

3. Активізація участі вітчизняних товаровиробників у міжнародних виставках, не лише забезпечує збільшення обсягів продаж, а й сприяє підвищенню ефективності функціонування економіки України в цілому.

Висновок до розділу 3

В розділі 3 «Шляхи підвищення фінансових результатів діяльності ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат»» досліджені напрямки підвищення фінансових результатів діяльності підприємства.

Шляхи підвищення фінансових результатів діяльності підприємства:

- нарощувати обсяг виробництва і реалізації товарів, робіт, послуг;
- розширювати, орієнтуючись на ринок, асортимент і якість продукції;
- здійснювати заходи щодо підвищення продуктивності праці своїх працівників;
- зменшувати витрати на виробництво і реалізацію продукції;
- з максимальною віддачею використовувати потенціал, наявний у його розпорядженні, у тому числі фінансові ресурси;
- кваліфіковано, здійснювати цінову політику, тому що на ринку діють переважно вільні (договірні) ціни;
- грамотно будувати договірні відносини з постачальниками і покупцями;
- найдоцільніше розміщувати (вкладати) отриману раніше суму прибутку з точки зору досягнення оптимального ефекту.

Одним із шляхів підвищення фінансових результатів діяльності підприємства є нарощування обсягів виробництва і реалізації товарів, робіт, послуг через заходи оптимізації збутової політики на ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат» з метою підвищення суми прибутку.

У зв'язку із цим, запропоновано на ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат» участь у виставках як ефективна маркетингова комунікація просування торгової марки ТМ «Звени Гора».

Досліджено та проаналізований вітчизняний та зарубіжний досвід участі у виставках (це США, Італія, Франція), відсоток зростання доходу та прибутку підприємства, який отримує підприємець внаслідок участі в них, за даними асоціації «KONSORT» (це - від 3% до 30%), законодавчу базу (в Україні це Постанова КМУ «Про вдосконалення виставково-ярмаркової діяльності в Україні»), етапи організації виставок та розвиток віртуальних виставок в українській практиці та систему показників оцінки ефективності функціонування віртуальної виставки, що ґрунтуються на інтенсивності її відвідування. У світовій виставковій індустрії одним з найавторитетніших міжнародних фахових об'єднань є Міжнародна асоціація виставкової індустрії (UFI). Однак поширення Коронавірусу призвело до перенесення і скасування численних виставок в Європі і по всьому світу. В цілому в першій половині 2020 року відбулося 809 заходів, які відбулися відповідно до плану.

Так, як «Звенигородський сироробний комбінат» не є активним учасником виставкової індустрії і займає 3% українського ринку і в основному реалізація і збут продукції орієнтований на міжнародні ринки (Франція, Молдова) пропонуємо стати учасником виставок у 2022 році та врахувати всі умови сучасної світової та вітчизняної економіки в період пандемії Коронавірусу. Запропоновано:

3. На сайті ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат» створити Віртуальну виставку в 3D-форматі та прийняти участь у онлайн-вебінарах-виставках на інтернет-платформі Digital платформа IFFIP у 2022 році.

4. Прийняти участь у виставках - за статусом у 2-х виставках міжнародного рівня (Туреччина (м. Анталія), Республіка Чорногорія (м. Будва)) та 2-х національного (Україна, м. Київ): за джерелами фінансування – за

рахунок власних коштів ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат», так як підприємство у 2019 році має суму чистого прибутку 17750 тис. грн.; завдання участі у виставках міжнародного, національного та віртуального рівнів - це здійснення продажів та замовлень, інформаційна та ознайомлювальна ціль; за цільовою аудиторією – це виставки для широкого кола вітчизняних та міжнародних споживачів та фахівців харчової промисловості.

Розраховано бюджет для проведення виставок для ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат» у 2022 році – це 3 420 655,2 тис. грн., дохід (виручка) від реалізації продукції умовно зросте на 2% (з урахуванням умов пандемії Коронавірусу). Розраховані показники оцінки інвестицій в проект - чистий приведений дохід (8610,4 тис. грн.), індекс дохідності (3,5%) та термін окупності (приблизно 4 місяці).

Отже, чистий прибуток підприємства від впровадженого проекту становить 12031 тис.грн. Виручка від реалізації продукції зросла на 18093 тис. грн., або на 2 % що відповідає закордонному досвіду. Рентабельність продажу зросла з 1,96 % до 2,26 %, тобто на 0,3 %, рентабельність продукції - зросла з 17,74 % до 18,97 %, або на 1,23 % в абсолютному вираженні чи 6,9% у відносному. Запропонований захід свідчить за позитивними результатами показників, про ефективність впровадження.

Отже, активізація участі вітчизняних товаровиробників у міжнародних виставках, не лише забезпечує збільшення обсягів продаж, а й сприяє підвищенню ефективності функціонування економіки України в цілому.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

В кваліфікаційній роботі досліджено, що функціонування підприємства визначається його здатністю приносити достатній дохід і прибуток.

Прибуток є однією з основних економічних категорій, що відображає відносини, які складаються в процесі виробництва.

1. Розглянуто семантику поняття «фінансові результати» з точки зору різних вчених. *Фінансові результати діяльності підприємства* — це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів.

2. Представлений механізм формування і використання фінансових результатів діяльності підприємства, а саме: досліджені фактори, що впливають на формування фінансових результатів діяльності підприємства, що поділяються на зовнішні та внутрішні; модель формування і використання фінансових результатів діяльності підприємства; управління фінансовими результатами діяльності підприємства.

3. Наведені основні групи показників, що використовуються при оцінці фінансових результатів діяльності підприємства: 1. Показники ліквідності та платоспроможності. 2. Показники фінансової стійкості. 3. Показники ділової активності. 4. Показники рентабельності підприємства.

Відповідно до обраної теми роботи, *шляхи підвищення фінансових результатів діяльності підприємства* – це напрямки діяльності підприємства у сфері фінансових результатів, що спрямовані на забезпечення отримання прибутку та його оптимального розподілу і використання, а за наявності збитків - на встановлення їх причин та джерел покриття.

Аналіз діяльності підприємства та фінансових результатів діяльності проведено на прикладі ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат», що розташоване в місті Звенигородка Черкаської області (ПрАТ «ЗСК»).

Основними напрямками діяльності ПрАТ «ЗСК» - є виробництво молочних продуктів: тверді сири, плавлені сири, кисломолочні сири, масло, знежирене сухе молоко. Засноване у 1931 році та представлене торговою маркою ТМ «Звени Гора».

4. За аналізований період (2017-2019 роки) обсяг реалізованої продукції у вартісному вираженні, а саме сиру твердого, зростав з 2017 по 2019 роки, та склав діапазон з 488 875 тис. грн до 561092 тис. грн., так як і його питома вага.

5. Проаналізовано техніко-економічні показники діяльності підприємства. Чистий дохід від реалізації в аналізований період зростав з 743069 тис. грн. 2017 по 817842 тис. грн. у 2018 році, тобто на 74 773 тис. грн або на 10,06% та з 2018 по 2019 роки – на 86 812 тис. грн або на 10,61%.

6. Чистий прибуток в аналізований період зменшувався: у 2018 році – на 1 359 тис. грн (5,58%) та у 2019 році – на 5 248 тис. грн (22,82%). Але підприємство залишається прибутковим.

7. Провели аналіз фінансових результатів діяльності підприємства, що відповідає темі обраної кваліфікаційної роботи, та свідчить про те що підприємство є прибутковим.

8. Коефіцієнт автономії у 2017 становив 1, у 2018 – 0,75, а у 2019- 0,76. Це позитивна тенденція. Коефіцієнт фінансової стабільності в нормативному значенні повинен бути більше 1. У 2017 році становив 1, у 2018 році 0,75, а у 2019 році зріс до 0,76. Це позитивна тенденція. Показник поточної ліквідності у 2017 році становив 2,4, у 2018 році склав 2,8, а у 2019 зріс до 3,22. Тенденція позитивна. Показник оборотності дебіторської заборгованості у 2017 році 6,5 оборотів, у 2018 році 6,8 оборотів за рік, у 2019 році показник знизився на 0,1 і становив 6,7. На підприємстві висока дебіторська заборгованість.

Рентабельність продажу у 2019 році 1,96%, що на 0,85 менше за 2018 рік, коли той самій показник становив 2,81%. Найбільше значення показника у 2017 році – 3,28%. Рентабельність продукції у 2018 році зменшилась до 16,17 %, а в 2019 зросла до 17,74%, майже відновивши значення показника у 2017, який складав 17,81%.

Для оцінки фінансових результатів діяльності ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат» через ключові фінансові фактори впливу на нього застосували Модель ДюПона. Рентабельність власного капіталу за моделлю Du Pont становила ROE у 2017 році 0,13%, у 2018 році 0,12 %, у 2019 році – 0,06 % - це означає, що у 2019 році зменшилася сума отриманого чистого прибутку підприємства, тому кінцевий показник ДюПона зменшувався.

Досліджені напрямки підвищення фінансових результатів діяльності підприємства. Проведений аналіз управління фінансовими ризиками ПрАТ «ЗСК» у 2019 році.

9. Шляхи підвищення фінансових результатів діяльності підприємства:

- нарощувати обсяг виробництва і реалізації товарів, робіт, послуг;
- розширювати, орієнтуючись на ринок, асортимент і якість продукції;
- здійснювати заходи щодо підвищення продуктивності праці своїх працівників;
- зменшувати витрати на виробництво і реалізацію продукції;
- з максимальною віддачею використовувати потенціал, наявний у його розпорядженні, у тому числі фінансові ресурси;
- кваліфіковано, здійснювати цінову політику, тому що на ринку діють переважно вільні (договірні) ціни;
- грамотно будувати договірні відносини з постачальниками і покупцями;
- найдоцільніше розміщувати (вкладати) отриману раніше суму прибутку з точки зору досягнення оптимального ефекту.

9. Запропоновано на ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат» участь у виставках як ефективна маркетингова комунікація просування торгової марки ТМ «Звени Гора». Так, як «Звенигородський сироробний комбінат» не є активним учасником виставкової індустрії і займає 3% українського ринку і в основному реалізація і збут продукції орієнтований на міжнародні ринки (Франція, Молдова) пропонуємо стати учасником виставок у 2022 році та врахувати всі умови сучасної світової та вітчизняної економіки в період пандемії Коронавірусу. Запропоновано:

5. На сайті ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат» створити Віртуальну виставку в 3D-форматі та прийняти участь у онлайн-вебінарах-виставках на інтернет-платформі Digital платформа IFFIP у 2022 році.

6. Прийняти участь у виставках - за статусом у 2-х виставках міжнародного рівня (Туреччина (м. Анталія), Республіка Чорногорія (м. Будва)) та 2-х національного (Україна, м. Київ): за джерелами фінансування – за рахунок власних коштів ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат»; завдання участі у виставках міжнародного, національного та віртуального рівнів - це здійснення продажів та замовлень, інформаційна та ознайомлювальна ціль; за цільовою аудиторією – це виставки для широкого кола вітчизняних та міжнародних споживачів та фахівців харчової промисловості.

Розраховано бюджет для проведення виставок – це 3 420 655,2 тис. грн., дохід (виручка) від реалізації продукції умовно зросте на 2% (з урахуванням умов пандемії Коронавірусу). Чистий прибуток, який отримає підприємство від участі у виставках – це 12 031 322,7 грн. Розраховані показники оцінки інвестицій в проект - чистий приведений дохід (8610,4 тис. грн.), індекс дохідності (3,5%) та термін окупності (приблизно 4 місяці).

Отже, активізація участі вітчизняних товаровиробників у міжнародних виставках, не лише забезпечує збільшення обсягів продаж, а й сприяє підвищенню ефективності функціонування економіки України в цілому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аверіна М. Ю. Аналіз та оцінка фінансового стану підприємства: шляхи покращення М. Ю Аверіна // Актуальні проблеми економіки. — 2012. — № 9. — С. 92–100.
2. Акопян А. А., Шмалюк Л. І. Основні проблеми оцінки фінансового стану підприємства [Текст] / А. А. Акопян, Л. І. Шмалюк // Проблеми підвищення ефективності інфраструктури. — 2010. — № 25— С. 123–128.
3. Баліцька В.В. Рентабельність діяльності суб'єктів господарювання України: оцінювання істинних результатів. // Актуальні проблеми економіки. — 2012. — № 11. — С. 120-130.
4. Безбородова Т. В. Сутність та необхідність аналізу фінансового стану // Економіка. Управління. Інновації. Випуск № 1(11) — 2014. — С. 1–7.
5. Белей О. І. Побудова моделі призми ефективності торговельного підприємства / О. І. Белей // Торгівля, комерція, підприємництво : зб. наук. праць Львівської комерційної академії. — 2015. — Вип. 14. — С. 16–20.
6. Білошапка В.А. Резерви зростання результативності бізнесу в умовах економічного спаду. / В.А. Білошапка. // Актуальні проблеми економіки. — 2011. — №1(155). — С.115.
7. Братанич М. В., Полозова Т. В. Визначення сутності економічної ефективності та класифікація її видів / М. В. Братанич, Т. В. Полозова // Економіка промисловості. — 2010. — № 4. — С. 153–155.
8. Бурковська А. В., Соловійов О. Ю. Комплексний підхід до оцінки фінансового стану підприємства [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/4.2/073.pdf>.
9. Бурковська А.В. Важливість і необхідність оцінки та контролю фінансового стану аграрного підприємства / А. В. Бурковська, В. О. Юрков, В. Р. Хабіров // Економічний форум. — 2013. — № 3. — С.157–160.
10. Виноградова М. В., Панина З. И. Организация и планирование

деятельности предприятий сферы сервиса [Текст]: учебное пособие. – 3-е изд. – М: Дашков и Ко, 2016. – 464 с.

11. Вітлінський В. В. Ризикологія в економіці та підприємстві: [монографія] / В. В. Вітлінський, Г. І. Великоіваненко. – К.: КНЕУ, 2004. – 480 с.

12. Гетьман О. О. Економіка підприємства : Навч. посіб. / О. О. Гетьман, В. М. Шаповал. – [2-ге вид.]. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 488 с.

13. Говорушко Т. А. Управління ефективністю діяльності підприємств на основі вартісно-орієнтованого підходу : [монографія] / Т. А. Говорушко, Н. І. Клімаш. – К. : Логос, 2013. – 204 с.

14. Давиденко Н. М. Оцінювання ефективності корпоративного управління акціонерними товариствами / Н. М. Давиденко // Вісник Львівської комерційної академії. Серія: Економічна. – 2011. – Вип. 35. – С. 108–111.

15. Донцова Л.В. Аналіз фінансової звітності. / Л.В. Донцова, Н.А. Никифорова. – М.: Справа і Сервіс, 2012. – С.334

16. Економіка результативності діяльності підприємства: монографія / О. І. Олексюк. – К.: КНЕУ, 2008. – 362 с.

17. Забезпечення конкурентних переваг у контексті формування ресурсного портфеля підприємства / Г. О. Швиданенко, М. А. Теплюк, І. І. Декрет // Молодий вчений (Економічні науки). – 2016. – № 12.1 (40). – С. 1001–1005. URL:<http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2016/12.1/236.pdf>.

18. Звір'яко Г.П. Методичні підходи щодо аналізу прибутковості господарської діяльності суб'єкта господарювання / Г.П. Звір'яко. // Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут». – 2011. – № 7. – С. 28–36.

19. Ілляшенко О. В. Механізми системи економічної безпеки підприємства: монографія / О. В. Ілляшенко. – Х.: Мачулін, 2016. – 504 с.

20. Как добиться повышения эффективности деятельности предприятия? URL: <https://legkopolezno.ru/rabota/effektivnost/povyshenie-effektivnosti->

deyatelnosti-predpriyatiya/.

21. Как мобильные операторы смогут зарабатывать в будущем? URL: https://www.cisco.com/c/ru_ru/about/press/press-releases/2014/06-061814b.html.

22. Кармазін В. А., Савицька О. М. Економічний аналіз: Практикум: навч. посіб. – К.: Знання, 2007. – 255 с.

23. Кир'янова З. В. Аналіз фінансової звітності: навч. посіб. для студентів / З. В. Кир'янова, Є. І. Сєдова. – М.: Юрайт, 2013. – 429 с.

24. Ковалевська А. В. Критичний аналіз методів оцінки фінансового стану підприємства // БізнесІнформ. — № 3. — 2012. — С. 163–169.

25. Коваль О.А. Рентабельність як показник економічної ефективності діяльності сільськогосподарських підприємств. // Економіка. Управління. Інновації. – 2014. – № 1. – С. 225-227.

26. Ковальчук І. В. Економіка підприємства : Навч. посіб. / І. В. Ковальчук. – К.: Знання, 2008. – 697 с.

27. Конєва Н. О., Шаповалова І. О. шляхи покращення фінансового стану підприємств [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://mdu.edu.ua/spaw2/uploads/files/16_13.pdf.

28. Коробков Д.В. Мультиплікатори оцінки акцій, які враховують рентабельність, структуру капіталу і ризик компанії. // Фінанси України. – 2011. – № 1. – С.94-100.

29. Кошелёк Г.В. Оценка показателей рентабельности / Кошелёк Г.В. // Матеріали шостої міжнародної науково-практичної конференції для викладачів, аспірантів та молодих вчених [«Сучасні технології управління підприємством та можливості використання інформаційних систем: стан, проблеми, перспективи»]. (Одеса, 31 березня – 1 квітня 2018 р.). Одеса: ОНУ. – С. 244 – 247.

30. Лазоренко Л. В. SWOT–аналіз діяльності підприємств мобільного зв'язку / Л. В. Лазоренко // Науковий вісник Херсонського державного

університету. – 2017. – №23. – С. 54–57.

31. Лазоренко Л. В. Аналіз ринку мобільного зв'язку України та напрями його розвитку / Лазоренко Л. В. // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2017. – №15. – С. 246–249.

32. Матвійчук Л. О. Методика визначення рівня фінансової безпеки машинобудівних підприємств / Л. О. Матвійчук // Актуальні проблеми економіки №5(119). – 2011. – С. 109–114. URL: [http://elar.khnu.km.ua/jspui/bitstream/123456789/1462/1/109-114%20\(1\)-1.pdf](http://elar.khnu.km.ua/jspui/bitstream/123456789/1462/1/109-114%20(1)-1.pdf).

33. Морозов О. О. Основные пути повышения экономической эффективности деятельности предприятия в условиях рынка / О. О. Морозов // "Экономика и социум" №12(43). – 2017. – URL: https://iupr.ru/domains_data/files/zurnal_43/Morozov%20O.O.%20Sovremennye%20tehnologii%20upravleniya%20organizaciyay.pdf.

34. Мочерний С. В. Політична економія: Нач: посіб. – К.: Знання, 2002. – 437 с.

35. Ніколаєнко В. П. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства // Актуальні проблеми економіки. – 2016. – №6. – С. 180 – 191.

36. Огійчук М. Ф. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами: Підручник / М. Ф. Огійчук, Л. О. Сколотій, М. І. Беленкова та ін. / За ред. проф. М. Ф. Огійчука. – 7-те вид., перероб. і допов. – К.: Алерта, 2016. – 1040 с.

37. Одношевна О.О. Оптимізація обліку витрат на виробництво продукції тваринництва / О.О.Одношевна, К.В.Гордійко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2017. - Випуск 19. - С.526-529.[Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://global-national.in.ua/archive/19-2017/102.pdf>

38. Організаційно-економічний механізм управління ефективністю торговельного підприємства / П. О. Куцик, Г. Ф. Гергега // Вісник Львівської комерційної академії. Серія економічна. – 2014. – Вип. 45. – С. 96–102. URL:

http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlca_ekon_2014_45_22.

39. Офіційний сайт компанії ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат» URL:[https:// https://zvenigora.com/](https://zvenigora.com/)

40. Пастернак Я.П. Облікова політика підприємств у частині організації бухгалтерського обліку витрат / Я. П. Пастернак // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: Економічні науки. 2016. Вип.17(3). С. 146-150. Режим доступу:
[http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2016_17\(3\)_39](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2016_17(3)_39).

41. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755–IV (зі змінами і доповненнями). URL: <http://www.rada.gov.ua>.

42. Порядин В. С. Анализ существующих методов оценки экономической эффективности деятельности предприятий [Електронний ресурс] / В. С. Порядин // С. 16-24. URL:<file:///C:/Users/HP/Desktop/analiz-suschestvuyuschih-metodov-otsenki-ekonomicheskoy-effektivnosti-deyatelnosti-predpriyatiy.pdf>.

43. Рац О. М. Інтегральна оцінка ефективності антикризового управління банком / О. М. Рац. // Проблеми економіки № 4. – 2013. – С. 361–367.

44. Романова Т. В. Чинники, що впливають на збільшення прибутку підприємств України в сучасних умовах / Т. В. Романова, Є. О. Даровський // Ефективна економіка. – 2015. – №4 URL:
<http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3976>.

45. Рудницька О. М., Біленська Я. Р. Шляхи покращення фінансового стану українських підприємств / Рудницька О. М., Біленська Я. А. // Вісник «Логістика», Львів: Вид-во НУ ЛП, 2009. — № 649 — С. 132–138.

46. Савицька О. М. Вплив факторів розвитку інформаційної економіки на підвищення ефективності управління підприємством / О. М. Савицька, Т. П. Панасюк // Збірник наукових праць молодих вчених факультету менеджменту та маркетингу КІІ імені Ігоря Сікорського “Актуальні проблеми економіки та управління” (електронне видання), Випуск 12. – (№2) 2018. URL:

<http://ape.fmm.kpi.ua/article/view/130959/126686>.

47. Савицька О. М., Салабай В. О. Збалансована система показників : вимір ефективності управління діяльністю підприємства / Перспективні напрямки розвитку економіки, фінансів, обліку, менеджменту та права: теорія і практика: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 9 березня 2019 р.): у 3 ч. – Полтава: ЦФЕНД, 2019. – Ч. 1. С. 28–30.

48. Савицька О. М., Салабай В. О. Особливості методології оцінювання ефективності та результативності в управлінні фінансово-господарською діяльністю підприємства // Сучасні підходи до управління підприємством : зб. тез доп. X Всеукр. наук.-практ. конф., 11 квіт. 2019 р. – Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2019. С. 152. URL : <http://conf.management.fmm.kpi.ua>.

49. Садовська І. Б. Бухгалтерський облік : навч. посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2013. – 688 с.

50. Солодкая М. С. Надежность, эффективность, качество систем управления / М. С. Солодкая // Теоретический журнал «Credo». – Оренбург. – № 5(17). – 2017. – С. 30–46.

51. Танчук Р. С. Организационно-экономический механизм управления развитием предприятия на основе использования инструментов контроллинга / Р. С. Танчук // Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук. – 2014. – С. 178.

52. Тикин В. С. Эффективность – не коэффициент / В. С. Тикин // Экономические науки. – 2009. – №7(56). – С. 94–97.

53. Ткачова О. Ефективність державного управління: поняття та підходи до оцінювання / О. Ткачова // Вісник Національної академії державного управління. – 2015. – С. 30–37.

54. Троц І. В. Забезпечення економічної безпеки на підприємстві з метою попередження банкрутства [Електронний ресурс] / І. В. Троц. – 2012. – URL:

<https://www.science-community.org/system/files/Trots.pdf>.

55. Усик С. П. Аналіз послуг мобільного зв'язку на ринку України / С. П. Усик, С. А. Пономаренко // Сталий розвиток економіки. – 2016. – № 3. – С. 341-346.

56. Футало Т. В. Методичні аспекти аналізу соціально-економічної ефективності підприємств роздрібною торгівлі: монографія / Т. В. Футало [за ред. Г.І. Башнянина] // Економічні системи – Т. 4; – Львів : Ліга-Прес, 2013. – 508 с.

57. Хмелевський О. Оцінка якості прибутковості в інноваційно- інвестиційному розвитку підприємств машинобудування // Економіст. – 2008. – №3. – С. 50–53.

58. Швець В. Е. К вопросу определения результативности и эффективностиСМК / В. Е. Швець // Методы менеджмента качества. – 2014. – № 6. – С. 4–8.

59. Шляга О. В. Шляхи підвищення ефективності роботи підприємства [Електронний ресурс] / О. В. Шляга, М. В. Гульцев. – 2014. – URL:http://www.zgia.zp.ua/gazeta/evzdia_7_066.pdf.

60. Яковенко Т. І. Організаційно-економічний механізм забезпечення ефективності маркетингової діяльності підприємств рекламної галузі / Яковенко Т.І. – Полтава, 2016. – 247 с.

61. Ярославський А. О. Економічна ефективність діяльності підприємства: теоретичний аспект / А. О. Ярославський. // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2018. – №12. – С. 174–177.

ДОДАТКИ
Баланс
(Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2018 р.
Форма №1

Код за ДКУД

180100 1

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	1 313	961
первісна вартість	1001	3 527	3 527
накопичена амортизація	1002	(2 214)	(2 566)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	10 482	3 457
Основні засоби	1010	87 762	97 722
первісна вартість	1011	180 971	203 093
знос	1012	(93 209)	(105 371)
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	(0)	(0)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	2 938	953
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0

Усього за розділом I	1095	102 495	103 093
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	102 769	108 259
Виробничі запаси	1101	33 015	30 818
Незавершене виробництво	1102	47 993	54 085
Готова продукція	1103	20 237	20 563
Товари	1104	1 524	2 793
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	113 154	125 162
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	3 151	1 952
з бюджетом	1135	9	628
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	52	101
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	14 503	12 186
Готівка	1166	39	77
Рахунки в банках	1167	14 464	12 109
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	60	0
Усього за розділом II	1195	233 698	248 288
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1300	336 193	351 381

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	188 856	188 856
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0

Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	1 010	1 010
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	50 112	73 110
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0

Усього за розділом I	1495	239 978	262 976
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	0	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довг остроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	69 999	66 060
розрахунками з бюджетом	1620	4 722	2 584
у тому числі з податку на прибуток	1621	781	1 751
розрахунками зі страхування	1625	773	867
розрахунками з оплати праці	1630	2 929	3 310
оде ржаними авансами	1635	5 846	1 403
розрахунками з учасниками	1640	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	11 887	11 948
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	59	2 233
Усього за розділом III	1695	96 215	88 405
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	336 193	351 381

Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)
за 2018 рік Форма №2
I. Фінансові результати

Код за ДКУД 1801003

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	817 842	743 069
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	(0)	(0)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(703 989)	(630 728)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий:	2090	113 853	112 341
прибуток			
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	1 774	693
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(30 073)	(27 124)
Витрати на збут	2150	(54 012)	(49 226)
Інші операційні витрати	2180	(2 079)	(5 007)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:	2190	29 463	31 677
прибуток			
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0

Інші фінансові доходи	2220	0	39
Інші доходи	2240	0	0
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(457)	(10)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(0)	(0)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:	2290	29 006	31 706
прибуток			
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-6 008	-7 349
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:	2350	22 998	24 357
прибуток			
збиток	2355	(0)	(0)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(0)	(0)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	22 998	24 357

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	621 156	577 922
Витрати на оплату праці	2505	79 954	64 730
Відрахування на соціальні заходи	2510	13 451	10 954
Амортизація	2515	12 715	12 346
Інші операційні витрати	2520	69 295	56 787
Разом	2550	796 571	722 739

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	1 888 555 578	1 888 555 578
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	1 888 555 578	1 888 555 578
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0,012180	0,012890
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0,012180	0,012890
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0,00	0,00

Підприємство: ПВАТ «ЗВЕНИГОРОДСЬКИЙ СИРОРОБНИЙ КОМБІНАТ»
 Територія: Україна
 Організаційно-правова форма господарювання: Приватне акціонерне товариство
 Вид економічної діяльності: Передоблення молока, виробництво масла та сиру

Дата (рр, місяць, число)
 За ЄДРПОУ
 За КОАТУУ
 за КОПФГ
 За КВЕД

КОДИ		
2019	12	31
00447818		
7121210100		
281		
10.51		

Середня кількість працівників: 505

Адреса, телефон: вул. Ковчанська, буд. 35-А, 20200, м. Звенигородка, Черкаська обл., +380474025038

Одиниця виміру: тис. грн. без десятичного знаку (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)
 Складено (зробити позначку "у" у відповідній клітинці):
 за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
 за міжнародними стандартами фінансової звітності

у

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
 на 31 грудня 2019 року
 Форма №1**

АКТИВ	Інші примітки	Код рядка	Код за ДКУД	
			На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1		2	3	4
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи		1000	961	711
первісна вартість		1001	3 527	3 318
накопичена амортизація		1002	(2 566)	(2 807)
Незавершені капітальні інвестиції	8	1005	3 457	9 185
Основні засоби	8,8	1010	97 722	101 535
первісна вартість	8,8	1011	203 093	220 444
знос	8,8	1012	(105 371)	(118 909)
Інвестиційна нерухомість		1015	-	-
первісна вартість		1016	-	-
знос		1017	(-)	(-)
Довгострокові біологічні активи		1020	-	-
первісна вартість		1021	-	-
знос		1022	(-)	(-)
Довгострокові фінансові інвестиції:				
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств		1030	-	-
інші фінансові інвестиції		1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість		1040	-	-
Відстрочені податкові активи	20	1045	953	378
Гудвіл		1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати		1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах		1065	-	-
Інші необоротні активи		1090	-	-
Усього за розділом I		1095	103 093	111 809
II. Оборотні активи				
Запаси	10	1100	108 259	116 893
Виробничі запаси		1101	30 818	36 577
Незавершене виробництво		1102	54 085	52 829
Готова продукція		1103	20 563	23 811
Товари		1104	2 793	3 676
Поточні біологічні активи		1110	-	-
Депозити перестраховування		1115	-	-
Векселі одержані		1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	11	1125	125 162	142 739

ПрАТ «ЗВЕНИГОРОДСЬКИЙ СИРОБОБНИЙ КОМБІНАТ»
Баланс (Звіт про фінансовий стан)
Суми наведені у тисячах гривень

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2019 року**
Форма №1
(продовження)

АКТИВ	Інші примітки	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1		2	3	4
Дебіторська заборгованість за розрахунками:				
за виданими авансами		1130	1 952	3 860
з бюджетом		1136	828	1 828
у тому числі з податку на прибуток		1136	-	-
з нарахованих доходів		1140	-	-
із внутрішніх розрахунків		1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	11	1155	101	143
Поточні фінансові інвестиції		1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти		1165	12 186	84 024
Готівка		1166	77	120
Рахунки в банках	12	1167	12 109	83 904
Витрати майбутніх періодів		1170	-	-
Частка перестраховика у страхових резервах		1180	-	-
у тому числі в:				
резервах довгострокових зобов'язань		1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат		1182	-	-
резервах незароблених премій		1183	-	-
інших страхових резервах		1184	-	-
Інші оборотні активи		1190		209
Усього за розділом II		1185	248 288	349 484
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття		1200		
Баланс		1300	351 381	461 293

ПАСИВ	Інші примітки	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1		2	3	4
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	13	1400	188 856	230 056
Внески до незареєстрованого статутного капіталу		1401	-	-
Капітал у дооцінках		1405	-	-
Додатковий капітал		1410	-	28 840
Емісійний дохід		1411	-	28 840
Накопичені курсові різниці		1412	-	-
Резервний капітал		1415	1 010	1 010
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)		1420	73 110	88 838
Неоплачений капітал		1425	(-)	(-)
Вилучений капітал		1430	(-)	(-)
Інші резерви		1435	-	-
Усього за розділом I		1485	262 976	348 744

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
 на 31 грудня 2019 року
 Форма №1
 (продовження)

ПАСИВ	Інші примітки	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1		2	3	4
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання		1500	-	-
Пенсійні зобов'язання		1505	-	-
Довгострокові кредити банків		1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання		1515	-	3 902
Довгострокові забезпечення		1520	-	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу		1521	-	-
Цільове фінансування		1525	-	-
Благодійна допомога		1528	-	-
Страхові резерви		1530	-	-
у тому числі:				
резерв довгострокових зобов'язань		1531	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат		1532	-	-
резерв незароблених премій		1533	-	-
інші страхові резерви		1534	-	-
Інвестиційні контракти		1535	-	-
Призовий фонд		1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту		1545	-	-
Усього за розділом II		1595	-	3 902
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків		1600	-	-
Векселі видані		1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:				
довгостроковими зобов'язаннями		1610	-	-
товари, роботи, послуги	14,14	1615	66 060	80 469
розрахунками з бюджетом		1620	2 584	2 403
у тому числі з податку на прибуток		1621	1 751	1 687
розрахунками зі страхування		1625	867	810
розрахунками з оплати праці		1630	3 310	2 687
одержаними авансами		1635	1 403	5 171
розрахунками з учасниками		1640	-	-
із внутрішніх розрахунків		1645	-	-
страховою діяльністю		1650	-	-
Поточні забезпечення	15	1660	11 948	11 718
Доходи майбутніх періодів		1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків		1670	-	-
Інші поточні зобов'язання		1690	2 233	5 389
Усього за розділом III		1695	88 405	108 647
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття				
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду		1700	-	-
Баланс		1800	361 381	461 293

Підписано та затверджено до випуску від імені ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат» 19 квітня 2020 року:

Андрій Юрійович Крилов, Генеральний директор

Людмила Микитівна Михайлик, Головний бухгалтер

Підприємство: ПРАТ «ЗВЕНИГОРОДСЬКИЙ СИРОРОБНИЙ КОМБІНАТ»

Дата (рік, місяць, число)
За ЄДРПОУ

Коди		
2019	12	31
00447818		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2019 рік

Форма № 2

Код за ДКУД 1801003

I. Фінансові результати

Стаття	Інші примітки	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1		2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	16	2000	904 654	817 842
Чисті зароблені страхові премії		2010	-	-
Премії підписані, валова сума		2011	-	-
Премії, передані у перестраховання		2012	(-)	(-)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума		2013	-	-
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій		2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	17	2050	(768 344)	(703 989)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами		2070	-	-
Валовий:				
прибуток		2090	136 310	113 853
Збиток		2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань		2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів		2110	-	-
Зміна інших страхових резервів, валова сума		2111	-	-
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах		2112	-	-
Інші операційні доходи		2120	2 626	1 774
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю		2121	-	-
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції		2122	-	-
Дохід від використання коштів, визільнених від оподаткування		2123	-	-
Адміністративні витрати	17	2130	(33 523)	(30 073)
Витрати на збут	17	2150	(74 739)	(54 012)
Інші операційні витрати	18	2180	(5 194)	(2 079)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю		2181	-	-
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	И.О.Д.	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:				
прибуток		2190	25 479	29 463
Збиток		2195	(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі		2200	-	-
Інші фінансові доходи		2220	-	-
Інші доходи		2240	-	-
Дохід від благодійної допомоги		2241	-	-
Фінансові витрати	19	2250	(1 512)	(457)
Втрати від участі в капіталі		2255	(-)	(-)
Інші витрати		2270	(1)	(-)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті		2275	-	-
Фінансовий результат до оподаткування:				
прибуток		2280	23 968	29 006
Збиток		2285	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	20	2300	6 216	6 006
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування		2305	-	-
Чистий фінансовий результат:				
прибуток		2350	17 750	22 988
Збиток		2355	(-)	(-)

Примітки, що додаються на сторінках 10-40, є невід'ємною частиною цієї окремої фінансової звітності

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
 за 2019 рік
 Форма №2
 (продовження)

II. Сукупний дохід

Стаття	Інші примітки	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1		2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів		2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів		2405	-	-
Накопичені курсові різниці		2410	-	-
Частина іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств		2415	-	-
Інший сукупний дохід		2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування		2450	-	-
Інший сукупний дохід		2455	(-)	(-)
Інший сукупний дохід після оподаткування		2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)		2485	17 750	22 996

III. Елементи операційних витрат

Стаття	Інші примітки	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1		2	3	4
Матеріальні активи		2500	667 689	621 156
Витрати на оплату праці	17	2505	90 318	79 954
Відрахування на соціальні заходи	17	2510	18 415	13 451
Амортизація	17	2515	18 968	12 715
Інші операційні витрати		2520	92 404	69 295
Разом		2580	883 792	796 571

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Стаття	Інші примітки	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1		2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	13	2600	2 300 555 578	1 888 555 578
Скоригована середньорічна кількість простих акцій		2605	2 300 555 578	1 888 555 578
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію		2610	0,00772	0,01218
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію		2615	0,00772	0,01218
Дивіденди на одну просту акцію		2650	-	-

Підписано та затверджено до випуску від імені ПрАТ «Звенигородський сироробний комбінат» 29 квітня 2020 року.

Андрій Юрійович Крилов, Генеральний директор

Людмила Микитівна Михайлик, Головний бухгалтер